

SISÄLLYS | INNEHÅLL

Asta Manninen

Asukas ja kaupunki
Invånaren och staden

3

Vastine Genmäle

Markku Lankinen

5

Anna Kanervo

Alue silmissä ja sydämissä – Pehmo-GIS lasten lähiympäristöprojektin menetelmänä
I dina ögon och ditt hjärta – Mjukis-GIS som metod för ett projekt kring barnens närmiljö

6

Mats Nylund

Merkkien kaupunki: uustekstuaalisuus ja urbaani tila
Tecknens stad: nytextualitet och stadsrum

14

Satu Silvanto

Helsinkiläisen festivaalientän kehitys ja kokijat
Festivalerna i Helsingfors: utveckling och publik

21

Erkki Korhonen

Lähiöt täällä – kuuleeko Helsinki
Förorterna här – hör ni oss, Helsingfors?

29

Magnus Gräsbeck

Compete: Helsinki antoi ja sai kilpailukykyoppia
Compete: Helsingfors gav och tog lärdomar

37

Sini Askelo

Lapset ja lapsiperheet Helsingissä
Barn och barnfamiljer i Helsingfors

49

UUTISET MEDDELANDEN	56
SUMMARY IN ENGLISH	59
KIRJOITTAJAT SKRIBENTER	61
TILASTOKATSAUS STATISTISK ÖVERSIKT	63

Tässä Kvartti-lehdessä artikkelit keskittyvät asukkaaseen ja kaupunkiin, miten asukkaat kokevat Helsingin ja sen asuinalueet. Erityisenä tutkimuskohteena on lasten ja nuorten näkökulma. Lapsista ja nuorista on valmistunut laaja teematilasto, jonka tuloksia esitellään tässä Kvartissa. Näitä tuloksia voi verrata Tilastokeskuksen ja Stakesin hiljakkoin julkaiseman ”Suomalainen lapsi” - julkaisun esittämiin tuloksiin.

Suomalaisten asumistavoitteista ja – mahdollisuuksista on tänä keväänä valmistunut uusi Tilastokeskuksen tekemä tutkimus, johon myös pääkaupunkiseudun kaupungit ja YTV ovat osallistuneet (Anneli Juntto. Suomalaisten asumistavoitteet ja mahdollisuudet. Tilastokeskus. Tulot ja kulutus 2007). Tässä muutama poiminta tuloksista. Tämän mukaan suomalaiset pitävät asumisessa tärkeimpänä kodikkuutta ja viihtyisyyttä. Seuraavaksi tärkeintä on asumiskulujen kohtuullisuus.

Tulot ja varallisuus vaikuttavat suomalaisten asumistavoitteisiin sekä nykyiseen asumistasoon ja asumistyytyväisyyteen. Mahdollisuudet toteuttaa asumistavoitteita ovat muita heikommalla tasolla suurissa kaupungeissa ja pääkaupunkiseudulla. Myös nuoret ovat muita tyytymättömämpiä asumiseensa. Nuoret haluaisivat asua laadukkaammin, mutta heillä ei ole siihen taloudellisia mahdollisuuksia.

Omakotitalo on tavoiteasunto yli puolelle (56%) suomalaisista, kun todellisuudessa omakotitalossa asuu vajaat 40 prosenttia. Kerrostalossa haluaisi asua noin viidennes ja rivitalossa kuudennes suomalaisista. Erityisesti lapsiperheet toivovat asunnoksi omakotitaloa. Asumistapaan – omakotitalo, rivitalo vai kerrosta-

Artiklarna i föreliggande Kvartti fokuserar på invånaren och staden, hur invånarna upplever Helsingfors och dess bostadsområden. Ett särskilt studieobjekt är barn och unga synvinkel. En omfattande temastatistik om barn och unga har sammanställts av Faktacentralen, och rönen gläntas lite på här i Kvartti. De kan jämföras med motsvarande rön i Statistikcentralens och STAKES färskas publikation *Suomalainen lapsi*.

I vår har Statistikcentralen kommit ut med en ny undersökning om finländarnas boendepreferenser och -målsättningar, där även Huvudstadsregionens städer och SAD varit med (Anneli Juntto. *Suomalaisten asumistavoitteet ja mahdollisuudet*. Statistikcentralen. *Tulot ja kulutus 2007*). Här några plock ur rönen. Enligt undersökningen tycker finländarna att hemtrevlighet och trivsel är de viktigaste ingredienserna för boende. Följande på listan är rimliga boendekostnader.

Folks inkomster och förmögenhet inverkar på deras boendepreferenser och på deras nuvarande boende och nöjdhet med boendet. Möjligheterna att förverkliga boendedrömmar är mindre i de stora städerna och Huvudstadsregionen än annanstans. De unga skulle vilja bo bättre, men har inte de ekonomiska förutsättningarna för det.

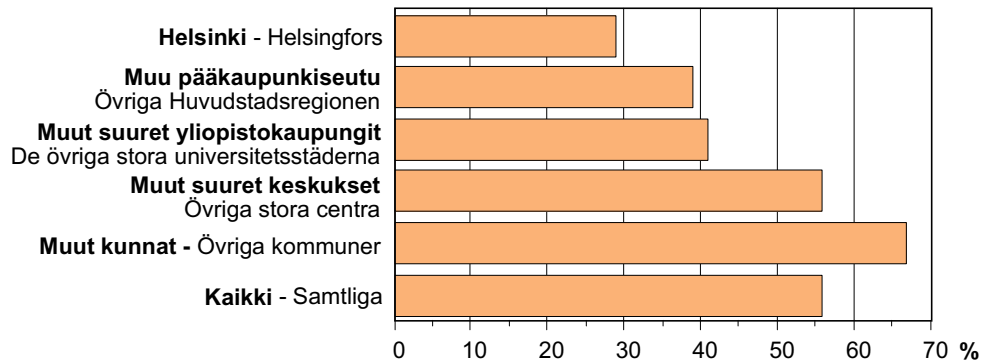
Ett eget hus, en villa (dvs. egnahemshus), är eller har varit målet för 56 procent av finländarna, och nästan 40 procent bor i villa. Var femte skulle vilja bo i höghus och var sjätte i radhus. I synnerhet barnfamiljer vill bo i villa. Ålder, familjestatus och hushållets livsstil och tidsanvändning inverkar på huruvida man vill bo i villa, radhus eller höghus. Hälften av finländarna

lo - vaikuttaa iän ja elinvaiheen ohella myös kotitalouden elämäntapa ja ajankäyttö. Puolet suomalaisista asuu tavoiteasunnossaan. Sen sijaan pääkaupunkiseudulla vain kolmasosa on saavuttanut tavoiteasuntonsa.

Tästä Tilastokeskuksen aineistosta on tietokeskuksessa (Tieke) tekeillä erillisjulkaisu työnimellä “Asuminen ja varallisuus pääkaupunkiseudulla”.

Omakotitaloa tavoiteasuntonaan pitävät kuntatyyppin mukaan 2005, %

Andel (%) invånare som vill bo i villa i Helsingfors och övriga områden i Finland 2005

Lähde: Tilastokeskus, www.tilastokeskus.fi.
Källa: Statistikcentralen, www.tilastokeskus.fi.

Helsingin kaupungin tutkimusohjelma 2007–2009 on valmistumassa. Otsikon Asukkaille hyvä Helsinki alla on yli 20 tutkimushanketta. Näiden tuloksia tullaan esittelemään myös tulevissa Kvarteissa.

Asta Manninen
johtaja

bor redan i den bostad de haft som mål. Men i Huvudstadsregionen gör bara en tredjedel det.

Kring detta material från Statistikcentralen håller man på att i samarbete mellan många forskare sammanställa en publikation med arbetsnamnet Boende och förmögenhet i Huvudstadsregionen.

Forskningsprogrammet för Helsingfors stad åren 2007–2009 håller på att bli färdigt. Under rubriken Ett bra Helsingfors för invånarna finns över 20 forskningsprojekt. Rönen från dessa kommer att uppmärksammas även i kommande utgåvor av Kvarti.

Asta Manninen
direktör

Minua on kritisoitu Tietokeskuksen Kvartti-lehdessä harhaanjohtavien metodien käytöstä alueellisen eriytymisen tutkimuksessa. Keskeinen kritiikki kohdistuu alueellisen poikkeaman indeksin laskentaan.

”Indeksi ei ole läpinäkyvä. Lisäksi se on muodostettu tavalla, joka tekee siitä vakavasti harhaanjohtavan”(Mari Vaattovaara & Matti Kortteinen: Eriytyykö Helsingin metropolialue vai ei?). Totean, että väite ei pidä paikkaansa; väite perustuu laskentakaavan väärinluentaan.

Kaavan tulee olla muotoa:

$$D_{\alpha} = \frac{\sum_{s=1}^R C_s \frac{P_{\alpha s}}{P_{\alpha}} \frac{P}{P_s}}{\sum_{s=1}^R C_s}$$

Kyseessä on yksinkertaisesti menettely jossa lasketaan eriytymisindeksi jokaiselle sosioekonomiselle ryhmälle. Osamäärä jaetaan osamäärällä. Algebran sievennyssääntöjen mukaan moninkertainen jakolasku yksinkertaistetaan kertolaskuksi käyttämällä kertoimensa jakajan käänteislukua. Painotuksen anto tällaiselle jakaumalle kuuluu normaalin tutkimustoiminnan piiriin.

Olen vastannut yksityiskohtaisesti osoitteessa: <http://yp.stakes.fi/FI/keskustelu>

Markku Lankinen
erikoistutkija

Jag har fått kritik i Faktacentralens Kvartalsöversikt angående de metoder jag använt i forskning om differentiering områdesvis. Den skarpaste kritiken berör indexberäkningen jag använt för beskrivningen av den socioekonomiska utvecklingen områdesvis.

”Indexet är inte transparent. Dessutom har det bildats på ett sätt som gör det allvarligt vilseledande”(Mari Vaattovaara & Matti Kortteinen: Håller Helsingfors metropolområde på att differentieras – eller inte?). Jag förklarar, att påståendet baserar sig på fel tolkning av formeln för indexet.

Formeln bör lyda:

$$D_{\alpha} = \frac{\sum_{s=1}^R C_s \frac{P_{\alpha s}}{P_{\alpha}} \frac{P}{P_s}}{\sum_{s=1}^R C_s}$$

Det är fråga om ett förfaringssätt där differentieringsindexet beräknas för varje socioekonomisk grupp. Kvoten divideras med kvoten. Enligt reglerna i algebra för hyfsning byts mångdubbel dividering ut till multiplikation genom att använda inversa värdet av divisorn som multiplikator.

Jag har publicerat ett ingående svar, se närmare: <http://yp.stakes.fi/FI/keskustelu>.

Markku Lankinen
specialforskare

Alue silmissä ja sydämissä

Pehmo-GIS lasten lähiympäristöprojektin menetelmä

I dina ögon och ditt hjärta

– Mjukis-GIS som metod för ett projekt kring barnens närmiljö

Anna Kanervo

Alakouluikäiset lapset ovat aktiivisia oman lähiympäristönsä kulkijoita ja tuntijoita. Aikuis-ten kulkiessa teitä ja kevyen liikenteenväyliä pitkin tuntevat lapset sellaisiakin alueita ja polkuja, jotka ovat aikuisille tuntemattomia. Lap-sille lähiympäristö näyttäytyy aivan erilaisena.

Lähtökohtanamme ajatus lapsista lähiympäristönsä asiantuntijoina halusimme Kansalaiskanava-hank-keessa kerätä lasten näkemyksiä ja tietoja heidän lähi-alueistaan. Kansalaiskanava-hanke on osa pääkaupun-kiseudun kaupunkiohjelmää, ja sen tavoitteena on ke-hittää asukkaiden ja hallinnon välistä vuorovaikutusta. Yksi osa hankkeen toimintaa on alueellisen tiedon ke-rääminen hankkeen kohdealueelta, eli Espoon, Helsin-gin ja Vantaan raja-alueelta. Hankkeessa on testattu erilaisia vuorovaikutus-, osallistumis- ja tiedon ke-räysmenetelmiä, ja koululaisten kanssa toteutettu pro-jekti täydensi sekä menetelmien testaus- että tiedonke-räystavoitetta.

Lågstadieelever är sin näromgivnings verkliga kännare. Där som vuxna tar vägar eller lättra-fikleder viker barnen in på sådana ställen och stigar som förblir okända för de vuxna. I bar-naögon ser vår närmiljö helt annorlunda ut.

Med avstamp i tanken att barnet är bästa experten på sin egen närmiljö ville vi i projektet Medborgarkanalen (Kansalaiskanava) samla in barns uppfattningar och kunskaper om sin närmiljö. Medborgarkanalen är en del av Stadsprogrammet för Huvudstadsregionen, och dess syfte är att utveckla växelverkan mellan invå-nare och förvaltning. En del av projektets verksamhet är att samla information från projektets målområden, dvs. axeln Alberga, Malmgård och Myrbacka i områ-det där Esbo, Helsingfors och Vanda möts. Projektet har testat olika metoder för växelverkan, deltagande och insamling av information, och det faktum att det utfördes med skolelever kompletterade målsättningarna för både testning och informationsinsamling.

Lähtökohtana lasten kuuleminen

Koululaisten kanssa testattu menetelmä raportoitiin siten, että siitä olisi kouluilla jatkossa hyötyä kansalaiskasvatuksessa. Koululaisyhteistyön tavoitteena oli siis myös lisätä toimijoiden taitoja ja tietoja kansalaiskasvatuksesta ja vuorovaikutuksesta, sekä avata heille uudenlainen näkökulma alueen hahmottamiseen. Osallistuva kansalaisuus kuuluu perusopetuksen opetussuunnitelmaan (2004), joten raportin sekä lasten ja opettajien saamien kokemusten ajateltiin tukevan myös koulun opetustavoitteita.

Yhteistyöprojekti toteutettiin Espoossa ja Helsingissä keväällä 2007. Varsinaisena tehtävänään oppilaiden tuli valita lähiympäristöstään erilaisia kohteita, perustella valintansa ja sijoittaa kohteet kartalle. Toisessa vaiheessa oppilaat kuvataiteilivat yhden valitsemansa kohteen, ja näistä töistä järjestettiin taidenäyttelyt sekä Sellon että Kannelmäen kirjastoissa. Tämä toimintatapa laittoi ensin oppilaat pohtimaan omaa lähiympäristöään ja tuntemuksiaan siitä, ja tämän jälkeen heidän ajatuksensa saivat laajemman huomion näyttelyn kautta.

Menetelmänä pehmo-GIS

Yhteistyöhön pyydettiin kaikkia hankkeen kohdealueen alakouluja. Mukaan lähti kaksi koulua Espoosta ja yksi Helsingistä. Yhteensä opetusryhmiä oli kuusi. Kaksi viidettä luokkaa Espoon Lintulaakson koulusta, yksi 3.-luokka, 2.-luokka sekä elämäkatsomustiedon opetusryhmä Perkkaanpuiston koulusta, sekä yksi 6.-luokka Helsingin Pihkapuiston koulusta. Yhteensä oppilaita oli noin 130.

Menetelmäksi valittiin ns. pehmo-GIS (kts. esim. Kytä & Kahila 2006), eli kevennetty ja helpotettu versio perinteisesti paikkatietojärjestelmiin perustuvasta työskentelytavasta. Ideana oli, että oppilaat miettivät ja valitsevat lähiympäristöstään erilaisilla adjektiiveilla kuvattuja kohteita, perustelevat valintansa ja sijoitta-

Utgångspunkt: att höra barnen

Vi gjorde rapporteringen om den metod vi testat på skoleleverna med tanke på att den skulle kunna vara till nytta också i medborgarfostran. Således blev syftet med arbetet med eleverna också att utöka de inblandades kunskaper och färdigheter i medborgarfostran och växelverkan, samt öppna en ny synvinkel på det egna närområdet. Deltagande medborgarskap ingår i läroplanen för grundutbildningen (2004), så tanken var att rapporten och de erfarenheter elever och lärare fått också skulle stöda skolans undervisningsmål.

Samarbetsprojektet genomfördes i Esbo och Helsingfors våren 2007. Som sin egentliga uppgift skulle eleverna välja ut olika ställen i sin närmiljö, motivera sitt val och pricka in ställena på kartan. I ett andra skede gjorde eleverna en bild av ett av de ställen de valt, och med dessa arbeten hölls en konstutställning i biblioteken i både köpcentret Sello i Esbo och stadsdelen Gamlas i Helsingfors. Detta verksamhetssätt gjorde att eleverna fick fundera på sin egen närmiljö och hur de upplevde den, och via utställningen fick deras tankar större uppmärksamhet.

Metod: mjukis-GIS

Alla lågstadier i målområdet inbjöds till projektet. Två skolor från Alberga i Esbo och en från Malmgård i Helsingfors kom med. Sammanlagt blev det sex undervisningsgrupper: två femteklasser i Lintulaakson koulu i Fågelberga, Esbo, samt en tredje klass, en andraklass och en undervisningsgrupp i livsåskådning från Perkkaanpuiston koulu i Bergans, Esbo, jämte en sjätteklass från Pihkapuiston koulu i Malmgård, Helsingfors. Sammanlagt deltog 130 elever.

Som metod valdes en s.k. mjukis-GIS (se t.ex. Kytä & Kahila 2006), dvs. en förenklad och lätt version av det arbetssätt som traditionellt byggde på geografiska informationssystem. Tanken var att eleverna skulle välja ut ställen i sin omgivning som beskrivits med vis-

vat kohteet tarralapuilla kartalle (kuva 1). Erityisesti valintojen perustelemiseen tuli panostaa. Annetut adjektiivit olivat kaunis, ruma, kiva ja pelottava. Jokaisen oppilaan tuli siis itsenäisesti valita yhteensä neljä kohdetta. Tärkeinä määritelmänä kyseisillä adjektiiveilla oli, että kaunis ja ruma kohde NÄYTTÄVÄT kauniilta tai rumalta ja kiva ja pelottava kohde TUNTUVAT kivoilta tai pelottavilta. Lähtökohta oli, että oppilaat perustelevat valintansa omin sanoin. Tällä haluttiin välttää ongelmaa, jossa aikuiset muokkaavat lasten sanoa. Lapsen kuulemisessa on usein vaikea erottaa sitä, mikä on aikuisten toive lasten osallistumisen suhteen ja mikä lapsen todellinen ajatus tietystä asiasta (Turtiainen 2001:60). Karttatyöskentely tapahtui kuitenkin pienissä ryhmissä, jolloin kavereista oli apua kartan lukemisessa.

Aineiston keruun jälkeen tuloksia analysoitiin yhdistämällä kaikki valitut kohteet samalle kartalle. Tämä tehtiin suoraan digitaaliseen muotoon, jolloin analyysien tekeminen oli kartan tasorakenteen ansiosta helpompaa. Karttaan voitiin valita näkyviin esimerkiksi ainoastaan kauniit paikat tai kaikki samaan aikaan. Karttoja ja kohteiden valintaan liittyviä perusteluja analysoitiin eri näkökulmista. Haluttiin

selvittää, millaiset kohteet ovat lasten mielestä kauniita, rumia, kivoja tai pelottavia, mitä lapset pitävät lähiympäristössään arvokkaana tai mitä he haluaisivat muuttaa, sekä mitkä alueen kohteet nousevat kategorioissa ylitse muiden. Lisäksi haluttiin hahmottaa alakouluikäisten lasten liikkuma-alueetta. Tätä varten oppilaat merkitsivät kartalle myös 1–2 harrastuspaikkaansa.

sa givna adjektiv, motivera sina val och pricka in ställena på en karta (Bild 1). I synnerhet gällde det att motivera sina val, i egna ordalag. De givna adjektiven var vacker, ful, trevlig och skrämmande. Varje elev skulle alltså självständigt välja fyra ställen. En precisering var att ett vackert resp. det fult ställe skulle SE vackert eller fult ut och att ett trevligt resp. skrämmande ställe skulle KÄNNAS trevligt eller skrämmande. Genom att be eleverna motivera sina beslut i egna ordalag ville vi undvika att ett vuxet ordval påverkar barnets utsago. Det är nämligen ofta svårt att urskilja vad som barnet sagt under vuxenpåverkan och vad det skulle sagt självmant (Turtiainen 2001:60). Arbetet med kartan skedde dock i grupp, så att barnen kunde hjälpa varandra med kartläsningen.

Kuva 1. Oppilaat merkitsivät valitsemansa kohteet kartalle pienissä ryhmissä.
Bild 1. Eleverna prickade in sina ställen på kartan i små grupper.

Efter att materialet samlats in analyserade vi det genom att placera in alla ställen på en och samma karta. Detta gjorde vi raka vägen i digital form, vilket underlättade analysen: det gick att t.ex. få fram bara de vackra ställena eller de fula o.s.v., eller alla på en gång. Vi analyserade kartorna och motiveringarna för valet av stället ur olika synvinklar. Vi ville klarlägga hurdana ställen barnen tyckte var vackra eller fula, trevliga eller skrämmande,

vad barnen tyckte var fint i den egna närmiljön och vad de skulle vilja ändra på, samt vilka ställen i området som var särdeles vackra, fula, trevliga eller skrämmande. Dessutom ville vi skapa en bild av hur lågstadiellevet rör sig i sin näromgivning. För detta ändamål prickade eleverna också in 1-2 ställen där de hade någon särskild fritidssyssla.

Kakkosluokkalaisten kanssa projekti toteutettiin muista poikkeavasti, koska heille kartankäyttö ei ole vielä tuttua. He eivät siis merkinneet kohteitaan kartalle, vaan he keskittyivät yhden kohteen analysointiin ja kuvittamiseen.

Mikä on kaunista ja kivaa, mikä rumaa tai pelottavaa?

Kauniit paikat

Kauniit kohteet olivat pääsääntöisesti luontokohteita: metsiä, puistoja, kallioita, rantoja. Espoon koululaisilla ei ollut selvää ”ääniharavaa”, vaan kaunis kohde, kuten kallio tai metsä, sijaitti usein oman kodin lähellä. Vastausten hajonta oli siis suuri. Yksittäisistä paikoista eniten kaunis-ääniä keräsi Espoon ja Helsingin rajalla sijaitseva Painiitty lähialueineen (kuva 2). Myös Sellon ostoskeskus sai muutaman kaunis-äänien. Perusteluina kauniilla kohteilla olivat esimerkiksi lumisen talvimaiseman kauneus, puron lorina tai metsän tuoksu. Myös esimerkiksi kalliolta avautuvat maisemat nostivat paikan kauniiksi kohteeksi. Myös Helsingin Pihkapuiston koulun oppilaiden mielestä kauniita paikkoja olivat luontokohteet. Myös selvä ääniharava löytyi. Malminkartanon jätemäki eli täyttömäki sai peräti 75 % kaunis-äänistä. Perustelut liittyivät pääasiassa maisemiin ja kasvillisuuteen. Täyttömäen suuresta suosioista johtuen kaunis-kategorian äänet hajautuivat hyvin vähän. Tässä esimerkki täyttömäen perusteluista: ”Hieno näköala. Hauskan korkealla. Magee mesta.”

Bland andraklassisterna genomfördes projektet på lite annat sätt än med de andra, eftersom de ännu inte var förtrogna med att använda karta. De prickade alltså inte in objekten på karta utan koncentrerade sig på att analysera och illustrera ett enda objekt.

Vad är vackert och trevligt, vad är fult eller skrämmande?

Vackra ställena

De vackra ställena fanns i regel i naturen: skogar, parker, klippor, stränder. Eleverna i Esbo hade ingen klar favorit, och det utvalda vackra stället låg ofta nära det egna hemmet. Det blev i och för sig stor spridning i svaren. Bland enskilda ställen fick Pajängen på gränsen mellan Esbo och Helsingfors flest omnämnanden som vackert (Bild 2). Även köpcentret Sello nämndes av några som vackert. Bland motiveringarna för att ett ställe var vackert förekom ”vackert vinterlandskap”, ”porlande bäck” eller ”skogsdoft”. Även en utsiktsplats kunde nämnas som ett vackert ställe. Också i Pihkapuiston koulu i Malmgård tyckte eleverna att naturställen var vackra, och ett ställe mera än andra: 75 % av rös-

Kuva 2. Painiitty on Lintulaakson oppilaiden suosikki kaunis-kategoriassa. Kuva: Vilma 5B.
Bild 2. Pajängen: vanligaste vackra stället för eleverna i Fågelberga

terna gick till schaktmasseberget Malmgårdstoppen. Motiveringarna handlade oftast om vyer och växtlighet. I och med att kullen var så populär blev spridningen liten. Här en av motiveringarna (övers. fr. finska): ”Fin utsikt. Skojigt högt uppe.”

Rumat paikat

Rumaksi paikaksi oppilaat valitsivat pääasiassa kohteita, joissa luontoa oli roskattu, ympäristö oli jollain tavalla epämääräistä tai paikat rikottuja. Erästä paperista löytyy esimerkiksi seuraavanlainen perustelu: ”Rojuinen metsäkohta, jossa on heitelty vanhoja kenkiä, jätteitä, pinnasänkyjä ja sen semmoista. Muuten paikka olisi hieno ja nätti.”

Useampia ääniä saanut kohde oli Leppävaarassa sijaitseva Galleria-ostoskeskuksen ympäristö. Sen valintaa perusteltiin näin: ”Gallerian vieressä oleva suihkulähde on tarkoitettu kauniiksi koristeeksi, mutta on vain ikävän näköinen ja haiseva. Jotkut oksentelee suihkulähteeseen ja heittelee sinne kaikkea.”

Muita espoolaisten oppilaiden valitsemia kohteita olivat mm. Leppävaaran uimahalli (”siellä on likaisen oloista ja inhottavasti hometta”) ja oma koulu (”koulu on mälsä [tai tylsä] paikka” tai koska ”kouluun ei jaksa tulla.”). Koulun saamat perustelut liittyivät erityisesti kolmasluokkalaisilla hieman harhaanjohtavasti useammin muihin kuin kohteen esteettisiin ominaisuuksiin.

Myös moni Pihkapiiston koululainen valitsi koulunsa tai sen pihan rumaksi paikaksi. Heillä perustelut liittyivät kuitenkin enemmän kohteen ulkomuotoon kuin sen käyttötarkoitukseen. Tässä yksi esimerkki perusteluista: ”Koulu on tylsä ja harmaa. Joskus kun katsos koulun pihaa, mietin et se on aivan elotonta”. Koulun piha voisikin olla kohde, jonka kehittämiseen oppilaat voisivat osallistua. Muita useampia ruma-ääniä saaneita kohteita Malminkartanossa olivat koulun lähistöllä olevan ruokakaupan ympäristö (”Siwan edusta. Koska siellä on paljon roskia ja siellä on likaista. Siellä on myös joskus kännissä olevia juoppoja.”), asematunneli sekä sen yläpuolinen metsä ja Malminkartanon ostoskeskus.

Kivat paikat

Mukava tekeminen tai oleminen olivat kivan paikan tärkeimmät ominaisuudet. Kivaksi paikaksi valittiin pääasiassa erilaisia harrastus- ja oleskelupaikkoja.

Fula ställen

Som fula betraktade eleverna oftast sådana ställen som blivit nerskräpade, där miljön på något sätt var diffus eller där det slagits sönder. Här en av motiveringarna (övers. fr. finska): ”Skräpigt skogsställe, dit folk har slängt gamla skor, avfall, spjålsångar och dylikt. Annars skulle stället vara fint och nätt.”

Det ställe som fick mest omnämmanden som fullt var köpcentret Gallerias omgivning i Alberga. Detta var en av motiveringarna (övers. fr. finska): ”Springbrunnen bredvid Galleria är väl tänkt som en vacker prydnad, men den är bara ful och illaluktande. Somliga kastar upp i den och slänger allt möjligt i den.”

Bland övriga fula ställen för esboeleverna kan nämnas simhallen i Alberga (övers): ”där känns smutsigt och obehagligt möjligt” och den egna skolan (övers.): ”skolan är ett tråkigt ställe”, ”int ids man komma till skolan”. I synnerhet bland tredjeklassisterna nämndes något förvirrande även andra egenskaper än de rent estetiska som orsak till att skolan var ful.

Även i Pihkapiiston koulu i Malmgård utsåg många den egna skolan eller dess gård till fullt ställe. Men där höll man skillnad på det estetiska och det praktiska. Här ett exempel på motiveringarna: ”Skolan är grå och trist. Ibland när jag tittar på skolgården tycker jag att den är alldeles utan liv.” Just skolgården kunde kanske vara ett ställe som eleverna kunde vara med om att utveckla. Ett annat ställe i Malmgård som ofta nämndes som fullt var matbutiken nära skolan. Ett exempel (övers.): ”Framför Siwa. För att där finns mycket skräp och är smutsigt. Där är också ibland fulla typer.”. Stationstunneln och skogen ovanför den, som köpcentret i Malmgård nämndes också av flera.

Trevliga ställen

Att kunna göra något trevligt eller ha skoj var de viktigaste kriterierna för ett trevligt ställe. I regel var det olika ställen för fritidssysselsättningar eller samvaro som nämndes. Mest omnämmanden fick köpcentren Sello (27 % av esboeleverna) och Myyrmanni (21 % av rösterna i Pihkapiiston koulu i Malmgård). I skolorna i

Yksittäisistä paikoista eniten kiva-ääniä saivat ostoskeskus Sello (27 % espoo-laisten kiva-äänistä) (kuva 3) ja Myyrmanni (21 % Pihkapiuston koulun kiva-äänistä). Leppävaaran kouluissa oma koti tai kotipiha saivat kuitenkin suhteellisesti eniten kiva-ääniä (31 %). Pihkapiustossa vastaava prosenttiluku oli 11, eli ero Leppävaaran ja Malminkartanon oppilaiden välillä oli melko suuri. Koti ja ostoskeskukset olivat kivoja paikkoja, koska niissä oli kivaa tekemistä ja hyvä ja turvallista olla. Myös runsas kauppavalikoima vaikutti ostoskeskusten valintaan.

Ostoskeskukset ja oma koti olivat ylivoimaisia voittajia, mutta myös moni muu kohde sai useamman kuin yhden äänen. Merkittävää on se, että erityisesti Malminkartanossa asuvien lasten mielestä heidän lähiympäristönsä kivoimmat kohteet, Myyrmanni ja Myyrmäen uimahalli, sijaitsevat naapurikunnan puolella. Etäisyys ei ole suuri, mutta esimerkiksi junalla liikkeessä rajan ylitys tarkoittaa seutulipun ostamista.

Pelottavat paikat

Pimeys, ränsistyneisyys ja humalaiset olivat yleisimmät perustelut pelottavan kohteen valinnalle. Suurin pelottava-äänien saanut ryhmä olivat metsät erityisesti pimeään aikaan. Metsät saivat 37 % espoo-laisten ja jopa 59 % Pihkapiuston koulun oppilaiden pelottava-äänistä. Jokaisessa koulussa yksi metsä nousi pelottavuudessaan ylitse muiden. Lintulaakson koululaiset pitivät Painiittyä pelottavana. Valintaa perusteltiin esimerkiksi näin: ”Painiitty on pelottava paikka, koska siellä on aina niin sumuista ja siellä on outoja tyypejä aina”. Perkkäänpuiston koululaisten mielestä Perkkään alueen keskellä sijaitseva ”koulun/ammattikou-

Kuva 3. Sello on tosi kiva paikka. Kuva: Kari 3A.
Bild 3. Sello är ett jättetrevligt ställe. Bild: Kari 3A.

Alberga fick dock det egna hemmet eller gården mest röster som trevliga (31 %). I Pihkapiusto var motsvarande andel 11 %, så skillnaden mellan eleverna i Alberga resp. Malmgård är kännbar. Hemmet och köpcentret var trevliga ställen: där fanns det skojigt att göra och där var det tryggt. Också det stora utbudet butiker inverkade på att man valt köpcentret.

Köpcentret och det egna hemmet var överlägs-

na segrare, men även många andra objekt fick flera än en röst. Att lägga märke till är att de trevligaste ställena för eleverna i Malmgård, dvs. Myyrmanni och simhallen i Myrbacka låg i grannkommunen. Avståndet är inte stort, men om man t.ex. tar tåget innebär gränsöverskridningen att man måst köpa regionbiljett.

Skrämmande ställen

Mörker, förfallenhet och fyllon var den vanligaste motiveringen för att ett ställe var skrämmande. Mest röster fick skogar och i synnerhet då det var mörkt. I Esbo fick skogarna 37 % och i Helsingfors 59 % av omnämningarna. I varje skola var det någon särskild skog som var särdeles skrämmande. Eleverna i Fågelberga tyckte att Pajängen var skrämmande. Sådär kunde man motivera sig (övers.): ”Pajängen är ett skrämmande ställe, för där är alltid så dimmigt och så finns där konstiga typer alltid.” Enligt eleverna i Bergans var skogen och parken nära skolan och yrkesskolan, mitt i området, skrämmande i synnerhet då det var mörkt. I Malmgård (i Helsingfors) var det skogen ovanför stationstunneln som var det mest skrämmande stället, med 41 % av omnämningarna. Här var det inte mörkret utan i synnerhet skräpigheten och fyllona i skogen som var skrämmande.

lun metsä ja puisto” oli pelottava varsinkin pimeällä. Pihkapuiston koululla ykköseksi pelottavuudessa nousi asematunnelin yläpuolella oleva metsä. Se sai 41 % pelottava-äänistä. Perusteluina ei tässä tapauksessa ollut niinkään pimeys vaan roskaisuus sekä metsässä aikaansa viettävät humalaiset.

Ennakko-odotuksista poiketen tiet tai risteykset saivat vain muutaman haja-äänen pelottava-kategoriassa. Sen sijaan Leppävaaran Galleria ja asematunneli koettiin pelottaviksi useammankin oppilaan mielestä. Alue sai vajaat 10 % annetuista äänistä. Perustelut tässäkin kohteessa olivat humalaiset.

Pohdintaa

Kuten aiemmasta analyysistä voi päätellä, on Espoon ja Helsingin koulujen tuloksissa paljon yhtäläisyyksiä. Samanlaiset asiat mielletään kauniiksi, rumaksi, kivaksi tai pelottavaksi. Luontokohteet, kauppakeskukset, ränsistyneisyys ja humalaiset ovat yhteisiä perusteluita tai valintoja eri kategorioissa sekä Leppävaaran että Pihkapuiston kouluissa. Vaikka suurin osa kohteista olikin koulukohtaisia, myös muutama yhteinen valinta löytyi. Tällaisia olivat Malminkartanon täyttömäki ja Rajatorpan liikuntatilat, jotka saivat ääniä sekä Espoon että Helsingin koululaisilta. Oppilaat kulkevat siis laajalla alueella kuntarajoista välittämättä. Tämä näkyi myös harrastuspaikoissa. Jo kolmasluokkalaiset koululaiset kulkevat varsinkin liikuntaharrastusten perässä kuntarajojen yli. Lasten harrastukset määräävätkin helposti koko perheen ajankäyttöä.

Tämän tutkimuksen merkittävä tulos liittyy siihen, että kaupunkilaislapsille luontokohteet ovat sekä kaikkein kauneimpia että samaan aikaan pelottavia paikkoja. Jopa yksi tietty kohde voi olla yhdellä oppilaalla samaan aikaan kaunis ja pelottava. Esimerkiksi Painiitty on kaunis paikka, mutta pimeällä siellä on pelottavaa. Myös Sello on samalla tavalla ristiriitainen kohde. Se on superkiva, mutta sinne voi myös eksyä. Oppilaat osaavat pitää kaksi erilaista tuntemusta erillään: ruma voi olla kiva, tai kaunis voi olla pelottava.

Näkökulmasta oväntat fick vägar och korsningar bara några enstaka omnämmanden som skrämmande ställen. Där emot upplevdes Galleria och stationstunneln i Alberga som skrämmande av var tionde elev. Även här var det fyllona som var orsaken.

Reflexioner

Såsom man kan sluta sig till av det ovan sagda finns det många likheter mellan skolorna i Esbo och Helsingfors. Eleverna tycker lika om vad som är vackert, fult, trevligt eller skrämmande. Naturen, köpcentren, förfallenhet och fyllon är gemensamma motiveringar både i Alberga och Malmgård. Trots att största delen av de nämnda ställena var specifika för de olika skolorna fanns också några gemensamma ställen, såsom Malmgårdstoppen och idrottsanläggningarna i Råtorp, som fick omnämmanden i både Esbo och Helsingfors. Eleverna rör sig alltså på större områden utan avseende å kommungränserna. Detta avspeglade sig på var man tillbragte sin fritid. Redan tredjeklassister rör sig över gränserna i synnerhet för att kunna idrotta. Barnens hobbyn dikterar lätt hela familjens tidtabell.

Ett viktigt rön från denna undersökning är att naturen samtidigt kan vara vacker och skrämmande för stadsbarn. Till och med för en och samma elev kan ett och samma ställe vara både vackert och skrämmande. T.ex. Pajängen är vackert, men det är också skrämmande efter mörkrets inbrott. Köpcentret Sello är motsägsfullt på motsvarande sätt. Där är superskojigt, men man kan också tappa bort sig där. Eleverna kan göra skillnad på två olika slags känslor: fult kan vara trevligt och vackert kan vara skrämmande.

Metod för medborgarfostran och lokalkännedom

Medborgarfostran är en del av läroplanen för undervisningen i lågstadiet. Barn skall fostras till att ta ansvar för sig själva och sina närmaste, men också för den värld som omger dem. Påverkande lär man sig i närmiljön, och lättaste sättet att lära sig det är att försöka in-

Menetelmä kansalaiskasvatuksen välineenä ja aluetiedon lisääjänä

Kansalaiskasvatus on osa perusasteen opetuksen opetussuunnitelmaa. Lapsia tulee kasvattaa kantamaan vastuunsa paitsi itsestään ja lähimmäisistään myös heitä ympäröivästä maailmasta. Vaikuttamista opitaan lähellä, ja helpoin tapa oppia sitä on pyrkiä vaikuttamaan omaan lähiympäristöönsä. Oikeanlaisen argumentaation oppiminen on avainasemassa onnistumisen kokemusten saamisessa: jos ei osaa perustella omia mielipiteitään, on mahdotonta vaikuttaa muihin tai saada ajatuksiaan läpi. Myös Turtiainen (2001) mukaan lapsen kuuleminen on parhaimmillaan sitä, että lapsi saa omin sanoin kertoa mielipiteensä ja että hänen ajatuksistaan ollaan kiinnostuneita.

Pehmo-GIS-menetelmä on yksi tapa tutustuttaa lapset argumentoinnin ja ympäristön analysoinnin saloihin ja samalla antaa heille perustietoa esimerkiksi ympäristön suunnittelusta. Menetelmä tukee myös karttataitojen oppimista ja sitä voi soveltaa monenlaisiin tavoitteisiin. Sen avulla voi keskittyä esimerkiksi ympäristönsuojeluun, yhdyskuntasuunnitteluun tai vaikka oppilaiden liikkumisalueen rajaamiseen. Analyysia voi jatkaa luokassakin karttojen ja perusteluiden parissa: Missä luokan oppilaat kulkevat ja miten? Miksi tytöt valitsevat merkityksellisiksi kohteiksi eri asioita kuin pojat? Miksi tietty paikka on pelottava?

Koululaisprojektia suunniteltaessa ajatuksena oli, että lasten ääni viedään eteenpäin esimerkiksi alueellisten toimijoiden tai median välityksellä. Oppilaiden kanssa saatujen tulosten ei tarvitse jäädä vain oman luokan tai koulun tietoon. Yhtä tärkeitä ovat oppilaiden saamat lähiympäristöön liittyvät aha-elämykset kuin tiedon välittäminen eteenpäin jopa päätöksentekoon asti. Mikä olisikaan parempi tapa opettaa lapsille kansalaisvaikuttamista kuin projekti, jonka tuloksista moni taho on kiinnostunut, ja saada sitä kautta ehkä jotain muuttamaan?

verka på sin egen närmiljö. Att lära sig rätt sorts argumentation är en nyckel för att få upplevelser av att någonting lyckas: om man inte kan motivera sin åsikt är det omöjligt att påverka andra eller få sina tankar att bli verklighet. Även enligt Turtiainen (2001) kan hörandet av barnet bestå av att det med egna ord får föra fram sin åsikt och att man intresserar sig för dess åsikter.

Metoden Mjukis-GIS är ett sätt att ge barn insikter i argumenterandets och miljöanalysens hemligheter och samtidigt ge dem grundläggande information om t.ex. miljöplanering. Metoden hjälper också eleverna att lära sig läsa karta, och kan tillämpas på mycket. Med dess hjälp kan man t.ex. koncentrera sig på miljövärd, samhällsplanering eller varför inte avgränsning av det område eleverna får röra sig i. Analysen kan också fortsättas i klassen med hjälp av kartorna och motive-ringarna. Var och hur rör sig klassens elever? Varför väljer flickor andra ställen än pojkar? Varför är ett ställe skrämmande?

Då elevprojektet planerades var tanken att barnens röst skall föras fram t.ex. av lokala aktörer eller media. De rön man kommit fram till med eleverna behöver inte stanna mellan den egna klassens eller skolans väggar. Men lika viktigt som att föra rönen vidare rentav till beslutsfattandet är de aha-upplevelser som eleverna får i sin närmiljö. Vad vore ett bättre sätt att lära barn medborgarpåverkning än ett projekt som många olika instanser vill ha rön ifrån och som kan få någonting att förändras?

Lähteet:

Kyttä M. & M. Kahila (2006). PehmoGIS elinympäristön koetun laadun kartoittajana.

Yhdyskuntasuunnittelun tutkimus- ja koulutuskeskuksen julkaisuja B 90.

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet 2004 (2004). Opetushallitus. 10.4.2007

<http://www.oph.fi/info/ops/pops_web.pdf>

Turtiainen, P. (2001). Miten kuulla lasta? Esimerkkinä päiväkotilasten ja koululaisten haastattelut. Helsingin kaupungin tietokeskus. Tutkimuksia 2001:1. 74 s.

Merkkien kaupunki: uustekstuaalisuus ja urbaani tila

Tecknens stad: nytectualitet och stadsrum

Mats Nylund

Länsimaisia kulttuureja luonnehtii voimakas informaation tulva sekä vastaanottokyvyn kuormitus ja rajoittuneisuus. Tämä ei merkitse ainoastaan lisääntyviä määriä lehtiä, TV- ja radiokanavia, kotisivuja sekä ”kirjavuoria”. Myös nykyaikainen kaupunkielämä on viestien, viestintävälineiden ja -teknologioiden läpitunkemaa.

Bussimatalla, kävelyllä keskustan läpi, ruoanhaku- tai muulla ostosreissulla kohtaamme ja altistumme joka päivä lukemattomille viesteille ja sanomille. Kaupunkitila muodostaa yhä tihenevän, moniäänisen ja joskus kakofonisen, symbolisen ja viestinnällisen ympäristön. Se koostuu varsinaisten viestien lisäksi ihmisen rakentamista esineistä ja tiloista, joilla on tulkittavissa oleva ja tulkintoja ja tunteita herättäviä merkityksiä (Koskela 1997). Esineitä ja tiloja ovat esimerkiksi autot ja rakennukset, niiden julkisivut ja sisätilat, sekä hieman laajemmin myös kadut ja tiet, torit, puistot ja kaupunginosat. Kaupunkitilan varsinaisia viestejä ovat mm. mainokset kaduilla ja kulkuneuvoissa, logot ja kyltit, lööpit, julkisissa liikennevälineissä jaettavat ilmaisjakelulehdet ja graffitit. Myös patsaat ja muu ympäristötaide, tavaratalojen ja kauppakeskusten muzak, katusoitajien esitykset ja jäätelöauton ääni ovat osa kaupungin symbolista ympäristöä.

Västerländska kulturer kännetecknas av ett starkt informationsflöde och därmed belastad och begränsad mottagningsförmåga. Och det handlar inte bara om växande mängder tidningar, TV- och radiokanaler, hemsidor och ”bokberg”. Modernt stadsliv i sig är genomsvrat av meddelanden, massmedia och mediateknologi.

När man åker buss, promenerar genom centrum, är och handlar eller shoppar stöter man dagligen på oräkneliga signaler och budskap. Stadsrummet utgör en allt intensivare symbolisk och medial, ibland nästan kakofonisk miljö. Den består av egentliga signaler och av föremål och rum byggda av människor, föremål och rum som har tolkbara och känslö- och tolkningsframkallande betydelser (Koskela 1997). Föremål är t.ex. bilar, rum t.ex. byggnader, deras fasader och interiörer, samt i lite vidare bemärkelse även gator och vägar, torg, parker och stadsdelar. De egentliga signalerna i stadsrummet är bl.a. reklamerna på gator och fordon, logon och skyltar, löpsedlar, gratistidningar i kollektivtrafiken, och graffiti. Även statyer och övrig miljökonst, muzak i varuhus och köpcentra, gatumusikanternas musik och glassbilens signal ingår i stadens symboliska miljö.

Lisäksi kaupungin julkiset tilat, ravintolat, kahvilat, terassit ym. ovat areenoja, joissa ihmiset kohtaavat, ja joissa käydään keskusteluja, siinä missä kotona kuin työpaikoillakin. Pasi Mäenpää (2005,92) puhuu sosiologiklassikko Georg Simmeliä mukaillen katuseurallisuudesta, ”jossa ihmisten aistimillisen ja ajatuksellisen kiinnostuksen kohteina ovat muut ihmiset, heidän olemuksensa ja tilallinen käyttäytymisensä sekä näiden muodostamat jännitteet ja koostumat”. Mäenpää onkin kuvaillut katuseurallisuuden ja uuden kaupunkikulttuurin laajentumista. Vielä 1960-luvulla esimerkiksi ravintolaelämä oli hyvin säädelyä, ravintolaan ”päästiin” ja siellä saattoi juomien lisäksi olla ”ruokapakko”. Uuden vapaamman, elävemmän ja kulutuskeskeisen kaupunkikulttuurin nousu ajoittui yleisen arvion mukaan 1980-luvulle. Tämän uuden ajan kaupunkielämän symboleja olivat 1985 aloittanut Radio City sekä yö- ja sinkkuelämää ja kaupallisuutta juhlistanut City-lehti. Uutta kaupunkikulttuuria ja katuseurallisuuden areenoita edustavat myös uudet, 1980-luvulla tai sen jälkeen rakennetut kaupakeskusten puolijulkiset tilat sekä kulttuuri- ja muiden kaupunkitapahtumien lisääntyminen. Mäenpään mukaan esimerkiksi Kai-vopuiston konsertteihin ei mennä vain kuuntelemaan musiikkia, vaan myös tutustumaan uusiin ihmisiin ja tapaamaan vanhoja tuttuja (2005,149–152).

Myös ihmiset, keskustelijat ja tulkitsijat, ovat alltiina tulkinnolle. Ulkonäkömme, vaatteemme, katseemme, ehostuksemme, tapamme liikkua, kaikkea voidaan tarkkailla, ”lukea”. Näistä voi muodostaa käsityksiä ja tehdä perusteltuja tai perusteettomia arvioita siitä min-kälaisia olemme. Tästä kaikesta olemme luonnollisesti piinallisen tietoisia, ja se vaikuttaa siihen, miten suojellemme ja yritämme ylläpitää ”kasvojamme” ja ohjata toisten tulkintoja (Goffman 1988 [1959]). Kaupunkitilassa olevien merkkien ja viestien lisäksi ihmiset tuovat siihen omia viestimiään, kännyköitään, MP3-soittimiaan, kämmentietokoneitaan ym, niitä samoja, joihin törmäämme katujen mainoksissa ja kauppojen ikkunoissa.

Dessutom utgör stadens offentliga rum, restauranger, caféer, terrasser mm. arenor där folk träffas och där man diskuterar precis lika mycket som hemma eller på jobbet. Pasi Mäenpää (2005,92) spinner vidare på sociologklassikern Georg Simmel och talar om en gatusällskaplighet där föremålet för folks perceptuella och intellektuella intresse är andra människor, deras väsen och spatiala beteende samt de spänningar och föreningar dessa bildar. Mäenpää har beskrivit gatusällskaplighetens och den nya stadskulturens utvidgning. Ännu på 1960-talet var t.ex. restauranglivet mycket reglerat, man ”lyckades komma in” på krogen, och där kunde det vara obligatoriskt att också äta, inte bara dricka. En ny, friare, mera levande och konsumtionscentrerad stadskultur gjorde enligt gängse uppfattning entré på 1980-talet. En av symbolerna för detta nya urbana liv var Radio City, som startade år 1985, samt natt- och singellivet och tidningen City-lehti, som sjöng kommersialismens lov. Arenor för ny stadskultur och gatusällskaplighet är även de halvoffentliga rummen i de på 80-talet eller senare byggda affärscentren och de därmed ökande kultur- och övriga stadsevenemangen. Enligt Mäenpää går man inte till t.ex. Brunnsparkskonserterna bara för att höra på musik, utan också för att träffa nya människor och gamla bekanta (2005,149–152).

Även människor, debattörer och tolkare, är utsatta för tolkningar. Vårt utseende, våra kläder, vår blick, vår make-up, vårt sätt att röra oss, allting kan observeras, ”avläsas”. Folk kan utgående från dem bilda uppfattningar och göra befogade eller obefogade bedömningar av hurdana vi är. Vi är givetvis pinsamt medvetna om detta, och det inverkar på hur vi skyddar oss och försöker bibehålla vår värdighet och styra folks tolkningar (Goffman 1988 [1959]). Till de signaler och budskap som finns i stadsrummet tillför folk sina egna media, dvs. mobiltelefoner, MP3-spelare, fickdatorer etc. – desamma som vi ser på reklamskyltarna och i skyltfönstren.

Viestintä ja toiminta

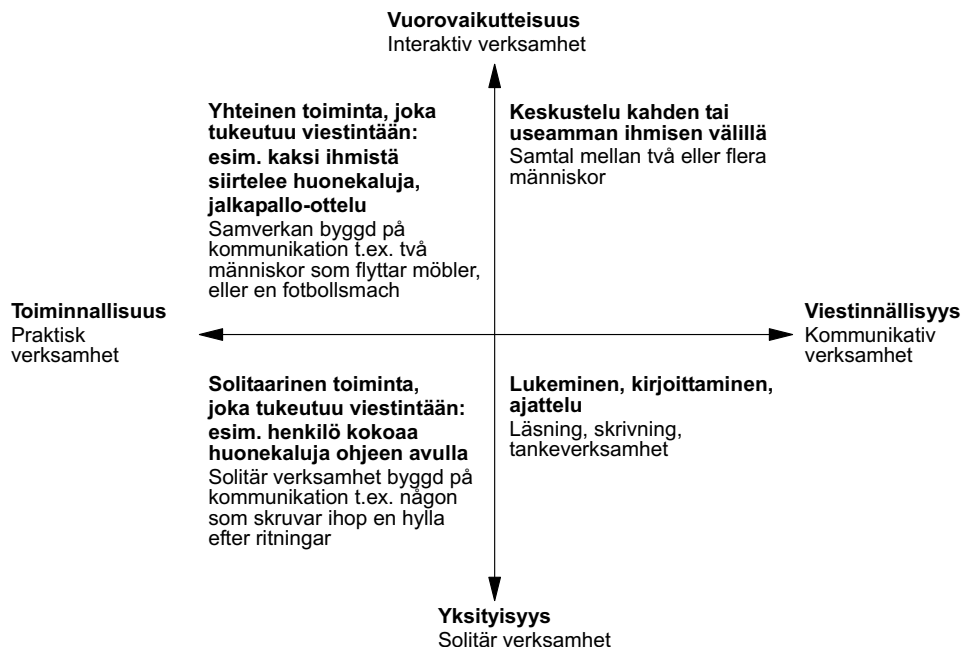
Kaupunkitilan viestintämuotoja voi alustavasti lähestyä ruotsalaisen keskustelututkijan Per Linellin (1998) luoman nelikentän avulla (kuvio 1). Ulottuvuuksina nelikentässä ovat toiminnan vuorovaikutteisuuden ja yksityisyyden akseli sekä toiminnan viestinnällisyyden ja fyysisen toiminnallisuuden (”praktisuuden”) akseli.

Kommunikativ resp. praktisk verksamhet

Vi kan preliminärt närma oss de olika formerna av kommunikation i stadsrummet med hjälp av en fyrfältsmatris uppgjord av svenske diskussionsforskaren Per Linell (1998), se Figur 1. Dimensionerna är axlarna interaktiv – solitär resp. praktisk – kommunikativ.

Kuvio 1. Viestinnän ja toiminnan muotoja yksin ja yhdessä

Figur 1. Former av kommunikation och verksamhet ensam och tillsammans

Esimerkiksi tavallinen keskustelu on pääasiassa vuorovaikutuksessa tapahtuvaa viestintää, kun taas jalkapallon pelaaminen on pääasiassa (fyysistä) toimintaa, johon kuitenkin liittyy viestintä ja vuorovaikutus kun pelaajat ja valmentajat kommunikoivat toistensa kanssa pelin aikana. Lukeminen ja kirjoittaminen ovat taas ainakin perinteisessä mielessä pääasiassa yksin tapahtuvaa viestinnällistä toimintaa. Huonekalujen kokoaminen voi olla pääasiassa yksin tapahtuvaa fyysistä toimintaa, mutta siinäkin on viestinnällinen (”diskur-

Till exempel ett vanligt samtal består i huvudsak av interaktiv kommunikation, medan en fotbollsmatch i huvudsak är praktisk (fysisk) verksamhet, som dock har ett element av kommunikation och interaktion i och med att spelare och tränare kommunicerar med varandra under spelets gång. Läsning och skrivning är åtminstone i traditionell bemärkelse typisk solitär kommunikativ verksamhet. Att skruva ihop möbler kan vara i huvudsak solitär praktisk verksamhet, men även där ingår en kommunikativ (”diskursiv”) dimen-

siivinen”) ulottuvuus, mikäli henkilö käyttää apunaan kirjallisia ja kuvallisia kokoamisohjeita. Nelikenttä kuvaa mielestäni onnistuneesti sitä, että viestintä ei suinkaan aina ole pääasiallinen toiminta, vaikka tällainen lähestymistapa onkin hallitsevana perinteisessä viestintätutkimuksessa. Yllä olevan nelikentän avulla voi pohtia erilaisia kaupunkitilassa tapahtuvia toimintoja. Esimerkiksi raitiovaunulla voi matkustaa yksin tai seurassa. Matkustelun voi nähdä toimintana, jonka päätarkoitus on päästä kohteesta A kohteeseen B. Jos matkustaa seurassa on luontevaa keskustella seuralaisen kanssa. Mikäli matkustaa yksin toiminnaksi muodostuu ”istuminen”. Pelkkä istuminen on vaikeaa, joten tässäkin tapauksessa läsnä on viestinnällinen elementti: ajattelua, lukemista tai kenties tekstiviestin kirjoittelu.

Eräs ajatteluun liittyvä näkökohta kytkeytyy työelämän muutoksiin. Richard Floridan (2006,241) mukaan luova työ (eli selkokielellä lähinnä ajatustyö) seuraa mukamme myös muualla kuin työpaikalla valtaamalla ajatuksemme. ”Nämä [työ] asiat eivät ehkä ole päällimmäisinä mielessä vapaa-ajalla, mutta ne pyörivät taka-alalla ja hautuvat. ’Teetkö tällöin töitä?’ Jos haudot ajatuksiasi pyöräillessäsi tai syödessäsi päivällistä, voisitko merkitä sen ajankäyttöpäiväkirjaan työajaksi? Luovan työn tekijät saattavat ’työskennellä’ enemmän kuin tilastojen perusteella voisi olettaa.” (mt.). Luovan etätyön lisääntyminen ja halpeneva viestintäteknologia tuovat taas ajattelun, lukemisen ja kirjoittamisen uudella tavalla kaupunkitilaan. Kahvilassa istuvat tietokoneen ääressä työskentelevät ovat jo tuttu näky Helsingissäkin.

Lukeminen voi olla vapaaehtoista tarjolla olevien ilmaisjakelulehtien selailua tai vastentahtoista mainosten pälyilyä. Uusi piirre bussimatkustamisessahan ovat liikkuvia kuvia sisältävät hohtavat mainostaulut (”Busscreen”), joita oman kokemukseni mukaan on vaikea välttää kokonaan. Tähän liittyy uudenlainen lukeminen. On puhuttu uudenlaisesta silmäilevästä lukijasta, joka enemmin skannailee ja selaa otsikoita kuin varsinaisesti lukee hänelle tarjolla olevaa infor-

sion, ifall personen ifråga tar en skriven och ritad anvisning till hjälp. Matrisen beskriver på ett i mitt tycke lyckat sätt hur kommunikationen inte alltid är det huvudsakliga, trots att en sådan approach tenderar dominera inom traditionell kommunikationsforskning. I varje fall är det intressant att se på olika verksamheter i stadsrummet i ljuset av ovanstående matris. T.ex. i en spårvagn kan man åka ensam eller i sällskap. Man kan se åkandet som en verksamhet vars huvudsyfte är att komma från punkt A till punkt B. Om man åker i grupp är det naturligt att samtala med sitt sällskap. Om man åker ensam handlar det om att bara ”sitta”. Att bara sitta är svårt, så även här finns ett kommunikativt element med: tankeverksamhet, läsande eller kanske skrivning av SMS.

En aspekt som hänger samman med problematiken är förändringarna i arbetslivet. Enligt Richard Florida (2006,241) är kreativt arbete (alltså i klartext tankearbete) så till den grad absorberande att vi bär det med oss även då vi går hem från jobbet. Florida konstaterar att vi kanske inte tänker på dessa saker i första hand men att de mognar någonstans ändå. Jobbar man alltså medan man omedvetet bearbetar dem? Om man grunnar på dem då man cyklar eller äter middag, kan man då skriva in det som arbetstid i sin time manager? De som jobbar kreativt kan de facto jobba mera än man kunde anta på grundval av egentlig arbetstid. Ökat kreativt distansjobbande och den allt billigare kommunikationstekniken återintroducerar tänkande, läsande och skrivande på ett nytt sätt i stadsrummet. Också i Helsingfors är folk som sitter på datorcafé en vanlig syn.

Att läsa kan vara frivilligt bläddrande i gratistidningar eller påtvingat kvitterande av reklamtexter. Ett nytt drag i bussåkning är bus screens, de skinande reklamtavlor med levande bilder, som det enligt min erfarenhet är omöjligt att helt undvika. Här blir det fråga om ett nytt slags läsande. Man har talat om ett nytt slags ögnande läsare, som snarare sovrar och skannar bland rubrikerna än läser den information de bjuds på (Kärki 2004,114). Reklamtavlor och gratistidningar

maatiota (Kärki 2004,114). Mainostaulut ja ilmaisjakelulehdet liittyvät paitsi yksityisen tilan nakertamiseen myös ”tyhjien hetkien” katoamiseen ja niiden täyttämiseen. Jean Baudrillardin mukaan ihmisillä on sitä suurempi tarve viestiä ja puhua mitä tyhjempi hetki on kyseessä, ja mitä vähemmän heillä on itse asiassa sanottavaa (Noppari 2002:13; Baudrillard 1997: 14–17). Bussissa istuminen edustaa tällaista tyhjää hetkeä. Uudet 1990-luvulla lopulla kaupunkitilaan ilmestyneet ilmaisjakelulehdet perustuvat itse asiassa juuri tyhjien hetkien täyttämiseen. Tukholmasta maailmalle levinneen Metro-lehden liikeidea perustuu siihen, että joukkoliikenteessä ihmisille muodostuu noin 15 minuutin tyhjä hetki, jonka voi täyttää busseissa ja junissa jaettavien lehtien lukemisella (Nylund 1996).

Lööpit ja mainokset

Kaupungin symbolinen ympäristö on laaja kokonaisuus, eikä luonnollisesti mikään aivan yksiselitteinen ilmiö. Voi sanoa, että se muodostuu (1) varsinaisista viesteistä, (2) esineistä, (3) areenoista/tiloista, (4) ihmisistä ja (5) mobiilista viestintäteknologiasta. Maantieteilijä Hille Koskela (1997) on avannut aihetta artikkelissaan ”katutilan semiotiikasta”. Hän pohtii etenkin graffitien (viestien), valvontakameroiden (esineiden) ja katuprostituution (ihmisten) merkkejä. Näistä vain graffitit, eli seinäkirjoitukset, ovat niitä varsinaisia viestejä, jotka tässä esityksessä ovat kiinnostuksen kohteena. Toisin sanoen, kiinnostukseni kaupunkitilan symbolisen ympäristöön tai semiotiikkaan on viestinnän tutkijana jonkin verran tekstuaalisempaa laadultaan. Lööppien ja mainosten suhteen voidaan ensi alkuun seuraavat viisi piirrettä nostaa esiin:

- Viestien vastaanottoon liittyy merkittävä määrä vapaaehtoisuuden puuttumista. Emme siis aina voi valita mitä ja milloin vastaanotamme.
- Reseptio vastaa harvoin perinteisiä käsityksiä siitä, miten lukemisen tai muun vastaanoton tulisi tapah-

handlar om dels intrång i den privata sfären, men också att de ”tomma stunderna” försvinner eller fylls. Enligt Jean Baudrillard har folk desto större behov av att kommunicera ju tommare stunden är och ju mindre de i själva verket har att säga (Noppari 2002,13; Baudrillard 1997, 14–17). Att sitta i buss är en typisk sådan situation. Gratistidningarna, som på 1990-talet dök upp i stadsrummet, bygger just på att det finns tomma stunder som kan fyllas. Affärsidén med gratistidningen Metro, som från Stockholm brett ut sig i världen, bygger på folk i allmänna kommunikationer har en sådär 15 minuters tom stund som man kan fylla genom att läsa gratistidningar (Nylund 1996).

Löpsedlar och reklamer

Den symboliska miljön i en stad är en omfattande helhet, och givetvis inget helt entydigt fenomen. Man kunde säga att den består av (1) egentliga signaler eller budskap, (2) föremål, (3) arenor/rum, (4) människor och (5) mobil kommunikationsteknologi. Geografen Hille Koskela (1997) har gått in i ämnet i en artikel om gaturummets semiotik. Hon begrundar i synnerhet tecknen, signalerna, i graffiti (signaler), övervakningskameror (föremål) och gatuprostitution (människor). Bland dessa är det bara graffitin som innehåller egentliga signaler, som vi tittar på i denna artikel. Med andra ord är mitt, en kommunikationsforskares, intresse för stadsrummet av ett något mera textuellt slag. Beträffande löpsedlar och reklamer kan följande fem karakteristika till att börja med lyftas fram:

- Att ta emot signaler och budskap innebär ett kännbart element av brist på frivillighet. Vi kan alltså inte välja vad vi tar emot och när
- Receptionen motsvarar sällan den traditionella bilden av hur läsning eller annat mottagande borde ske. Däremot karakteriseras den av ytlighet, avbrott och omgivande stoj.
- Signalerna och budskapen domineras av sin visualitet. Mängden verbal kommunikation och textualitet är ofta märkbart liten.

Kuva: | Foto: Vesa Keskinen.

tuma. Sen sijaan sitä luonnehtii pintapuolisuus, katkonaisuus ja ympäröivä häly.

- Viestejä hallitsee niiden visuaalisuus. Sanallisen viestinnän ja tekstuaalisuuden määrä on usein huomattavan alhainen.
- Viestien vastaanotto on usein alistettu käytännön toiminnalle, esimerkiksi töihin tai kouluun meneminen. Vastaanottaja on usein liikkeessä.
- Merkittävä osa näistä viesteistä on kaupallisia ja liittyy kuluttamiseen.

Suhtautuminen kaupungin viesteihin näyttää riippuvan paljon vapaaehtoisuudesta ja siitä, pystyykö itse kontrolloimaan vastaanottoa. Elina Noppari (2002,22) on tutkinut miten ihmiset kokevat radion julkisessa tilassa: ”Radion käytössä oman kontrollin merkitys on

- Mottagandet av meddelanden är ofta underordnat den praktiska verksamheten, t.ex. att gå till jobbet eller skolan. Mottagaren är ofta på språng.
- En betydande del av dessa meddelanden är kommersiella och handlar om konsumtion.

Inställningen till signaler i staden ser ut att bero mycket på frivillighet och huruvida vi själva kan kontrollera mottagandet. Elina Noppari (2002,22) har undersökt hur folk upplever radio i ett offentligt rum. Hon konstaterar att möjligheten att själv reglera radion är central och att den märks när radiolyssningen är påtvingad. Så har det gått för några intervjuade t.ex. i bussar. Att måsta lyssna på radio upplevs lätt som obehagligt, i värsta fall som ockupation av medvetandet eller rentav våld.

keskeistä. se tulee ilmi silloin kun radion kuuntelu koetaan pakkona. Näin on käynyt muutamalle [haastattelulle] esimerkiksi bussissa. Pakkokuuntelu koetaan helposti epämiellyttävänä, äärimmillään jopa tajunnan haltuunottamisena tai väkivaltana.

Vuonna 2005 entistä suuremmat mainoslakanat keskustassa olevien talojen seinissä herättivät keskustelua. Esimerkiksi Fennian seinää peitti toukokuussa 800 neliön suuruinen Star Wars -lakana. ”Suomen suurimmasta ulkomainoksesta” lähetettiin jopa lehtien toimituksiin tiedote, tietävästi ensimmäisen kerran (Silfverberg 2005,17). Vuonna 2006 julkisuudessa käytiin oikea debatti iltapäivälehtien lööpeistä, lähinnä siitä ovatko ne vai eivätkö ne ole liian väkivaltaisia sisällöltään. Muun muassa lapsiasiavaltuutettu Maria-Kaisa Aula ilmaisi huolensa siitä, miten ne vaikuttavat juuri lukemaan oppineisiin ja muihin lapsiin. Viestinnän tutkija Juha Herkmanin (2006) mukaan iltapäivälehtien kilpailu koettelee sananvapauden rajoja, mikä näkyy lööpeissä ja etusivuilla. ”Myyntiä etsitään jatkuvasti rajuimmilla otsikoilla ja kuvilla. Kepeästä viihteestä siirrytään inhorealismiin ja yksityisyydensuojan koetelemiseen”. Aamulehden teettämän mielipidekyselyn mukaan neljännes suomalaisista (25 %) on sitä mieltä, että lööpit pitäisi kieltää (Raipala 2006).

År 2005 uppstod debatt kring de allt större reklamdukarna på husväggar i centrum. T.ex. Fennias vägg täcktes i maj av en 800 kvadratmeters duk med Star Wars. Ett pressmeddelande om ”Finland största uterekklam någonsin” skickades ut, sannolikt för första gången (Silfverberg 2005,17). År 2006 fördes en riktig debatt om tabloidernas löpsedlar, närmast huruvida de var för våldsamma till innehållet. Bl.a. barnombudsman Maria-Kaisa Aula uttryckte sin oro över hur de inverkade på barn som just lärt sig läsa och på andra barn. Enligt kommunikationsforskare Juha Herkman (2006) prövar konkurrensen mellan tabloiderna gränserna för yttrandefriheten, vilket syns på löpsedlarna och förstasidorna. Han konstaterar att tabloiderna försöker sälja med allt häftigare rubriker och bilder och att man från lätt underhållning kan övergå till hatrealism och prövande av intimitetsskyddet. Enligt en enkät av tammerförstidningen Aamulehti tycker var fjärde (25 %) finländare att löpsedlarna borde förbjudas (Raipala 2006).

Lähteet: | Källor:

Florida, Richard (2005) Luovan luokan esiinmarssi. Helsinki: Talentum.

Koskela, Hille (1997) Urbaani territoriaalisuus ja katutilan semiotiikka – Graffitit, valvontakamerat ja katuprostituutio tilan merkitsijöinä. Alue ja ympäristö 26 (2):3–17.

Kärki, Anita (2004) Sivusta seuraten. Sanomalehti lukijoiden kertomuksissa. Jyväskylä: SoPhi.

Linell, Per (1998) Leken och avgörandet: försök till en elementär samtalstypologi. Ivars, A-M & Saari, M (toim.) Samtalsstudier. Meddelanden från Institutionen för nordiska språk och nordisk litteratur B:19. Helsingfors universitet.

Mäenpää, Pasi (2005) Narkissos kaupungissa. Helsinki: Tammi.

Nylund, Mats (1996) Kinneviks succéprodukt fyller en kvart på pendeltåget. Forum Nro 5: 42.

Noppari, Elina (2002) Julkinen tila viestintäympäristönä – Mobiilitelevision käyttökontekstia kartoittamassa. Työraportti 2. Journalismin tutkimusyksikkö. Tampereen yliopisto.

Raipala, Liisa (2006) Neljännes suomalaisista kieltäisi iltapäivälehtien lööpit. Aamulehti 30.4. 2006: A5.

Silfverberg, Anu (2005) Seinähullut. Helsingin Sanomat, NYT-liite Nro 42: 16–18.

Helsinkiläisen festivaalientän kehitys ja kokijat

Festivalerna i Helsingfors: utveckling och publik

Satu Silvanto

Helsingin festivaalienttä on mullistunut viimeisten kymmenen vuoden aikana, ja uusia taidefestivaaleja syntyy kaupunkiin yhä. Miten tähän on tultu? Entä mitä mieltä kaupunkilaiset ovat festivaaleistaan? Esittelen seuraavassa helsinkiläisen festivaalikulttuurin kehitystä ja asukkaiden näkemyksiä festivaaleista Festivaalien Helsinki -kirjan pohjalta.

Nykyfestivaalien juuret ovat muinaisissa riiteissä ja seremonioissa, ja niiden historia on siten lähes yhtä pitkä kuin koko ihmiskunnan historia (ks. esim. Cantell 1999, 18–22 ; Kainulainen 2005, 62–63). Niissä yhteisöt ovat juhlineet jumaliaan ja samalla myös omaa olemassaoloaan (Durkheim 1980) Ensimmäisinä festivaaleina on pidetty antiikin Kreikan Dionysos-juhlia, joita vietettiin jo 500-luvulla ennen ajanlaskumme alkua (Quinn 2005a).

Erilaiset karnevaalit ovat olleet pitkään tärkeitä myös kaupungeille. 1100-luvulta aina 1700-luvulle asti erityisesti itsenäisissä kaupunkivaltioissa, kuten Venetsiassa, vahvistettiin juhlallisuuksien avulla asukkaiden yhteistä identiteettiä. Näin taisteltiin ulkoisia uhkia ja sisäistä hajaannusta vastaan. (Quinn2005a) Vuonna 1876 perustettiin Bayreuthin musiikkijuhlat, jonka ohjelmisto koostuu lähinnä Wagnerin oopperoista, ja vuotta myöhemmin Salzburgin musiikkijuhlat Mozartin syntymäkaupungissa. Nämä olivat ensimmäisiä moderneja kaupunkifestivaaleja. Salzburgissa heräsi jo varhaisessa vaiheessa ajatus kaupungista näyt-

Under de senaste tio åren har festivalsektorn i Helsingfors gått igenom stora förändringar, och nya konstfestivaler uppstår fortfarande. I det följande beskriver jag utgående från boken Festivaalien Helsinki (festivalernas Helsingfors) vad detta kan tänkas bero på och vad stadsborna tycker om festivalerna och festivalkulturen i staden.

Rötterna till vår tids festivaler finns i forntida riter och ceremonier, och deras historia är således nästan lika lång som människosläktets (se t.ex. Cantell 1999, 1–822, Kainulainen 2005, 62–63). Man har hyllat sina gudar och samtidigt firat sin egen existens (Durkheim 1980). Såsom de första egentliga festivalerna har forskningen betraktat Dionysos-kultens fester i antikens Grekland. De firades redan på 500-talet före vår tideräknings begynnelse (Quinn 2005a).

Karnevaler har länge varit viktiga för städer. Sedan 1100-talet och ända in på 1700-talet användes de i synnerhet i självständiga stadsstater à la Venedig för att stärktes invånarnas gemensamma identitet. Man bekämpade både yttre hot och inre splittring (Quinn2005a). År 1876 instiftades musikfestspelen i Bayreuth, där det mest spelades operor av Richard Wagner, och ett år senare musikfestspelen i Salzburg, W-A Mozarts födelsestad. Dessa festspel hörde till de första moderna stadsfestivalerna. I Salzburg föddes redan i ett tidigt skede idén att se hela staden som en scen, där festivalpubliken blir en del av föreställningen och

tämönä, jossa festivaaliyleisöstä tulee osa esitystä ja taiteen perinteiset raja-aidat kaatuvat. (Waterman 1998)

Toisen maailmansodan jälkeen syntyi useita merkittäviä festivaaleja tuomaan elämää sodan runtelemaan ja köyhdyttämään Eurooppaan. Euroopan tärkeimpänä pidetty monitaiteinen festivaali Edinburgh International Festival Skotlannissa ja teatterialan keskeisin tapahtuma Festival d'Avignon Ranskassa perustettiin molemmat vuonna 1947. Muun muassa Berliinin kansainvälinen elokuvafestivaali, Wexfordin oopperafestivaali Irlannissa ja Hollannin esittävien taiteiden festivaali aloittivat 1940–1950-lukujen vaihteessa. Pohjoismaissa Tukholman juhlaviikot, Kööpenhaminan balettifestivaali ja Bergenin musiikkijuhlat järjestettiin ensi kerran 1950-luvun alkupuolella.

Helsingissä järjestettiin Sibelius-viikkoja vuosina 1951–1965. Helsingin juhlaviikot perustettiin vuonna 1966, ensimmäinen festivaali järjestettiin kaksi vuotta myöhemmin. Juhlaviikot oli pitkään kaupungin ainoa festivaali, kunnes 1980-luvulla perustettiin yhä toimivista festivaaleista Liikkeellä Marraskuussa -nykyaikaisesta festivaalista Liikkeellä Marraskuussa -nykyaikaisesta festivaalista, maailmanmusiikkia esittelevä ETNOSOI! sekä Rakkautta & Anarkiaa- ja Espoo Ciné -elokuvafestivaalit. Lisäksi Piirtäjöpäivistä tuli laajempaa yleisöä tavoitteleva Helsingin sarjakuvafestivaali. Varsinainen festivaalibuumi sai alkunsa 1990-luvun puolivälissä ja jatkuu yhä. Festivaalikentän kehitys on toisaalta ilmentänyt ja toisaalta edistänyt helsinkiläistä kaupunkikulttuurin muutosta.

Sibelius-viikoilta urbaaneille taidefestivaaleille

Sibelius-viikon tarkoituksena oli musiikkijuhlia ideoineen työryhmän mukaan ”yleisen musiikkikulttuurin kehittäminen ja Helsingin kesäisen musiikkielämän rikastuttaminen sekä Helsinkiin tapahtuvan matkailun edistäminen”. Sibeliusen musiikilla oli luonnollisesti sen ohjelmistossa keskeinen sija, mutta viikoilla kuultiin myös muuta suomalaista ja ulkomaista musiikkia. Vuosien varrella niillä nähtiin useita ulkomaisia vierai-

konstens traditionella skrankor bryts (Waterman 1998).

Efter Andra världskriget uppstod flera betydande festival för att ge liv åt ett krigshärjat och utarmat Europa. År 1947 instiftades både den tvärkonstnärliga Edinburgh International Festival i Skottland och den viktigaste festivalen inom teater, dvs. Festival d'Avignon i Frankrike. Kring år 1950 startade Berlins internationella filmfestival, samt Wexford operafestival i Irland och en berömd festival för framförande konst i Holland. I Norden ordnades Stockholms Festspele, Ballettfestivalen i Köpenhamn och Festspele i Bergen också för första gången under tidigare delen av 1950-talet.

I Helsingfors hölls Sibeliusveckorna åren 1951–1965. År 1966 grundades Helsingfors Festspele, och den första festivalen hölls två år senare. I många år var Festspele stadens enda festival, men på 1980-talet kom sedan festivalen för modern dans Moving in November, world music –festivalen Etnosoi samt filmfestivalerna Kärlek & Anarki och Espoo Ciné, vilka alla ännu finns kvar. Dessutom gjordes Ritardagarna om till Helsinki Cartoon Festival, som dragit mera publik. En riktig festivalboom blev det i medlet av 1990-talet, och den fortsätter än idag. Utvecklingen på festivalfältet har dels givit uttryck för, dels medverkat till förändringen i den helsingforsiska stadskulturen.

Från Sibeliusveckorna till urbana konstfestivaler

Enligt den arbetsgrupp som beredde Sibeliusveckorna var syftet med evenemanget att utveckla den allmänna musikkulturen och berika musiklivet i Helsingfors om sommaren samt att främja turismen till Helsingfors. Sibelius musik hade givetvis en central roll i programupplägget, men även annan musik från Finland och andra länder hördes. Med åren kom många utländska artister att gästa veckorna, både solister, kapellmästare och t.o.m. hela orkestrar. Förutom konsertmusik upptog

ta, niin solisteja, kapellimestareita kuin kokonaisia orkestereitakin. Konserttimusiikin lisäksi ohjelmassa oli jonkin verran oopperaa, balettia ja näytelmiä. (ks. Silvanto & Oinaala 2007; Jyrkiäinen 1998)

Sibelius-viikkoihin suhtauduttiin aluksi suopeasti. Sekä kotimainen että ulkomainen lehdistö kirjoittivat niistä positiiviseen sävyyn, ja konsertteja radioitiin runsaasti ulkomaille. Kritiikki kuitenkin kasvoi vuosiensa varrella. Viikkoja pidettiin herrasväen huvina ja toivottiin laajempaa ohjelmistoa, ulkolavaakin. 1960-luvun nuoriso ei innostunut Sibeliuksesta, ja ”nuoriso oli se, joka määräsi kaiken”, kuten Eero Koroma, kaupungin retkeilyasiamies ja viikkojen perustaja ja toiminnanjohtaja asian myöhemmin ilmaisi. Aika oli ajanut Sibelius-viikkojen ohi. (Jyrkiäinen 1998)

Kulttuuriviikkojen tarpeellisuudesta oli kuitenkin olemassa jonkinlainen konsensus, sillä uusia kulttuurijuhlia ryhdyttiin valmistelemaan kaupungin hallinnossa jo ennen edellisten lopettamista. Monia perinteisiä kulttuurijuhlia oli kritisoitu elitistisyydestä, ja uuden festivaalin haluttiin siksi tarjoavan monipuolista ohjelmaa ja vetoavan eri kansaryhmiin. Esittävät taiteet tuli nostaa musiikkiohjelmiston rinnalle ja Helsingin nimi festivaalin otsikkoon. Näin syntyivät Helsingin juhlaaviikot.

1970-luvulla Juhlaviikot elävöitti muuten vielä kovin hiljaista kesäkaupunkia. Kulttuurin demokratisoinnin hengessä monipuolista taideohjelmaa vietii myös lähiöihin ja esityksiä järjestettiin muun muassa puistoissa ja työpaikoilla. Ilmaistapahtumia oli runsaasti. Vuonna 1974 aloitetut Kaivopuiston konsertit toivat eloa kaupungille ja olivat erityisesti nuorison mieleen. Myös pitkin kesää pidetyt klassisen musiikin kesäkonsertit ja kevyen musiikin kesäklubit piristivät kesää. 1970-luvun lopulla Juhlaviikkojen osana järjestettiin myös Festival Informal, ”vapaamuotoinen poikkitaiteellinen ja taiteesta tiedottava tapahtumasarja”, jolla esitettiin musiikkia, kirjallisuutta, tanssia, teatteria ja kabareeta. (ks. lisää Silvanto & Oinaala 2007)

Juhlaviikkojen uudenlaiset tapahtumat hyödynsivät myös kaupunkitilaa tuoreella tavalla. Kaupunki-

programmet också lite opera, balett och skådespel (se Silvanto & Oinaala 2007; Jyrkiäinen 1998)

Till en början var den allmänna inställningen till Sibeliusveckorna välvillig. Både inhemsk och utländsk press beskrev dem i positiv ordalag, och många konserter radierades utomlands. Men med åren växte kritiken. Sibeliusveckorna upplevdes som ett herrskapsnöje, och man började kräva en bredare repertoar, även för utscener. Ungdomen på 1960-talet tänkte inte på Sibelius, och det var ju ungdomen som bestämde allt, såsom Eero Koroma, stadens turistombudsman och veckornas grundare, senare uttryckte saken. Tiden hade kört om Sibeliusveckorna (Jyrkiäinen 1998).

Men det rådde ett slags koncensus om att det behövdes något slags kulturfestspel, och nya sådana började planeras inom stadens förvaltning redan innan de gamla avslutats. Många traditionella kulturfestligheter hade kritiserats för elitism, och därför ville man att den nya festivalen skulle erbjuda mångsidigt program och slå an på olika befolkningsgrupper. Man skulle föra fram scenkonsten vid sidan om musiken, och Helsingfors skulle finnas med i namnet. Därför blev det Helsingfors Festspel.

På 1970-talet livade Festspelen upp ett ännu ganska stillsamt Sommarhelsingfors. I kulturdemokratins anda förde man ut mångsidigt program även till förstäderna, och föreställningar gavs i bl.a. parker och på arbetsplatser. Gratisevenemang var vanliga. Brunnsparterterna, som inleddes år 1974, förde med sig liv och rörelse i stan och var omtyckta bland i synnerhet de unga. Även konserterna med klassisk musik längsmed sommaren och sommarklubbarna för lätt musik piggade upp sommaren. I slutet av 1970-talet hölls också Festival Informal som en del av Festspelen. Vid denna tvärkonstnärliga och informella räcka evenemang framfördes musik, litteratur, dans, teater och cabaret (se vidare Silvanto & Oinaala 2007).

Festspelens nya evenemang utnyttjade också stadsrummet på ett nytt sätt. En förändring i stadskulturen grodde redan, och vändpunkten skedde år 1979, då ELMU, en förening för levande musik, grundades och

Lavalla lauantaina 26.5.2007 ranskalainen Dirty Babylon Breaker (A Babylon Circus Experience).
Kuvat: Joel Kukkonen.
På scen på lördag 26.5.2007 franska (A Babylon Circus Experience)
Foton: Joel Kukkonen

kulttuurin murros muhi pinnan alla, ja sen varsinaiseksi käännekohdaksi muodostuivat Elävän musiikin yhdistys ELMU ry:n perustaminen ja Lepakkoluolan valtaus nuorisokulttuurin tukikohdaksi vuonna 1979 (Mäenpää 2005, 11). 1980-luvulla katusoitto vapautettiin, terassit ilmestyivät katukuvaan ja erilaiset kaupunkitapahtumat valtasivat kaupunkitilaa. Festivaaleja perustettiin. Radio City ja City-lehti ryhtyivät raportoimaan citykulttuurin ilmiöistä. Vuonna 1989 ensimmäisen kerran järjestetty Taiteiden yö sai viimeistään helsinkiläiset katsomaan kaupunkiaan uudella tavalla. 1970–1980-luvuilla kansalaisyhteiskunta oli ollut vielä virallisen kulttuurin varjossa, mutta Taiteiden yön ja muut festivaalit tekivät kaupunkilaiset itse. (Mäenpää 2005, 11–20; Cantell 1999, 87–89, 163–164)

1990-luvulla edellisen vuosikymmenen ilmiöt kypsyivät ja laajenivat; urbaanista innostuksesta tuli kaiken kansan kulttuuria (Ruoppila & Cantell 2000, 53; Mäenpää 2005, 18). Myös kaupungin hallinto halusi luoda uutta kulttuuri-ilmapiiriä ja päätti hakea Helsingille Euroopan kulttuuripääkaupungin titteliä vuodelle 2000. Vaikka Helsingin kulttuurikaupunkiprojektin tavoitteet olivat paljolti taloudelliset – aloitettiinhan valmistelut keskellä syvintä lama-aikaa – se oli myös uuden ruohonjuuritason kaupunkikulttuurin näyttävä projekti. Ylevämpi käsitys kulttuurista sai väistyä ”arjen kulttuurin” tieltä. (Cantell & Heikkinen 2001; Perko 2001)

1990-luvun puolivälistä alkaen Helsinkiin onkin syntynyt vuosittain useita uusia festivaaleja eri taiteiden kulttuurialojen ammattilais- ja harrastajapiirien aktiivisuuden seurauksena. Kulttuurikaupunkivuosi vaikutti myös festivaalientänen kehitykseen. Se lisäsi kulttuurituottajien ammattitaitoa (Heikkinen 2001) ja tarjosi joillekin toimijoille tarvittavat lisäresurssit festivaalin perustamiseen, kuten urbaaneja taiteita esittelevälle URB-festivaalille (ks. Sutinen 2007). Myös monet mediakulttuurifestivaalit saivat kulttuurikaupunkivuodesta vetoapua (ks. Tarkka 2007). Nykytanssin, teatterin ja sirkuksen festivaalit hyötyivät kulttuuripääkaupunkivuoden voitollisesta tilinpäätöksestä saa-

då ungdomar ockuperade det gamla alkoholisthemmet Lepakkoluola och gjorde den till en högborg för ungdomskultur (Mäenpää 2005, 11). På 1980-talet blev det tillåtet att musicera på gatorna, terrasser gjorde entré i gatubilden och olika stadsjippon dök upp i stadsrummet. Nya festivaler startades. Radio City och City-lehti började rapportera om citykulturella fenomen. Om inte förr, så fick Konstens Natt, som ordnades för första gången år 1989, stadsborna att se sin stad med nya ögon. Under 1970- och 80-talet hade medborgarsamhället ännu levat i skuggan av det officiella samhället, men Konstens Natt och övriga festivaler gjordes av stadsborna själva (Mäenpää 2005, 11–20; Cantell 1999, 87–89, 163–164).

På 1990-talet skedde en mognad och utvidgning i 80-talsfenomenen, och den urbana iveren blev kultur för hela folket (Ruoppila & Cantell 2000, 53; Mäenpää 2005, 18). Även stadens förvaltning ville skapa en ny kulturatmosfär och beslöt ansöka om titeln europeisk kulturhuvudstad för Helsingfors år 2000. Trots att syftena med Helsingfors kulturhuvudstadsprojekt i stor utsträckning hade ekonomiska hänsyn – förberedelserna inleddes ju mitt under värsta ekonomisk depression – var det ett synligt nytt stadskulturprojekt på gräsrotsnivå. En mera högstämmd uppfattning om kultur fick vika för ”vardagskulturen” (Cantell & Heikkinen 2001; Perko 2001).

Från och med medlet av 1990-talet har nya festivaler varje år startats av yrkesfolk och amatörer inom olika grenar av konst och kultur. Även kulturhuvudstadsåret inverkade på festivalernas utveckling. Det höjde kulturproducenternas yrkeskunnande (Heikkinen 2001) och möjliggjorde de tilläggsresurser som vissa kulturproducenter behövde för att grunda en festival, såsom t.ex. URB, en festival för urban konst (jfr. Sutinen 2007). Många mediakulturfestivaler fick också draghjälp av kulturhuvudstadsåret (se Tarkka 2007).

I dag ordnas det varje år ett femtital konstfestivaler i Helsingfors. På drygt tjugo år har den gråa och allvars-tyngda staden blivit ett intressant festivalcentrum med evenemang allt mellan dokumentärfilm och flamenco,

nessaan jälkeenpäin käyttöönsä lisää varoja (ks. Silvano 2007).

Tänään Helsingissä järjestetään vuosittain puolisensataa taidefestivaalia. Reilussa parissakymmenessä vuodessa harmaasta ja totisesta kaupungista on näin kasvanut kiinnostava festivaalikeskus, jossa tapahtumien kirjo ulottuu dokumenttielokuvasta flamencoon ja vanhasta musiikista heavymetalliin. Vaikka monitaidefestivaali Helsingin juhlaviikot painii yhä omassa sarjassaan pääkaupunkiseudun festivaalientällä ja on yleisömäärältään koko maan suurin kulttuuritapahtuma, vasta lukuisat pienemmät, tiettyyn taidealaan tai alakulttuuriin keskittyvät ja taiteelliselta sisällöltään kunnianhimoiset festivaalit tekevät festivaalientätämme – ja kaupungistamme – kansainvälisestikin katsottuna kiinnostavan. Mutta mitä kaupunkilaiset ajattelevat festivaaleista?

Festivaalilla tarkoitan tässä tietyn taidealan tai teeman, esimerkiksi kaupunkikulttuurin tai vaikkapa Aasian, ympärille rakentunutta, useamman päivän kestäväää taide- tai kulttuuritapahtumaa, joka järjestetään säännöllisesti jossain tietyissä paikassa. Tapahtuman järjestävät alansa asiantuntijat, se on yleisölle avoin ja ohjelmistossa on usein myös kansainvälisiä esiintyjä. Sen koko voi vaihdella massiivisesta hyvinkin pienimuotoiseen.

Festivaalit olennainen osa kaupunkilaisten elämää

Pääkaupunkiseudun asukkaat ovat aktiivisia festivaalikävijöitä. Lokakuussa 2006 toteutetun internet-kyseilyn perusteella (N=1055) 37 prosenttia alueen asukkaista on osallistunut jollekin festivaalille edeltävän vuoden aikana. Lähes kolme neljästä (74 %) on joskus osallistunut festivaaleille. Nuoret (15–25-vuotiaat) ovat aktiivisimpia festivaalikävijöitä, mutta myös vanhemmista ikäluokista (56–65-vuotiaat ja yli 65-vuotiaat) osallistutaan runsaasti festivaaleille. Toisin kuin monien muiden kulttuuritilaisuuksien kohdalla, esimerkiksi sukupuoli, koulutustaso tai ammattiasema ei vaikuta suuresti festivaaleilla käymiseen yleensä. Kun

gammal musik och heavy metal. Trots att multikonstfestivalen Helsingfors Festspel fortfarande är i en klass för sig i Huvudstadsregionens festivalsektor och drar mest publik av alla kulturevenemang i hela Finland, är det de många mindre, men ambitiösa, festivalerna kring vissa konstgrenar eller subkulturer som gör vår festivalsektor – och vår stad – intressant ur internationell synvinkel. Men vad tycker stadsborna om festivalerna?

Med festival avser jag här ett konst- eller kulturevenemang uppbyggt kring en viss konstgren eller tema, t.ex. stadskultur eller varför inte t.ex. Asien. Det ordnas regelbundet på något särskilt ställe och vara i flera dagar. Det ordnas av experter inom sin bransch, det är öppet för allmänheten, och programmet upptar också internationella artister. Storleken kan variera mellan massiv och mycket småskalig.

Festivalerna en väsentlig del av storstadsbornas liv

Invånarna i Huvudstadsregionen är aktiva festivalbesökare. En internetenkät i oktober 2006 (N=1055) visade att 37 procent av områdets invånare hade deltagit i någon festival under de föregående 12 månaderna. Tre fjärdedelar (74 %) hade deltagit i en festival någon gång. De unga (15–24 år) var de aktivaste festivalbesökarna, men även bland äldre åldersklasser (56–65 år och över 65 år) gick det flitigt på festival. I motsats till många andra kulturevenemang inverkar t.ex. kön, utbildningsnivå eller yrkesställning inte särskilt mycket på festivalbesökande överlag. Då festivalerna erbjuder både traditionell högkultur och mera populära fenomen är deras publikunderlag också större än de traditionella kulturevenemangens (se Linko & Silvano 2007).

Bland de faktorer som fick folk att gå på festival var ett bra program klart viktigast. Men även artisten, tillgängligheten till biljett och biljettpriset samt stämningens överlag kunde vara viktiga argument. I viss mån sporrades man att delta av att publiken var likasinnad,

festivaalit esittelevät sekä perinteistä korkeakulttuuria että populaarimpia ilmiöitä, niiden yleisöpohjakin on perinteisiä kulttuuritilaisuuksia laajempi. (ks. lisää Linko & Silvanto 2007).

Festivaaleille osallistumiseen vaikuttavista syistä hyvä ohjelmisto oli selvästi tärkein. Myös jollakin tiettyllä esiintyjällä, lippujen saatavuudella ja hinnalla sekä tunnelmalla oli keskeinen merkitys. Jonkin verran osallistumista motivoi samanhenkinen yleisö, kiinnostava paikka, vaihtelunhalu ja halu yleensä matkustaa jonnekin. Festivaaleille lähdetään ilmeisen spontaanisti eikä käyntejä suunnitella kovin paljon etukäteen.

Yhdeksän kymmenestä (89 %) vastaajasta pitää festivaalien järjestämistä kaupungissa hyvänä asiana. Joka neljäs pitää niitä myös tärkeinä itselleen. Heistäkin, joille festivaalit eivät ole niin tärkeitä, 91 prosenttia katsoo niiden olevan hyväksi kaupungille. Vain kuusi prosenttia kaikista vastaajista oli sitä mieltä, että festivaalit eivät ole tärkeitä heille itselleen eivätkä kaupungille. Festivaalien koetaan siis kuuluvan olennaise-
na osana kaupunkilaiseen elämään.

Asukkaat suhtautuvat festivaaleihin suopeasti, koska niiden koetaan parantavan kaupungin imagoa ja tuovan taloudellista hyötyä. Asukkaiden mielestä festivaalit myös laajentavat kulttuuritarjontaa ja edistävät moninaisuutta; heille on tärkeää, että kaupungissa on tarjolla ”monenkirjavaa kulttuuria monenkirjaville ihmisille”. Festivaalit tuovat ihmisiä yhteen ja vahvistavat näin yhteisöllisyyden tunnetta. Ne ”saavat ihmiset liikkeelle, aktivoivat”. Festivaalien positiivisina puolina pidetään myös sitä, että ne esittelevät kaupunkilaisille uusia ilmiöitä, tarjoavat positiivisia kokemuksia ja luovat näin kaupunkiin energistä ilmapiiriä.

2000-luvulla on tultu kauas Dionysoksen juhlista, mutta helsinkiläisillä nykyfestivaaleilla on silti joitain yhteisiä piirteitä muinaisten rituaalien kanssa. Festivaalit ovat yhä arjesta poikkeavia yhteisiä osallistumisen ja ilonpidon areenoita (ks. myös Kainulainen 2005; Quinn 2005b; Waterman 1998). Ne toistuvat sykleissä niin kuin muinaiset elonkorjuujuhlat. Niiden avulla pidetään yllä yhteisön sosiaalista identiteettiä ja juhli-
taan

platsen intressant, man fick omväxling och fick resa någonstans. Festivaler besöks uppenbart spontant, utan särdeles mycket planering på förhand.

Nio av tio svarande (89 %) tyckte det var bra att det ordnas festivaler i staden. Var fjärde tyckte de var viktiga för dem själva också. Även bland dem som festivalerna inte betyder så mycket för upplevde 91 procent att de var till nytta för staden. Bara sex procent av alla svarande tyckte att festivalerna inte är viktiga för dem själva eller staden. Festivalerna upplevs alltså som en väsentlig del av stadsbornas liv och leverne.

Invånarna ställer sig välvilligt till festivalerna för att de upplevs höja stadens image och ge ekonomisk nytta. Enligt invånarna utvidgar festivalerna kulturutbudet och främjar mångfalden. Det är viktigt för dem att det finns många slags kultur för många slags människor i staden. Festivalerna bringar folk samman och stärker samhörighetskänslan. De får igång folk, aktiverar dem. Ett annat positivt drag med festivalerna är att de presenterar nya fenomen för stadsborna, erbjuder positiva upplevelser och därmed skapar en energisk atmosfär i staden.

På 2000-talet har man kommit en god bit från Dionysosfesterna, men ändå har vår tids festivaler i Helsingfors något gemensamt med forntidsritualerna. Festivalerna är fortfarande arenor för deltagande och förnöjelse, något som avviker från vardagen (jfr. Kainulainen 2005; Quinn 2005b; Waterman 1998). De upprepas i cykler som de gamla skördefesterna. Med deras hjälp upprätthåller man samfundets sociala identitet och firar dess historia och prestationer. I stället för ett mera traditionellt samfund kan det handla om någon urban subkultur, t.ex. en grupp animationsamatörer. Ändå kan även stadsborna vara stolta över dessa evenemang (jfr. Quinn 2003).

Idag upplevs festivalerna som en viktig del av stadslivet och stadsidentiteten. Som en helsingforsare uttryckte saken: ”utan festivaler skulle Stadin inte vara Stadin”.

sen historiaa ja saavutuksia. Perinteisemmän yhteisön sijaan kyseessä saattaa kuitenkin olla jokin urbaani alakulttuuri, esimerkiksi animaatioharrastajien piiri. Silti myös muut kaupunkilaiset voivat olla näistä tapahtumista ylpeitä (vrt. Quinn 2003). Festivaalit koetaan tänään tärkeäksi osaksi kaupunkilaista elämää ja kaupungin identiteettiä. Erään helsinkiläisen sanoin: ”ilman festivaaleja stadi ei olisi stadi”.

Lähteet: | Källor:

Cantell, Timo (1999) Helsinki and a vision of place. Helsinki: City of Helsinki Urban Facts.

Cantell, Timo & Heikkinen, Timo (2001) Kulttuurikaupungin synty. Kulttuurikaupunkiprojektin tausta ja ensivaiheet. Teoksessa Cantell, Timo & Schulman, Harry (toim.) Mitä oli kulttuurivuosi? Kirjoituksia Euroopan kulttuurikaupunkivuodesta Helsingissä. Helsinki: Helsingin kaupungin tietokeskus, 9-25.

Durkheim, Emile (1980) Uskontoelämän alkeismuodot. Australialainen toteemijärjestelmä. Helsinki: Tammi.

Heikkinen, Timo (2001) Kulttuurikaupunkisäätiön toimisto kulttuurin kentällä. Teoksessa Cantell, Timo & Schulman, Harry (toim.) Mitä oli kulttuurivuosi? Kirjoituksia Euroopan kulttuurikaupunkivuodesta Helsingissä. Helsinki: Helsingin kaupungin tietokeskus, 68-79.

Jyrkiäinen, Reijo (1998) Mestarin matkassa maailmalle – Sibeliuksen viikot 1951–1965. Julkaisematon esitelmä Suomen musiikintutkijoiden II symposiumissa 25.4.1998.

Kainulainen, Kimmo (2005). Kunta ja kulttuurin talous. Tulkintoja kulttuuripääoman ja festivaalien aluetaloudellisista merkityksistä. Tampere University Press, Tampere.

Linko, Maaria & Silvanto, Satu (2007) ”Ilman festivaaleja stadi ei olisi stadi” – festivaalit pääkaupunkiseudun asukkaiden silmin. Teoksessa Silvanto, Satu (toim.), Festivaalien Helsinki. Urbanin festivaalikulttuurin kehitys, tekijät ja kokijat. Helsinki: Helsingin kaupungin tietokeskus & Helsingin kaupungin kulttuuriasiainkeskus, 152–165.

Mäenpää, Pasi (2005) Narkissos kaupungissa. Tutkimus kuluttaja-kaupunkilaisesta ja julkisesta tilasta. Helsinki: Tammi

Perko, Susanna (2001) Kulttuurikaupunki ja Helsingin ulkopolitiikka. Teoksessa Cantell, Timo & Schulman, Harry (toim.) Mitä oli kulttuurivuosi? Kirjoituksia Euroopan kulttuurikaupunkivuodesta Helsingissä. Helsinki: Helsingin kaupungin tietokeskus, 42–54.

Quinn, Bernadette (2003) Symbols, practices and muth-making: cultural perspectives on the Wexford Festival Opera. *Tourism Geographies* 5 (3), 329–349.

Quinn, Bernadette (2005a) Art Festivals and the City. *Urban Studies* 42 (5/6), 927–943.

Quinn, Bernadette (2005b) Changing festival places: insight from Galway. *Social & Cultural Geography* 6 (2), 237–251.

Ruoppila, Sampo & Cantell, Timo (2000) Ravintolat ja Helsingin elävöityminen. Teoksessa Stadipiiri (toim.), URBS Kirja Helsingin kaupunkikulttuurista. Helsinki: Helsingin kaupungin tietokeskus & Edita, 35–53

Silvanto, Satu (2007) Tervetuloa kaupunkifestivaaleille! Urbanin festivaalikulttuurin nousu. Teoksessa Silvanto, Satu (toim.), Festivaalien Helsinki. Urbanin festivaalikulttuurin kehitys, tekijät ja kokijat. Helsinki: Helsingin kaupungin tietokeskus & Helsingin kaupungin kulttuuriasiainkeskus, 8–15.

Silvanto, Satu & Oinaala, Anu (2007) Sibeliuksen viikoilta Helsingin juhla viikoille – helsinkiläistä festivaalihistoriaa kuudelta vuosikymmeneltä. Teoksessa Silvanto, Satu (toim.), Festivaalien Helsinki. Urbanin festivaalikulttuurin kehitys, tekijät ja kokijat. Helsinki: Helsingin kaupungin tietokeskus & Helsingin kaupungin kulttuuriasiainkeskus, 28–43.

Sutinen, Virve (2007) URB – yksi polku läpi monikerroksisen kaupungin. Teoksessa Silvanto, Satu (toim.), Festivaalien Helsinki. Urbanin festivaalikulttuurin kehitys, tekijät ja kokijat. Helsinki: Helsingin kaupungin tietokeskus & Helsingin kaupungin kulttuuriasiainkeskus, 118–125.

Tarkka, Minna (2007) Mediataidefestivaalit – tapahtuma mediana ja media tapahtumana. Teoksessa Silvanto, Satu (toim.), Festivaalien Helsinki. Urbanin festivaalikulttuurin kehitys, tekijät ja kokijat. Helsinki: Helsingin kaupungin tietokeskus & Helsingin kaupungin kulttuuriasiainkeskus, 128–135.

Waterman, Stanley (1998) Carnivals for elites? The cultural politics of art festivals. *Progress in Human Geography* 22 (1), 54–74

Lähiöt täällä – kuuleeko Helsinki

Förorterna här – hör ni oss, Helsingfors?

Erkki Korhonen

Helsingin lähiöprojekti- ja Urban ohjelma-alueilla (ks. sivut 35–36) selvitettiin asukkaiden mielipiteitä asuinalueistaan helmi–maaliskuussa 2007 jo kolmatta kertaa. Haastatteluja tehtiin Kontulassa, Kivikossa, Kurkimäessä, Vesalassa, Myllypurossa, Pihlajamäessä, Tapulikaupungissa sekä vertailualueeksi valitussa Kannelmäessä. Kullakin alueella haastateltiin puhelimitse noin kahta sataa henkilöä. Kaikkiaan haastatteluja tehtiin 1600. Haastateltavat poimittiin satunnaisesti vähintään kaksi vuotta alueilla asuneista 15 vuotta täyttäneistä henkilöistä. Haastattelut teki Otantatutkimus Oy.

Tutkimusalueilla viihdytään hyvin

Asukkaat viihtyvät asuinalueillaan hyvin. Noin yhdeksän kymmenestä viihtyi erittäin hyvin tai ainakin kohtalaisesti. Parhaiten tutkimusalueista viihdyttiin Pihlajamäessä ja Vesalassa. Vain kaksi sadasta ei viihtynyt kovin hyvin (tai ei lainkaan). Pihlajamäessä ja Vesalassa viihtyvyys oli myös vuodesta 2003 myös selvästi parantunut. Tapulikaupungissa ei viihdytty aivan yhtä hyvin kuin muilla alueilla, mutta sielläkin yhdeksän kymmenestä viihtyi erittäin hyvin tai kohtalaisesti. Ympäristön parannustyöt ovat Tapulikaupungissa pääosin vasta suunnitteilla.

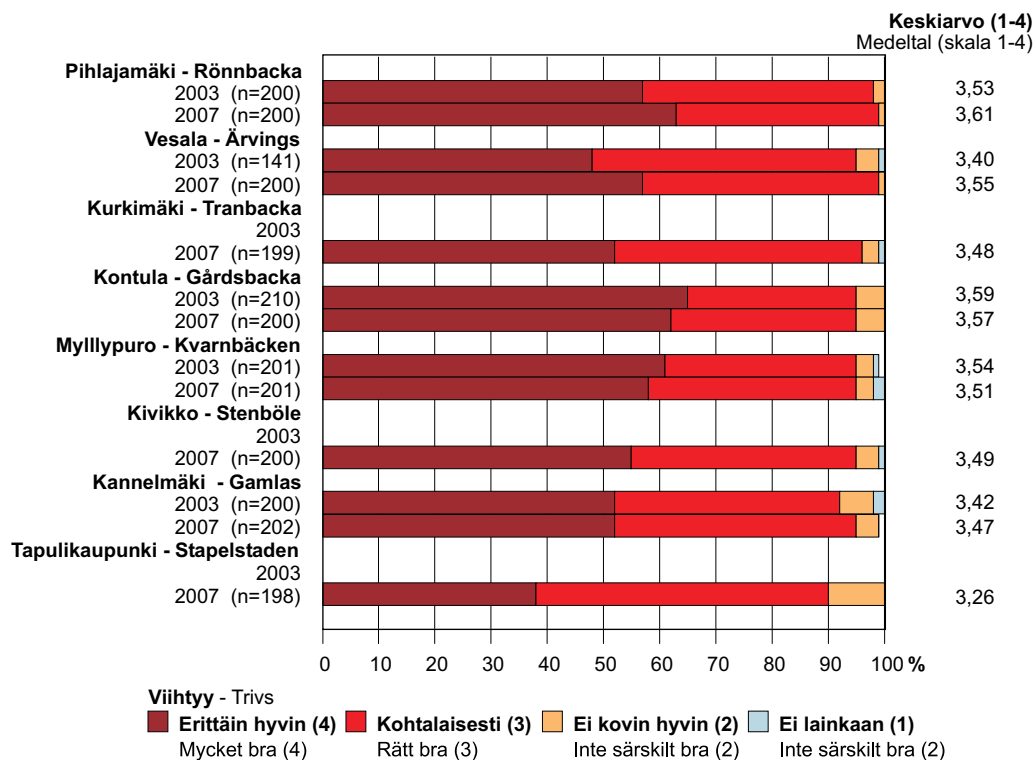
I februari–mars 2007 pejlades invånaråsikter för tredje gången i ordningen i de förorter som ingått i Förortsprojektet för Helsingfors och i programmet Urban (s. sidor 35–36). Intervjuer gjordes i projektområdena Gårdsbacka, Stensböle, Tranbacka, Ärvings, Kvarnbäcken, Rönbacka och Stapelstaden, samt i Gamlas, som valts till kontrollgrupp. I varje område intervjuades per telefon ca. tvåhundra invånare. Sammanlagt gjordes 1600 intervjuer bland slumpmässigt utvalda 15 år fyllda personer som bott i området minst två år. Intervjuerna gjordes av enkätfirman Otantatutkimus Oy.

Folk trivs övervägande bra

Invånarna trivs bra i sina bostadsområden. Ca. nio av tio trivdes mycket bra eller åtminstone rätt bra. Bäst trivdes man i Rönbacka och Ärvings. Bara två av hundra trivdes in särskilt bra (eller inte alls). I Rönbacka och Ärvings hade trivseln också klart ökat sedan år 2003. I Stapelstaden trivdes man inte fullt så bra som i de övriga områdena, men även där trivdes nio av tio mycket bra eller rätt bra. I Stapelstaden var förbättringsarbetena i omgivningen fortfarande snarast i planeringsskedet.

Kuvio 1. Asuinalueella viihtyminen v. 2003 ja 2007

Figur 1. Trivsel i det egna bostadsområdet, % av de intervjuade

Viihtyvyyttä lisäsivät asukkaiden mielestä mm. luonnonläheisyys, väljyys, ulkoilumahdollisuudet, sujuvat liikenne yhteydet, rauhallisuus sekä toimivat palvelut. Muita viihtyvyyttä lisääviä tekijöitä olivat alueen hyvä ilmapiiri ja turvallisuus. Ympäristöarvot ja luonto korostuivat erityisesti Myllypurossa, Pihlajamäessä ja Kivikossa, hyvät liikenne yhteydet Tapulikaupungissa, alueen rauhallisuus Vesalassa, Kurkimäessä ja Kivikossa sekä hyvät palvelut Kannelmäessä.

Alueiden kielteisiä piirteitä olivat vastanneiden mielestä mm. näkyvä päihteen käyttö, järjestyshäiriöt, ostoskeskusten ja aseman seutujen ongelmat, huono maine, palvelupuutteet ja joidenkin mielestä myös maahanmuuttajat.

Trivseln ökas enligt invånarna av bl.a. närhet till naturen, rymlighet, möjligheter till friluftsliv, goda trafikförbindelser, lugn och ro samt fungerande service. Övriga faktorer som höjde trivseln var en god anda och trygghet i stadsdelen. Miljö och natur betonades i synnerhet i Kvarnbäcken, Rönnebacka och Stensböle, goda trafikförbindelser i Stapelstaden, lugn och ro i Ärvings, Tranbacka och Stensböle samt god service i Gamlas.

Enligt enkätsvararna kommer sig de negativa sidorna i deras områden av bl.a. synligt sprit- och drogmissbruk, ordningsstörningar, problem kring köpcentra och stationer, dåligt rykte, bristande service, och i vissas tycke även av invandrarna.

Alueet ovat muuttuneet myönteiseen suuntaan

Kaikki tutkimuksen kohteina olleet alueet olivat asukkaiden enemmistön mielestä muuttuneet viime vuosina myönteiseen suuntaan. Myönteisimpinä muutokset oli koettu Kontulassa, jossa myönteisten mielipiteiden enemmisyys kielteisiin nähden oli yli 40 prosenttia. Myös naapurialueilla Vesalassa ja Kivikossa muutokset oli koettu enimmäkseen myönteisinä. Muutokset myönteisinä kokeneiden osuus oli myös lisääntynyt niillä alueilla, joista on vertailutietoja. Myllypurossa on tosin tapahtunut lievää taantumista vuodesta 2003.

Lähes kaikilla alueilla oli vastanneiden enemmistön mielestä tapahtunut parannuksia rakennuksissa, alueen arvostuksessa, ympäristön laadussa ja alueiden järjestötoiminnassa – kaikki asioita, jotka liittyvät lähiöprojektin ja Urban ohjelmien toimintaan. Myönteisintä kehitys oli viime vuosina ollut Kontulassa.

Ympäristön siisteydessä, turvallisuudessa, kauppalpalveluissa ja julkisen liikenteen yhteyksissä nähtiin joillakin alueilla enemmän parantumista joillakin heikentymistä. Häiritsevässä päihteen käytössä ja terveystalvissa oli vastanneiden mielestä tapahtunut voittopuolisesti heikentymistä lähes kaikilla alueilla.

Vastaajia pyydettiin myös arvioimaan joitakin lähiöprojektin ja Urban ohjelman toimenpiteitä. Toimista onnistuneimpina pidettiin ympäristön parannuksia, keskustojen ja asemansuutujen parannussuunnitelmia ja kaupunginosatapahtumia. Myllypurossa oltti onnistuttu erityi-

Områdena har förändrats till det bättre

I alla de områden som var med i enkäten tyckte flertalet invånare att området hade förändrats till det bättre de senaste åren. Positivast hade förändringarna upplevts i Gårdsbacka, där de positiva svaren övervägde med 40 procent över de negativa. Även i grannområdena Ärvings och Stensböle hade förändringarna mestadels upplevts som positiva. Andelen intervjuade som upplevt förändringarna som positiva hade också vuxit i de områden som det finns jämförande uppgifter från. I Kvarnbäcken hade visserligen skett en liten tillbakagång sedan år 2003.

I nästan samtliga områden tyckte flertalet svarande att det skett förbättringar i byggnaderna, områdets status, miljöns kvalitet och den lokala föreningsverksamheten – just sådana saker som Förortsprojektet och Urban tagit fasta på. Allra positivast hade utvecklingen de senaste åren varit i Gårdsbacka.

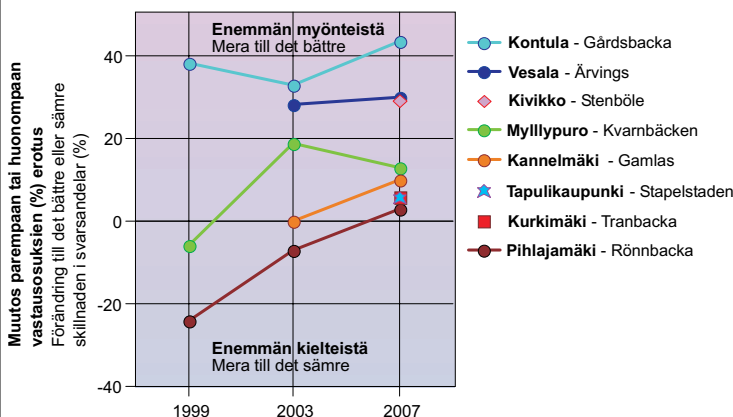
Beträffande snyggheten i omgivningen, tryggheten, butiksservicen och kollektivtrafikförbindelserna upplevdes mera förbättring i vissa områden, och försämring i andra. En försämring hade skett i nästan alla

områden beträffande störande missbruk av sprit och droger och i hälsoservicen.

De svarande ombads också bedöma vissa av åtgärderna i Förortsprojektet och programmet Urban. Mest lyckade upplevdes uppbyggnaden av närmiljön, förbättringsplanerna för lokalcentren och stationerna samt stadsdelsgippona. I Kvarnbäcken

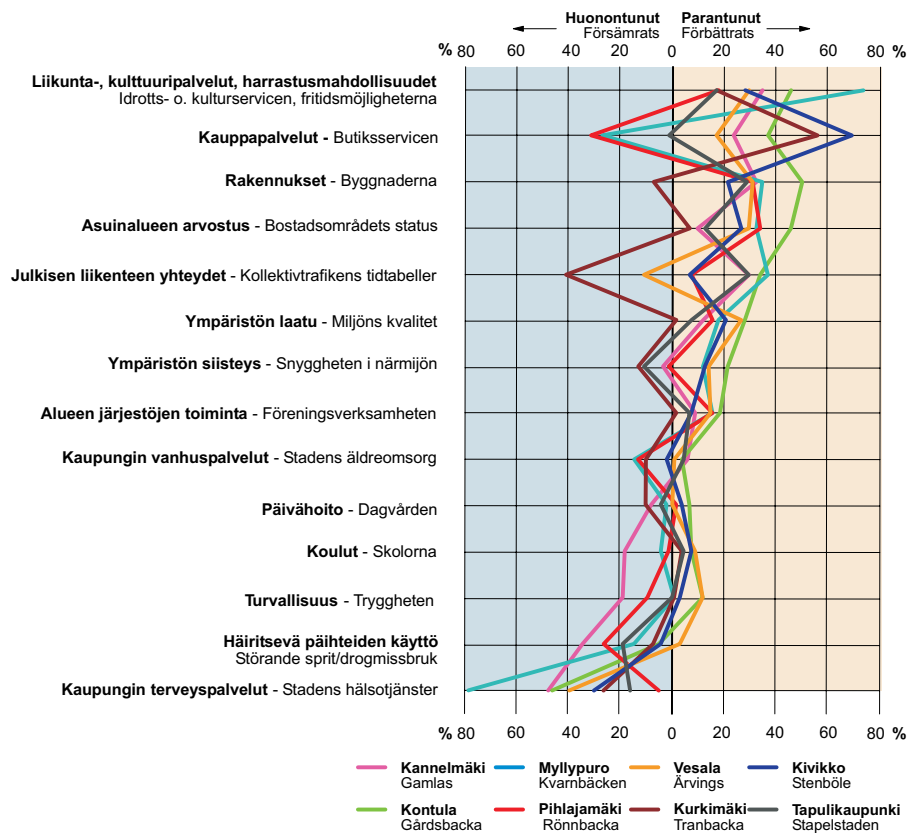
Kuvio 2. Käsitukset oman alueen muuttumisesta viime vuosina (v. 1999, 2003 ja 2007)

Figur 2. Huruvida det egna bostadsområdet förändrats till det bättre eller sämre de senaste åren

Kuvio 3. Käsitukset eräiden asioiden muuttumisesta asuinalueella viime vuosina

Figur 3. Uppfattningar om hur vissa saker förändrats i det egna bostadsområdet de senaste åren

sesti kävelyraittien kunnostuksissa, Kontulassa, Kivikossa ja Kurkimäessä ostoskeskuksen parannussuunnittelussa ja Pihlajamäessä suojelukaavoituksessa.

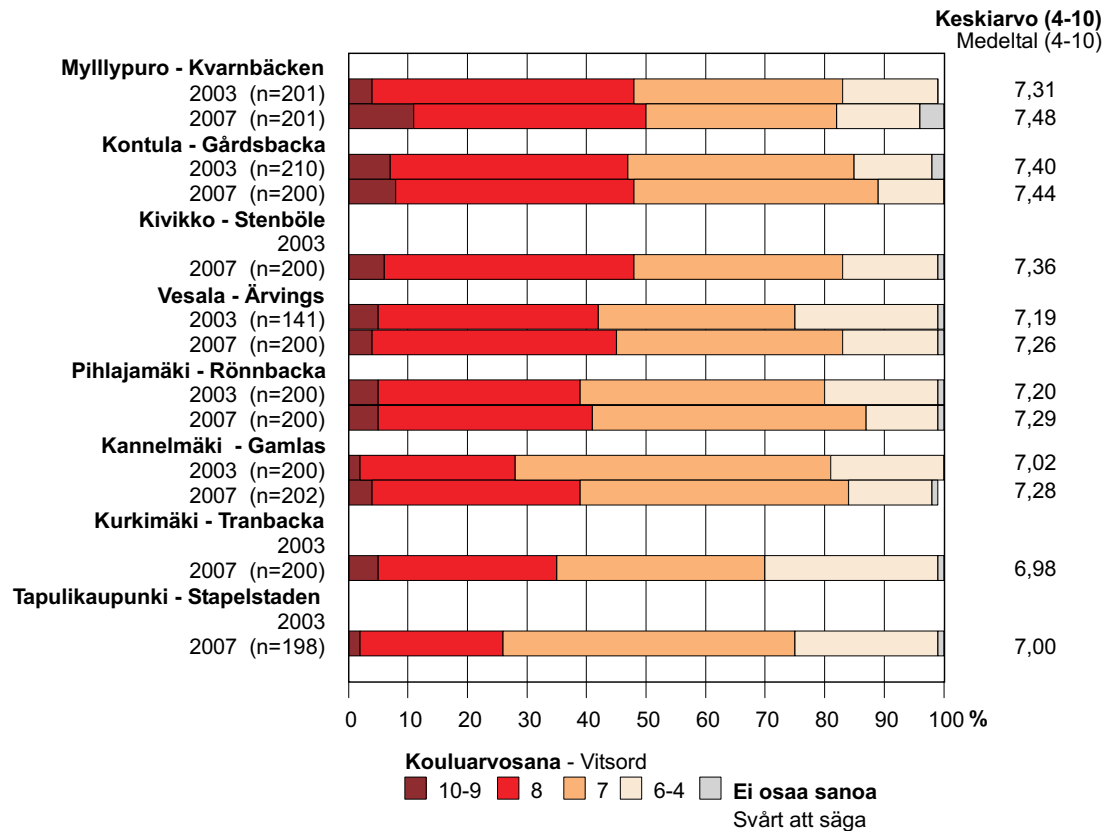
Kaupungille annettiin kaiken kaikkiaan sen kehittämistoimista keskimäärin tyydyttäviä arvosanoja. Annetut kouluarvosanat vaihtelivat keskimäärin seitsemästä – seitsemään ja puoleen. Parhaita arvosanoja kaupunki sai Myllypurossa ja Kontulassa. Heikoimpia arvosanoja annettiin Kurkimäessä ja Tapulikaupungissa. Kaikilla alueilla – myös projektialueisiin kuulumatommassa Kannelmäessä – arvosanat olivat edellisestä haastattelukerrasta v. 2003 hieman parantuneet.

hade man lyckats med i synnerhet reparerandet av promenadstråken, i Gårdsbacka, Stensböle och Tranbacka med planeringen av förbättrade köpcentra, och i Rönnsbacka med skyddsplanläggningen.

Summa summarum fick staden i medeltal ett någorlunda vitsord för sina utvecklingsåtgärder. Svararna fick ge skolvitsord mellan 4 och 10, och vitsordet låg mestadels mellan sju och sju och ett halvt. Bästa vitsorden fick staden i Kvarnbäcken och Gårdsbacka, och de sämsta i Tranbacka och Stapelstaden. I samtliga områden, även i Gamlas, som inte ingick i projektområdena, hade vitsorden blivit något bättre sedan senaste intervjurunda, dvs. år 2003,

Kuvio 4. Kokonaisarvosana Helsingin kaupungille asuinalueen kehittämisestä

Figur 4. Helhetsvitsord (skala 4–10) åt Helsingfors stad för utvecklande av vederbörandes bostadsområde, % av de intervjuade

Tärkeimmät kehittämiskohteet

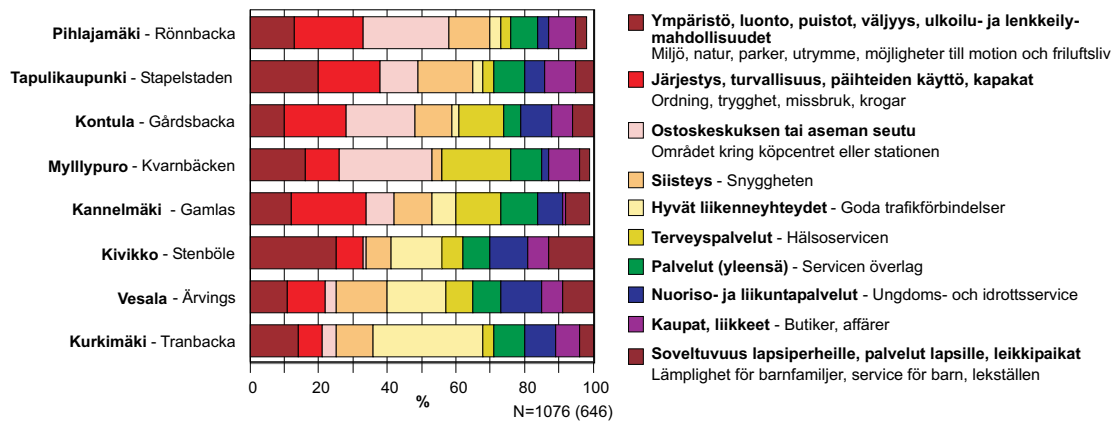
Tärkeimmiksi alueidensa kehittämiskohteiksi haastateltavat nimesivät puistoalueet, ulkoilu- ja lenkkeilymahdollisuudet ja ympäristön parannukset yleensä. Lähes yhtä usein mainittiin järjestys- ja turvallisuuskysymykset, päihteiden käytön ja kapakoiden vähentäminen ja alueen siisteys. Ostoskeskusten uudistaminen nousi esiin erityisesti Pihlajamäessä, Myllypurossa ja Kontulassa, liikenneyhteyksien parantamistarve Kivikossa ja Kurkimäessä ja terveystalvelut Myllypurossa, Kontulassa ja Kannelmäessä. Alueiden soveltuvuutta lapsiperheille painotettiin Kivikossa ja Vesalassa.

De viktigaste utvecklingsobjekten

Enligt de intervjuade var de viktigaste utvecklingsobjekten i det egna bostadsområdet parkerna, möjligheterna till friluftsliv och motion, och miljöuppbyggnad överlag. Nästan lika ofta nämndes ordning och trygghet, minskande av missbruk och krogar, samt snyggheten i området. I synnerhet i Rönnsbacka, Kvarnbäcken och Gårdsbacka upplevdes förnyelse av köpcentret som viktigt, i Stensböle och Tranbacka förbättring av trafikförbindelserna, och i Kvarnbäcken, Gårdsbacka och Gamlas utvecklande av hälsotjänsten. Områdets lämplighet för barnfamiljer betonades i Stensböle och Ärvings.

Kuvio 5. Mihin alueiden kehittämisessä tulisi kiinnittää huomiota (vapaamuotoiset vastaukset)

Figur 5. Vad man enligt de fritt formulerade svaren borde fästa vikt vid då området vidareutvecklas

Asukkaiden ja median painotuseroja lähiöiden kehittämiskysymyksissä

Kaupunkisuunnitteluviraston toimeksiannosta kartoitettiin keväällä 2007 myös median edustajien mielikuvia lähiöasumisesta. Tutkimuksessa selvitettiin nettikyselyyn ja haastatteluihin perustuen toimittajien mielikuvia lähiöasumisesta Helsingissä (Spokesman 2007).

Median mielikuvat lähiöasumisesta poikkesivat joiltain osin asukkaiden omista käsityksistä. Medialla on taipumus nähdä lähiöt ja lähiöasuminen ongelmallisempina kuin asukkaat itse. Jos asukkailla on ehkä taipumusta nähdä alueensa myönteisessä valossa, lähiötä koskeva uutinen ei ole medialle uutinen, ellei siinä ole jotain negatiivista tai erikoista.

Asukkaiden asumistaan koskevat kehittämissuhteet painottuivat yhteiskunnan ja kaupan toimintaan liittyviin kysymyksiin kuten puisto- ja virkistysalueisiin, ostoskeskusten ja asemanseutujen kehittämiseen, liikenneyhteyksiin ja julkisiin ja kaupallisiin palveluihin. Median edustajat painottivat enemmän asukkaiden ja järjestöjen omaa aktiivisuutta alueensa kehittämisessä. Samaa mieltä asukkaat ja media olivat muun muassa kaupunginosatapahtumien tärkeydestä ja poliisin läsnäolosta alueilla.

Skillnader mellan invånarnas resp. medias betoningar

Samtidigt som invånarnas åsikter sonderades våren 2007, undersöktes på uppdrag av Stadsplaneringskontoret även hurdana uppfattningar media har om förorterna. Med hjälp av en webbenkät och intervjuer utredde man redaktörernas uppfattningar i Helsingfors (Spokesman 2007).

Medias uppfattningar om hurdan det är att bo i förort avvek till vissa delar från invånarnas uppfattningar. Media har en benägenhet att se förorterna och boendet där som mera problematiskt än invånarna själva. Medan invånarna kanske har en tendens att se sitt område i ett fördelaktigare ljus, utgår media från att en nyhet inte säljer om den inte innehåller något negativt eller braskande.

Invånarnas förslag för hur deras boende kunde förbättras betonade samhällets och butikernas verksamhet, parker och rekreativsområden, utvecklande av köpcentra och stationer, trafikförbindelserna och den offentliga och kommersiella servicen. Medias företrädare betonade invånarnas och föreningarnas egen aktivitet för det egna områdets förkovran. Ense var invånare och media om bl.a. hur viktigt det var med stadsdel-sjippon och att polisen var närvarande i området.

Esikaupunkien kerrostaloalueiden kehittämistä tarvitaan jatkossakin

Asukkaat, taloyhtiöt ja asukasjärjestöt voivat itse vaikuttaa moniin alueensa asioihin kuten ympäristön siisteeseen, järjestö- ja harrastustoimintaan ja rakennusten ja pihapiirien kuntoon. Moniin asukkaiden ja alueiden vetovoiman kannalta tärkeisiin kysymyksiin, kuten rakentamisen määrään ja laatuun, ympäristön parannuksiin ja palveluihin, asukkaiden vaikutusmahdollisuudet ovat kuitenkin vähäiset.

Urban II ohjelmakausi on päättynyt ja lähiöprojekti päättyy tämän vuoden lopussa. Työstä on saatu hyviä kokemuksia ja sen kuluessa on luotu uusia käytäntöjä alueiden kehittämiseksi. Myös uusia haasteita mm. lisääntyvä maahanmuutto ja putkisto- ja julkisivuremontit ovat edessä. Esikaupunkien kerrostaloalueiden kehittämiseksi tarvitaan jatkossakin yhteiskunnan, yritysten, asukkaiden ja heidän järjestöjensä yhteistyötä ja kumppanuutta.

Lähiöprojekti perustettiin 1996 Helsingin kaupunginhallituksen toimesta edistämään korjaustoimintaa ja estämään alueiden välisten erojen syvenemistä. Kolmannen toimintakauden aikana 2005–2007 projekti painottaa toiminnassaan 1960- ja 1970-luvuilla rakennettujen lähiöalueiden monipuolisuutta, omaleimaisuutta ja ympäristön arvoja. Visioksi on määritelty: Viihtyisää ja turvallista esikaupunkiasumista lapsiperheille.

Lähiöprojektin toiminta-ajatuksena on lähiöiden vetovoimaisuuden parantaminen. Tasapainoon vaikutetaan ensisijaisesti asunto-, elinkeino- ja kiinteistöpolitiikalla.

Lähiöprojekti

- Vahvistaa asuinalueiden vetovoimaa erilaisten aluekohtaisten toimenpiteiden avulla.
- Lisätä asukasosallisuutta.
- Kohentaa fyysistä ympäristöä.
- Edesauttaa projektialueiden positiivista kehitystä sitouttamalla virastoja.
- Tehdä avointa ja vuorovaikutuksellista yhteistyötä asukkaiden ja muiden tahojen kanssa.

Förorternas höghusområden behöver utvecklas även framdeles

Invånare, fastighetsbolag och invånarorganisationer kan själva inverka på många saker i sitt område, såsom snyggheten i närmiljön, förenings- och fritidsverksamheten, och byggnadernas och gårdarnas skick. Men myndigheternas och företagens resurser och kunnande behövs också i många frågor viktiga för invånarna och områdets status, såsom byggandets mängd och kvalitet, miljöförbättringarna, servicen och trafikförbindelserna.

Urban II:s programperiod har upphört och Förortsprojektet upphör i slutet av år 2007. Arbetet har givit goda erfarenheter, och ny praxis för områdesutveckling har skapats. Nya utmaningar väntar, bl.a. den ökande invandringen och rör- och fasadreparationer. Även i fortsättningen kommer det att behövas samarbete och partnerskap mellan myndigheterna, företagen, invånarna och deras organisationer.

Förortsprojektet startades år 1996 av Helsingfors stadsstyrelse för att främja reparationsverksamhet och förhindra att skillnaderna bostadsområden emellan blir större. Under den tredje programperioden åren 2005–2007 betonar projektet mångsidigheten, egenarten och miljön i de förorter som byggts på 1960- och 1970-talet. Visionen är följande: Trivsamt och tryggt förortsliv för barnfamiljer.

Verksamhetsidén för Förortsprojektet har varit att förbättra förorternas attraktivitet. Det har man gjort med hjälp av framför allt medveten bostads-, närings- och fastighetspolitik.

Förortsprojektet:

- Stärker bostadsområdenas attraktionskraft med hjälp av områdesanpassade åtgärder.
- Ökar medborgardeltaktigheten.
- Piffar upp den fysiska miljön.
- Främjar positiv utveckling i projektområdena genom att ansvarsengagera myndigheterna.
- Bedriver öppet och växelverkande samarbete med invånare och övriga instanser.

EU:n Urban II -yhteisöaloiteohjelman tavoitteena on ollut taantuvien kaupunkialueiden taloudellinen ja sosiaalinen elvyttäminen sekä kestävä kehityksen edistäminen.

Helsingin ja Vantaan Urban II -ohjelman kohdealue sijaitsi itäisellä pääkaupunkiseudulla. Ohjelma jakautui kahteen toimintalinjaan. Yritystoiminnan ja työllisyyden kehittämisen avulla parannettiin yritystoiminnan toimintaedellytyksiä ja edistettiin työttömien työllistymistä. Asukkaiden omatoimisuuden tukemisen toimintalinjan avulla kannustettiin asukkaita osallistumaan ympäristön laadun parantamiseen ja tietoyhteiskunnan taitojen kartuttamiseen. Lisäksi kehitettiin uusia yhteistyö- ja palvelumalleja osallisuuden lisäämiseksi.

EU:n Urban II -yhteisöaloiteohjelman toiminta päättyi vuoden 2006 lopulla. Ohjelmasta ei voi enää hakea tukea hanketoimintaan. Helsingissä ja Vantaalla on toteutettu vuosien 2001–2006 aikana kaikkiaan 70 hanketta.

Syftet med EU:s samhällsinitiativprojekt Urban II har varit att ge liv åt stadsdelar som blivit på efterkälken socialt och ekonomiskt och att främja hållbar utveckling.

Målområdet för programmet Urban II i Helsingfors och Vanda låg i österort. Programmet var uppdelat i två verksamhetslinjer. Med hjälp av företagsverksamhet och sysselsättningsutveckling förbättrades förutsättningarna för företagsverksamhet och främjades sysselsättandet av arbetslösa. Linjen för egen medborgarverksamhet sporrade invånarna att delta i förbättrandet av miljöns skick och utökandet av informationssamhällsfärdigheter. Dessutom utvecklades nya samarbets- och servicemodeller för att öka delaktigheten.

EU:s samfundsinitiativprogram Urban II upphörde i slutet av år 2006. Det går alltså inte längre att ansöka om stöd för projekt ur Urbans medel. Åren 2001–2006 har sammanlagt 70 projekt genomförts i Helsingfors eller Vanda.

Lähteet: | Källor:

Raimo Hannonen (2007). Asukastyytyväisyystutkimus – Lähiöprojekti/ Urban II, Helsingin kaupungin tietokeskus/ Otantatutkimus Oy.

Spokesman (2007). Toimittajien mielikuvat lähiöasumisesta Helsingissä – keväällä 2007 tehdyn kyselyn keskeiset tulokset. (www.hel.fi/lahioprojekti (uutiset)).

Compete: Helsinki antoi ja sai kilpailukykyoppia

Compete: Helsingfors gav och tog lärdomar

Magnus Gräsbeck

Monissa keski- ja Etelä-Euroopan maissa perinteinen teollisuus on muutaman vuosikymmenen ajan asteittain joutunut lopettamaan toimintansa tai muuttamaan muualle. Näin myös englantilaisissa suurkaupungeissa, missä muutaman vuosikymmenen ajan kaupunkien korkea työttömyys ja horjuva veropohja yhdistettynä sosiaaliseen muuttoliikkeeseen johti taloudelliseen ja sosiaaliseen alamäkeen erityisesti Lontoon ulkopuolella.

Englannissa paikallis- ja alueviranomaiset ovat Core Cities -verkoston puitteissa (ts. ydinkaupungit Birmingham, Bristol, Leeds, Liverpool, Manchester, Newcastle, Nottingham ja Sheffield) pyrkineet löytämään keinoja tämän kelkan kääntämiseksi. Strategian eräs punainen lanka on ollut panostaa koulutukseen, osaamisen kartuttamiseen ja suuriin infrastruktuurihankkeisiin (kuten Manchester Airport ja Robin Hood Airport). Verkosto on saanut tukea hallitukselta, joka on oivaltanut tämän työn merkityksen ja huomioinut sitä mm. kaupunkipoliittisessa *The Northern Way* -ohjelmassaan. Ydinkaupunkeja on kutsuttu pohjoisen talouden rakennuskiviksi. Vuoden 2006 Core City Summit:issa kuusi kahdeksasta ydinkaupungista saattoi jo osoittaa maan keskiarvoa suurempaa kasvua.

Sedan några årtionden har den traditionella industrin i många mellan- och sydeuropeiska storstäder gradvis lagts ner eller flyttat bort. Så även i engelska storstäder, där hög arbetslöshet och sviktande skatteunderlag matchat med social migration i några årtionden ledde till ekonomisk och social nedgång för storstäderna, i synnerhet utanför London.

I England har de lokala och regionala myndigheterna genom samarbete inom nätverket Core Cities (dvs. kärnstäderna Birmingham, Bristol, Leeds, Liverpool, Manchester, Newcastle, Nottingham och Sheffield) försökt finna medel att styra utvecklingen till det bättre. En röd tråd har varit satsningar på utbildning, kunskaps- och kompetensuppbyggnad och på stora infrastrukturella projekt (t.ex. Manchester Airport och Robin Hood Airport). Nätverket har stötts av regeringen, som insett betydelsen av detta arbete och uppmärksammat det bl.a. i sitt stadspolitiska program *The Northern Way*. Kärnstäderna har kallats byggstenar för den nordliga ekonomin. Vid Core Cities Summit 2006 kunde sex av de åtta städerna redan uppvisa tillväxt större än riksmedeltalet.

Networking and benchmarking – verkostoitumista ja vertailua

Pikkuhiljaa Core Cities alkoi suunnata katseita myös muuhun Eurooppaan. Marraskuussa 2003 professori Michael Parkinson otti yhteyttä Tietokeskukseen kutsuen meidät mukaan muodostamaan Compete-nimistä verkostoa yhdessä Sheffieldin edustamien Core Cities:ien sekä viiden muun eurooppalaisen suurkaupungin kanssa, päämääränä löytää nk. *best practices*, parhaita käytäntöjä sille, miten suurkaupungit pyysyvät globaalisesti kilpailukykyisinä.

Hämäkinä verkossa oli Sheffield Englannin keskivaiheilla aika lähellä Liverpoolia, missä professori Parkinson, verkoston tieteellinen keskushahmo, johtaa Liverpoolin John Moores University:n European Institute for Urban Affairs -instituuttia.

Englantilaisten kaupunkien lisäksi mukana olivat Barcelona, Dortmund, Helsinki, Lyon, München ja Rotterdam. Jokaisella kaupungilla on oma profiilinsa ja taustansa, mutta kaikille yhteinen haaste on pärjätä yhä kovenevassa globaalissa kilpailussa.

Kilpailustrategioita

Kaikilla kaupungeilla osoittautui olevan melko samantlaiset lähtökohdat strategioilleen. Nämä todettiin mm. vuoden 2006 lokakuun Münchenin kokouksessa, jossa kiteytyivät *Characteristics of the Competitive European City*.

- koulutus, viestintä, osaamisen keskittäminen
- osaamisenvaihto ja osaamisrakenteet, tutkimus & kehittäminen
- oppimISRakenteet, kansainvälinen suuntautuminen
- kaupunkitapahtumat: näkyvyys, markkinointi, image ja maine.

Niinkään kaupunkeja yhdistää käsitys, että uudet ideat ja kekseliäisyys (innovaatio), luovuus (kreatiivi-

Networking and benchmarking – nätverksbygge och jämförelser

Core Cities kom småningom att rikta blickarna även på det övriga Europa. I november 2003 kontaktades Fakultetcentralen av professor Michael Parkinson, som inbjöd oss att tillsammans med Core Cities, företrädare av staden Sheffield, och fem andra europeiska storstäder bilda nätverket Compete, i syfte att tillsammans finna s.k. best practices, bästa lösningar, för hur storstäder kan hållas konkurrenskraftiga globalt.

Spindeln i nätet blev Sheffield, belägen i mellersta England rätt nära Liverpool, där professor Parkinson, nätverkets vetenskapliga centralfigur, verkar som chef för European Institute for Urban Affairs vid Liverpool John Moores University.

Förutom de engelska städerna deltog Barcelona, Dortmund, Helsingfors, Lyon, München och Rotterdam. Varje stad har sin egen profil och sin egen bakgrund, men en gemensam utmaning för alla är att hålla sig framme i den hårdnande internationella konkurrensen.

Konkurrensstrategier

Samtliga städer visade sig ha rätt liknande utgångspunkter för sitt strategiupplägg. Dessa konstaterades bl.a. vid Compete-konferensen i München i oktober 2006, såsom *Characteristics of the Competitive European City*.

- utbildning, kommunikation, kunskapsanhopning
- kunskapsöverföring, kunskapsstrukturer, forskning & utveckling
- inlärningsstrukturer, internationell inriktning
- stadsevenemang: synlighet, marketing, image och rykte

Likaså förenas samtliga städer av insikten att nytänkande och uppfinningsrikedom (innovation), skaplyn-

suus), koulutus ja nk. inhimillinen pääoma ovat avainasemassa menestyksen kannalta.

Ja myös siinä mielessä strategia on kaikilla kaupungeilla ollut sama, että on panostettu omiin vahvuuksiin. Sheffield keskellä Englantia on satsannut mm. logistiikkaan, Rotterdamilla on maailmankuulu satama, jolla on globalisoituvassa maailmassa suuri kehityspotentiaali, Dortmundilla on vahvat perinteet ammattikorkeakoulutasolla, Münchenillä rikas liike- ja kulttuurielämä joita on pitänyt saattaa yhteistyöhön, Helsingillä korkealuokkainen koulutusjärjestelmänsä, ja Barcelonalla luova kulttuurielämä. Lyon, Ranskan kakkoskaupunki, on valinnut instrumentaalisen strategian: luotetaan klustereihin taloudellisen kasvun katalysaattoreina.

Helsinkiä ja keski-eurooppalaisia kaupunkeja yhdistää myös se, että ne brittiläisarvion mukaan ovat tyyppiesimerkkejä tiettyjä ominaisuuksia omaavista kaupunkiseuduista, ja että ne ovat onnistuneet löytämään menestyksekkäitä kilpailustrategioita.

Helsingin seudun Triple-Helix -malli on ehkä kaikista konkreettisista ja artikuloituista ilmaisu eurooppalaisten kaupunkien pyrkimyksestä saattaa yhteen paikallisviranomaisia, korkeakouluja ja yrityksiä. Kaikissa Compete-kaupungeissa kumppanuuskonsepti on tuttua, ja sitä sovelletaan kautta linjan. Pyrkimys yhdistää ja koordinoi akateemista osaamista ja kaupallista osaamista tuotekehittelyyn on myös yhteinen. Helsingin seudulla Culminatum Oy -osaamiskeskus on nimenomaan tätä varten perustettu ns. *triple-helix think tank* -yhtiö.

Compete-hanke on nauttinut osarahoitusta Euroopan Unionin Interreg IIIc:n varoista.

Omat kotisivut, newsletter

Compete-verkosto laati pian *Knowledge Resource Centre*:ksi kutsutun oman kotisivuston, missä hankkeen päämääriä, etenemistä ja tuloksia esiteltiin. Näin ollen Competen toiminta on ollut varsin hyvin dokumentoitua ja myös muiden kuin osanottajien käytettäv-

ne (kreativitet), utbildning och s.k. mänskligt kapital är av avgörande betydelse för framgång.

Och även i den meningen är strategin densamma för samtliga städer att man satsar på sina starka sidor. Sheffield ligger mitt i England, vilket förklarar satsningen på logistik, Rotterdam har en världsberömd hamn med stark utvecklingspotential i en allt globalare värld, Dortmund har starka anor inom kunnande på yrkehögskolenivå, München ett rikt affärs- resp. kulturliv som det gällt att få att samarbeta, Helsingfors sitt högklassiga utbildningssystem, och Barcelona ett rikt kulturliv. Lyon, Frankrikes storstad nummer två, har valt en lite speciell strategi: man tror på kluster som en katalysator för ekonomisk tillväxt.

Helsingfors och de mellaneuropeiska städerna förenas också av att de enligt brittisk bedömning utgör typfall av stadsregioner med vissa egenskaper, och att de lyckats finna framgångsrika konkurrensstrategier.

Triple-Helix -modellen i Helsingforsregionen är kanske den konkretaste, mest artikulerade yttringen för en medvetenhet hos de europeiska städerna att sammanföra företag, lokala myndigheter och högskolor. I samtliga Compete-städer är konceptet partnerskap bekant, och tillämpas genomgående. Strävan att sammanföra och koordinera akademiskt kunnande och affärskunnande i Fo&U är också ett för alla gemensamt drag. I Helsingforsregionen är Culminatum Oy Ltd, en s.k. triple-helix think tank, ett kompetenscentrum uttryckligen grundat i detta syfte.

Compete-projektet har åtnjutit delfinansiering ur Europeiska Unionen Interreg IIIc:s medel.

Egen hemsida, newsletter

Nätverket Compete gjorde snart upp en egen hemsida kallad Knowledge Resource Centre, där projektets syften, framskridande och resultat presenteras. Compete har alltså varit väl dokumenterat och tillgängligt även för intresserade som inte själva varit med i projektet, med många praktiska exempel i en förståelsegivande referensram. Compete skall ju befordra erfarenheter

vissä – monine käytännön esimerkkeineen ymmärrystä edistävässä viitekehysessä. Hankkeen päämäärään on edistää tietämystä siitä miten voidaan nostaa suurkaupunkien profiilia ja suorituskykyä, jotta ne voisivat toimia uusiutumisen ja kilpailukyvyyn moottoreina, ”drivers of urban renaissance and economic competitiveness”. Se www.compete-eu.org/

Ajatuksena on myöskin ollut esitellä saavutettua tietämystä. Kotisivuja ovat hoitaneet Jay Karecha ja Mary Hutchins Liverpoolin John Moores University:n Institute for Urban Affairs -instituutti. Artikkeleita ja linkkejä on lisätty sitä mukaa kun projekti on edennyt.

Sheffieldin kaupungilla toimi Compete:ä varten palkattu vetäjä, aluksi Victoria Henshaw, jonka tilalle astui toukokuussa 2006 Peggy Haywood. Projektinvetäjän tehtäviin kuului uutiskirjeen, newsletter:in, toimittaminen. Tietokeskus pääsi konkreettisesti mukaan Competen taustatoimintaan allekirjoittaneen auttaessa kahden viikon ajan paikan päällä, ns. *secondment*:in puitteissa, Peggy Haywood:ia Compete Newsletter:in päivittämisessä ja toimittamisessa.

Teemakonferenssit

Kukin osanottajakaupunki järjesti kotikentällään konferenssin valitsemansa kilpailukykyteeman tiimoilta. Helsinki valitsi teemakseen The Knowledge Economy and Innovation (tietotalous ja innovaatio), ja oma konferenssi pidettiin 7.–9. kesäkuuta 2006 Marina Congress Center:in tiloissa Helsingin Katajanokalla.

Ideana konferensseille, jotka yleensä kestivät kolme päivää, oli toimia ns. showcase:inä ja osoittaa mitä kussakin kaupungissa oli tehty globaalien kilpailukyvyyn eteen. Konferenssit muodostuivat luennoista, workshoppeista ja keskusteluista kunkin kaupungin tiimoilta, sekä vierailukäynneistä kaupungin onnistuneita ratkaisuja – best practices – edustavien laitosten tai yritysten luona.

och kunskaper om hur storstädernas och deras regions profiler och prestanda kan höjas så de kan fungera som drivkrafter för pånyttfödelse och konkurrenskraft i städerna, ”drivers of urban renaissance and economic competitiveness”. Se www.compete-eu.org/

Tanken har också varit att lägga ut de lärdomar man kommit fram till. Hemsidan har skötts av Jay Karecha och Mary Hutchins vid Institute for Urban Affairs vid Liverpool John Moores University. Artiklar och länkar har tillfogats vartefter projektet framskridit.

Vid Sheffield stad verkade en för Compete anställd projektledare, Victoria Henshaw, som i maj 2006 efterträddes av Peggy Haywood. En av projektledarens uppgifter var att utge ett rundbrev, newsletter, om nätverkets verksamhet. Faktacentralen kom att på ett konkret sätt få medverka i Compete i och med att undertecknad under ett två veckors s.k. *secondment* på ort och ställe i juli 2006 sekunderade Peggy Haywood med uppdatering och redigering av detta Compete Newsletter.

Temakonferenser

Deltagarstäderna ordnade varsin konferens på hemmaplan kring det tema staden valt inom projektet. Helsingfors valde The Knowledge Economy and Innovation (kunskapsekonomi och innovation) för sin konferens, som hölls på Skatudden i Marina Congress Centers lokaler den 7.–9. juni 2006.

Konferenserna, som i regel räckte tre dagar, hade som syfte att påvisa s.k. showcases, dvs. vad vederbörande stad gjort för att hållas konkurrenskraftig internationellt. De bestod av dels föredrag kring vederbörande stads tema, dels workshops och diskussioner och dels besök vid sådana inrättningar eller företag som utgjorde konkreta exempel på lyckade lösningar – best practices.

Sheffield

Ensimmäinen Compete-konferenssi, joka pidettiin 12.–13.5.2005 Sheffieldin Royal Victoria Holiday Inn -hotellissa, keskittyi teemaan Public Private Partnerships in Competitive European City Regions.

Kaupunginvaltuuttu, Coucillor Jan Wilson (Mrs.), lausui tervetuliijaissanat ja muistutti, että Sheffieldillä, vanhalla teräskaupungilla, on innovaatioperinteitä. Hän tähdensi kaupungin halua jatkaa sillä linjalla.

Kaupunki on ollut kuuluisa aterimistaan, Sheffield cutlery, ja muusta terästeollisuudestaan. Toisen maailmansodan aikana siellä valmistettiin paljon sotakalustoa, joten saksalaiset pommittivat kaupunkia ahkerasti, mikä uudisrakentamisen myötä johti paikoin nuorehkoon kaupunki-ilmeeseen.

Vierailukäyntejä oli tarjolla joko Doncasteriin Frenchgate Interchange -nimiseen yhdistettyyn kauppa- ja logistiikkakeskukseen liikehuoneistoineen, paikoituksineen ja bussiasemineen, Robin Hood Airport:iin Nottinghamiin, Kier Sheffield LLP -nimiseen julkis-yksityisen kumppanuusorganisaatioon, joka ylläpiti kunnallisia asuntoja ja laitoksia, tai Sheffieldin ydinkeskustassa sijaitseva reippain ottein kunnostettu *New Retail Quarter* -jalankulkijavyöhyke.

Dortmund

Humanressourcen – Motor stadtreionaler Wettbewerbsfähigkeit – Human Resources – Motor of City Region Competitiveness -aiheinen toinen Compete-konferenssi pidettiin Dortmundin raatihuoneessa 28.–30. syyskuuta 2005. Dortmund sijaitsee Nordrhein-Westfalenin Ruhr-alueella, jota on pahasti koetellut teollisuuden rakennemuutos, ts. perinteisin savupiipputeollisuuden poismuutto halvan työvoiman maihin. Dortmund on ollut korvaavan tuotannon ja työllisyyden löytämisen edelläkävijöitä, ja eräs strategian avainkohta on ollut hyödyntää seudun olemassa olevaa inhimillistä pääomaa.

Sheffield

Den första Compete-konferensen, som hölls den 12.–13. maj 2005 på Royal Victoria Holiday Inn Hotel i Sheffield hade temat Public Private Partnerships in Competitive European City Regions.

Stadsfullmäktig, Councillor Jan Wilson (Mrs.) hälsade välkommen och påpekade att Sheffield, den gamla stålstaden, har traditioner inom innovation. Hon poängterade stadens vilja att fortsätta på den linjen.

Sheffield är ju känt för sitt cutlery, dvs. bestick, och annan stålindustri. Under andra världskriget tillverkades där mycket krigsmaterial, så tyskarna bombade staden flitigt, vilket lett till att stadsbilden innehåller många nya element.

Sitt studiebesök kunde konferensdeltagarna göra till antingen Frenchgate Interchange i Doncaster, en kombinerat shopping- och logistikcentrum med affärslokaler, parkering och busstation; till Robin Hood Airport i närbelägna Nottingham; till Kier Sheffield LLP, ett offentlig-privat partnerskap för underhåll av kommunala bostäder och inrättningar; eller till New Retail Quarter, de starkt ansiktslyfta shoppingkvarteren i Sheffield's stadskärna.

Dortmund

Konferensen kring temat Humanressourcen – Motor stadtreionaler Wettbewerbsfähigkeit - Human Resources – Motor of City Region Competitiveness hölls i Dortmunds rådhus den 28.–30. september 2005. Dortmund ligger i Nordrhein-Westfalen, i området Ruhrgebiet,

som drabbats hårt av den industriella strukturomvandlingen, dvs. det faktum att traditionell skorstensindustri flyttat till länder med billigare arbetskraft. Dortmund har varit en av föregångarna i kampen för att hitta ersättande produktion och sysselsättning, och en nyckelpunkt i strategin har varit att ta vara på det mänskliga kapital som finns i regionen.

Ensimmäisenä päivänä tehtiin vierailukäyntejä, joko *SI GmbH* -nimiseen tutkimuskeskseen ja neuvonantoinstituuttiin, paikalliseen kauppakaamariin *Industrie- und Handelskammer zu Dortmund*, pienten ja keskisuurten yritysten *Handwerksakammer Dortmund* -kiltaan, tai yritystoiminnan edistäjäorganisaatio *Wirtschaftsförderung Dortmund*:iin.

Toisena päivänä, varsinaisena konferenssipäivänä, osanottajia lausui tervetulleiksi Dortmundiin pormestari Gerhard Langemeyer. Esitelmiä seurasi, ja tauoilla käytiin Compete-konferensseille ominaisia epävirallisia keskusteluja, joista poiki henkilökohtaisia kontakteja ja kokemusten vaihtoa.

Kolmantena päivänä jakaannuttiin workshoppeihin, missä tutustumiskäyntien ja esitelmien antia puiattiin saadun opin kannalta – *lessons learnt*. Konferensseissa tavaksi otetut kolmen muun kaupungin lyhyet esitelmät konferenssin teemasta kuultiin myös, ja professori Michael Parkinson kokosi johtopäätökset ytimekkääseen varttitunnin esitelmään.

Barcelona

Tämä eteläeurooppalainen metropoli on satsannut vahvoihin kulttuuriperinteisiinsä, ja rakentanut strategiansa *creative industries* -konseptin, ts. luovien toimialojen, ympäri. Konferenssi pidettiin 15.–17.3.2006 *Pla Estratègic Metropolità de Barcelona* -organisaation tiloissa.

Didac Pestaña, Barcelonan metropolistrategian valtuustokomitean puheenjohtaja, lausui tervetulleeksi, jonka jälkeen ensimmäiset luennot kuultiin iltapäivällä.

Toinen päivä alkoi vierailukäynneillä, joko musiikkisektorille ooppera-teatteriin *Liceu* + erään musiikkifestivaalijärjestäjän + musiikkikoulun luona; audiovisuaalinen sektori, so. *Media Park Barcelona* + filmistudio *Imagina Audiovisual Centre*; arkkitehtuuri ja design, so. käynnit dekoratiivisen taiteen yhdistyksessä + radikaalisti ehostetut Santa Caterina -mark-

Första dagen gjordes studiebesök, som gick till antingen forsknings- och rådgivningsinstitutet *SI GmbH*; till den lokala handelskammaren *Industrie- und Handelskammer zu Dortmund*; till *Handwerksakammer Dortmund*, dvs. en sammanslutning för små och medelstora företag; eller till *Wirtschaftsförderung Dortmund*, en organisation för främjande av företagsamhet.

Andra dagen, själva konferensdagen, hälsades deltagarna välkomna av Dortmunds borgmästare Gerhard Langemeyer. Föredrag hördes, och under pauserna skedde det Compete-konferenserna typiska direkta meningsutbyte som gav valuta i form av personliga kontakter och växling av erfarenheter.

Tredje dagen delades deltagarna upp i arbetsgrupper, där slutsatser av studiebesöken och anförandena drogs, uttryckligen med tanke på vad de andra städerna kunde lära sig av dem. Tre fall av best practices i mänskliga resurser från andra Compete-städer presenterades, och professor Michael Parkinson summerade ännu upp lärdomarna i ett femton minuters anförande.

Barcelona

Denna sydeuropeiska metropol har satsat på sina starka kulturtraditioner, och lagt upp sin strategi kring begreppet *creative industries*, näringsgrenar med skaplynne. Konferensen hölls den 15.–17. mars 2006 i organisationens för *Pla Estratègic Metropolità de Barcelona* lokaler. Didac Pestaña, ordförande för fullmäktigkommittén för Barcelonas metropolstrategi, hälsade välkommen, varefter de första anförandena hördes på första dagens eftermiddag.

Andra dagen började med studiebesöken, med antingen musiksektorn, dvs. operateatern *Liceu* + en musikfestivalarrangör + en musiskola; den audiovisuella sektorn, dvs. *Media Park Barcelona* + filmstudion *Imagina Audiovisual Centre*; eller arkitektur och design, dvs. besök hos en förening för främjande av dekorativ konst + den radikalt uppiffade Santa Caterina-

kinat + Barcelonan uusi maamerkki, patruunanmuotoinen *Torre Agbar* -pilvenpiirtäjä.

Kolmas päivä oli varattu workshopeille, muiden kaupunkien vastaavien best practice:ien esittelylle, ja johtopäätöksille. Muissakin Compete-kaupungeissa kulttuurilla ja luovuudella on vahva asema, mutta ei samalla tavalla keskipisteessä kuin Barcelonassa. Tässä yhteydessä mainittiin *EurCult21* -verkosto, missä Helsingin on ollut mukana, erityisesti Kulttuuriasiainkeskus, ja myös Tietokeskus. Liverpool, Euroopan tuleva kulttuurikaupunki 2008, korosti kulttuurin ja luovuuden sosiaalisia merkityksiä. Rotterdam esitteli talouden ja luovien alueiden hankkeita. Lyonissa kehitetään luovien alojen klustereita muodin ja designin sekä digitaalisen viihteen aloilla. München esitteli lähinnä luoviin aloihin liittyviä tilastoja ja indeksejä.

Helsinki

Tietokeskus isännöi Helsingin Compete-konferenssin 7.–9.6.2006, ja oli mobilisoinut huomattavan joukon paikallisia toimijoita, niin puhujiksi kuin yleisöksi. Tapahtuma pidettiin Katajanokan Marina Congress Center:ssä. Ensimmäisenä päivänä oli ensimmäinen vierailukäynti. Osallistujat kävelivät hotellilta expressalukselle Tallinnan matkaa varten tutustumaan uuden EU-jäsenmaan pääkaupunkiin. Siellä käytiin Koplin kaupunginosassa sijaitsevassa kaupungin junailemassa yrityshautomossa. Näin Helsinki esitteli osanottajille konkreettisesti osan uutta EU:ta, mikä tuntui luontevalta ottaen huomioon kaiken sen kanssakäymisen ja yhteistyön, mitkä viimeisten 15 vuoden aikana on kaupunkien välillä tapahtunut, ei vähiten kaksoskaupunkikonseptin puitteissa.

Toisena päivänä apulaiskaupunginjohtaja Ilkka-Christian Björklund lausui tervetulleiksi Helsinkiin. Hän tähdensi, että vakaa pohja Helsingin kilpailukyvyllä on pohjoismainen hyvinvointimalli kattavine julkisine palveluineen koostuen peruskoulusta, toisen as-

marknadens + Barcelonas nya landmärke, den patronformade skyskrapan Torre Agbar.

Tredje dagen var vikt för arbetsgrupper, best practices av liknande slag från andra städer, och slutsatser. Även i de andra Compete-städerna har kultur och kreativitet en viktig ställning, om än inte på samma sätt i fokus som i Barcelona. I sammanhanget nämndes nätverket EurCult 21, där även Helsingfors varit med, i synnerhet Kulturcentralen och även Faktacentralen på ett hörn. Liverpool, blivande Kulturhuvudstad i Europa (år 2008), betonade kulturens och kreativitetens sociala vikt. Rotterdam presenterade projekt kring ekonomi och kreativitet. Lyon utvecklar kluster för kreativa branscher inom bl.a. digital underhållning. München presenterade statistik och index om de kreativa branscherna där.

Helsingfors

Faktacentralen stod värd för Compete-konferensen i Helsingfors den 7.–9.6.2006, och hade mobiliserat en stor skara lokala intressenter, både som föreläsare och som publik. Konferensen hölls i Marina Congress Center på Skatudden. Första dagen var det studiebesök, man pro-

menerade ett stenkast från hotellet till expressbåten för en resa över till nya medlemstaten Estlands huvudstad Tallinn (Reval). Där besöktes en av Tallinns stad initierad företagskuvös i stadsdelen Kopli. Helsingfors kom på detta sätt att konkret introducera en bit av det nya EU för konferensdelegaterna, vilket ju föll sig naturligt efter allt det samarbete som de senaste 15 åren skett mellan städerna, inte minst inom det s.k. tvillingstadskonceptet.

Andra dagen hälsade biträdande stadsdirektör Ilkka-Christian Björklund delegaterna välkomna till Helsingfors. Han poängterade att den starka grunden för Helsingfors konkurrenskraft är vår nordiska välfärdsmodell med övergripande välfärdstjänster inbegripande grundskola, sekundär utbildning och högskoleut-

teen sekä korkeakoulutason opetuksesta. Tähän liittyi Helsingin valitsema konferenssiteema *The Knowledge Economy and Innovation*. Eräs tärkeä ulottuvuus, mitä Eero Holstila, Tietokeskuksen entinen johtaja ja kaupungin nykyinen elinkeinojohtaja tähdensi luennossaan, oli kaupungin ja korkeakoulujen välinen yhteistyö.

Lounaan jälkeen seurasi vierailukäynnit joko Kaa-pelitehtaalla, missä aiheena oli innovaatio, kulttuuri ja teknologia, Arabianrannassa, missä tutustuttiin innovaatioon muotoilussa ja arkkitehtuurissa, tai Forum Viriumissa, missä nähtiin innovaatioita median ja ICT aloilta.

Kolmantena päivänä kuultiin luentoja vastaavista aiheista ja hyvistä käytännöistä muissa kaupungeissa, ja workshoppeissa arvioitiin mm. innovaatioiden ja innovaation ekosysteemin käsitteitä esimerkeillä. Michael Parkinson teki yhteenvedon ja puhui Helsingin hämmästyttävästä toipumisesta, *spectacular recovery*, 1990-luvun lamasta, ja antoi ymmärtää, että sillä mitä todennäköisimmin on ollut yhteyttä Helsingin ja Suomen panostuksiin koulutukseen ja hyvinvointiin jokaiselle.

München

Münchenin kokouksen teemana oli *The Role of Networks in the Knowledge-Based Economy*. Kokous pidettiin 4.–6.10.2006, ja se alkoi ensimmäisen päivän iltapäivänä pitkällä kiertoajelulla

Deutsches Museumiin, Saksan patenttivirastoon, Euroopan patenttivirastoon, kaupungin jatkokoulutusinstituutti, sekä kaupungin teknilliseen korkeakouluun ja siellä toimiviin kumppanuslaitoksiin.

Toisena päivänä Reinhard Wieczorek, kaupungin työvoima- ja talouskeskuksen johtaja, lausui osanottajat tervetulleiksi *Industrie- und Handelskammer für München und Oberbayern*:iin. Itse luentojen pääpaino oli osaamisen siirrossa akateemisesta maailmasta liike-maailmaan.

bildning. Detta i anknytning till att Helsingfors som tema valt just *The Knowledge Economy and Innovation*. En viktig dimension som betonades inte minst av Eero Holstila, Faktacentralens f.d. direktör och nuvarande näringslivsdirektör vid Helsingfors stad, var samarbetet mellan staden och högskolorna.

Efter lunch följde studiebesök antingen till Kabel-fabriken, där det handlade om innovation inom kultur och teknologi, till Arabiastranden, där det handlade om innovation inom design och arkitektur, eller till Forum Virium, där det handlade om innovationer inom media och ICT.

Tredje dagen presenterades nya best practices kring innovationsekonomi från andra städer, och vid workshoparna utvärderades bl.a. begreppet innovationsekosystem genom exempel. Michael Parkinson gjordes en sammandragande utvärdering och talade om Helsingfors spectacular recovery, häpnadsväckande återhämtning efter 1990-talets ekonomiska depression, och antydde att den högst sannolikt haft något slags samband med Helsingfors och Finlands satsningar på utbildning och välfärd för alla.

München

Temat för konferensen i München var *The Role of Networks in the Knowledge-Based Economy*. Konferensen hölls den 4.–6. oktober 2006, och inleddes första dagens eftermiddag med en omfattande rundtur till Deutsches Museum, tyska patentverket, europeiska patentverket, stadens fortbildningsinstitut, samt stadens tekniska högskola och därvid verkande partnerskapsinstitutioner.

Andra dagen hälsade Reinhard Wieczorek, chef för stadens arbetskrafts- och ekonomidepartement, delegaterna välkomna till *Industrie- und Handelskammer für München und Oberbayern*. Fokus under själva anförandena låg på överföringen av kunnskap från den akademiska världen till affärsvärlden.

Efter det åkte man till Max Plank Institut i Garching strax norr om München. Institutet är en imponerande

Tämän jälkeen siirryttiin Max Plank Institut:iin Garchingiin, Münchenistä hieman pohjoiseen. Instituutti on vaikuttava laitosrykelmä, jossa toimii monia tutkijaryhmiä ja klustereita. Paikka on todella suuri korkeasti koulutettujen työpaikkakeskittymä, missä paljon uutta yritystoimintaa ja uusia patentteja syntyy.

Kolmas päivä kului paneelikeskustelun ja workshoppien merkeissä, joissa kuultiin best practice:jä ”Euroopan johtavista kaupungeista”, joihin Helsinki luettiin. Konferenssissa kuultiin myös esitelmä mega-alueista esimerkkinä juuri München, missä panostetaan vielä laajempaan yhteistyöhön vielä laajemmalla seudulla kuin tänään. Michael Parkinsonin loppupäätelmät päättivät konferenssin.

Rotterdam

Syyspimeällä 29.11.–1.12.2006 Compete kokoontui Rotterdamiin tutustumaan maailmankuuluun satamaan ja teemaan *City Regional Connectivity as a Motor for Competitiveness in a Globalising World*. Heti kättelyssä päästiin laivatretkelle satamaan Jeanette Baljeu:tä, kaupungin liikenne- ja logistiikan oltermannia, tapaamaan. Muutama tunti esitelmää teeman tiimoilta – Helsingillekin varsin tutun ja läheisen tuntuinen aihe – ja taas vesibussiin valtavaan satamaan tutustumaan. Rotterdamin kaltaisessa maailmanluokan satamassa globaali ulottuvuus tuntuu todella käsin kosketeltavalta.

Toisen päivän aamupäivä vietettiin tutustumiskäyntien merkeissä, vaihtoehtoina *satama*, *keskusrautatieasema* tai *lentokenttä*, ja iltapäivällä kuultiin esitelmää siitä, miten viranomaiset, yritykset ja korkeakoulut yhdessä ja erikseen kehittelevät tätä kuhisevaa logistiikkakeskusta.

Kolmantena päivänä kolme muuta Compete-kaupunkia, mm. Helsinki, esitti hyväksi koettuja ja uusia käytäntöjä logistiikan alalta. Kokous päättyi tavanomaisesti workshoppeihin, keskusteluun ja johtopäätösten vetoon.

samling anläggningar och säte för många olika forskargrupper och kluster. En verkligt stor anhopning av arbetsplatser för högutbildade, där mycket ny företagsverksamhet och många patent föds.

Tredje dagen ägnades åt en paneldiskussion och workshops med korta anföranden av best practice från ”ledande europeiska städer”, till vilka Helsingfors räknades. Likaså hördes ett föredrag om megaregioner med München som ett exempel: man satsar på ytterligare samarbete i en ännu större region än idag. Allmänna slutsatser om Münchens strategi och åtgärder drogs av Michael Parkinson.

Rotterdam

I höstrusket, 29.11.–1.12. 2006 sammankom Compete i Rotterdam, för att bekanta sig med dess berömda hamn och temat *City Regional Connectivity as a Motor for Competitiveness in a Globalising World*.

Genast första dagen hälsades man välkommen av Jeanette Baljeu, älderman för transport, trafik och logistik i Rotterdam efter en båttur i hamnområdet. Efter anföranden kring stadens tema och Competes målsättningar fortsatte båtturen i den imponerande hamnen, där den globala dimensionen är påtagligt närvarande.

Andra dagens förmiddag ägnades ännu åt studiebesök i hamnen, vid centraljärnvägsstationen och flygplatsen, och på eftermiddagen hördes många anföranden om hur myndigheter, firmor och högskolor utvecklar detta sjudande logistikcentrum.

Tredje dagen presenterade sig tre övriga Compete-städer, däribland Helsingfors, med best practices kring logistik, och workshops, diskussioner och slutsatser avrundade konferensen.

Lyon

Benoit Quignon, *Grand Lyon* -nimisen kunnallisen seutuviranomaisen toimitusjohtaja, toivotti tervetulleeksi Lyoniin ja viranomaisen tiloihin torstaina 8.2.2007, kaksipäiväisen *Cluster Strategy and Policy in City-Regional Competitiveness* -aiheisen konferenssin ensimmäisenä päivänä.

Lyonissa ollaan kolmatta vuotta viranomaistaholta lähdetty rohkaisemaan yrityksiä ja tutkimuslaitoksia muodostamaan klustereita synergian, ideansiirron ja uusajattelun edistämiseksi. Tässä ei ole lähdetty niinkään ideaa tai periaatetta viljelemään vaan pikemmin **instrumentaalista strategiaa** soveltamaan. On haluttu saattaa eri toimijoita konkreettisesti yhteen klustereiden avulla.

Lyonissa klusterit ovat organisaatioita, joille jäsenyritykset ja -laitokset maksavat jäsenmaksua ja joilla on yhteinen koordinaattori. Esitelmöijät olivat varovaisia vetämään johtopäätöksiä siitä, miten klusterirajattelu oli vaikuttanut yritysten ja yhteisöjen todellisuuteen, ja oliko se tuonut lisäarvoa. Paikallisen pienten ja keskisuurten yritysten järjestön edustaja totesi kuitenkin, että pienempien yritysten keskuudessa esiintyy huomattavaa skeptisyyttä: mitä hyötyä klusterissa oleminen tuo? Esim. vähittäiskaupan pienyrityksillä tuskin on samaa tarvetta kokemusten vaihtoon kuin korkean teknologian yrityksellä.

Iltapäivän vierailukäynnit suuntautuivat kolmeen eri klusteriin: *bioklusteriin* – Lyon on tärkeä biolääketieteen alan toimija; *videopeliklusteriin*; sekä *Lyon Truck & Bus -klusteriin*. Viimeksi mainittuun osallistuneet saivat nähdä aidon törmäykestin parhaaseen EuroNCAP -tyyliin. Ja tietenkin sokerina pohjalla tutustuttiin *gastronomiaklusteriin* Saonen rannalla sijaitsevan mestarikokki Paul Bocusen ravintolan edustamana. Siinä ravintolakulttuuria esikuvaksi mille matkailuklusterille tahansa!

Lyonin konferenssi herätti ajatuksen, että **helsinki-läistä hyvinvointisektoria voidaan nähdä hyvinvointiklusterina**. Näinä yksityistämisen ja alihankki-

Lyon

Benoit Quignon, verkställande direktör för Grand Lyon, en kommunal samorganisation för Lyonregionen, hälsade välkomna till Grand Lyons lokaler och Lyon den 8

februari 2007, första dagen av Competes tvådagarskonferens kring temat Cluster Strategy and Policy in City-Regional Competitiveness.

Lyon har sedan ett par år gått in för att från myndighetshåll uppmuntra företag och forskningsinstitut att bilda kluster för att vinna i synergi, idéöverföring, nytänkande. Här är det inte främst fråga om att satsa på någon idé eller princip utan om en instrumentell strategi: att konkret sammanföra aktörer så att synergieffekter uppnås.

I Lyon är klustren organisationer som företagen betalar medlemsavgift till och som har en gemensam koordinatör. Föredragshållarna var ännu försiktiga med att dra slutsatser om hur klustertänkandet påverkat företagens och organisationernas verklighet, om det tillfört något nytt. En företrädare för en förening för små och medelstora företag konstaterade dock att det bland mindre företag finns stor skepsis: vad har man att vinna på att vara med i ett kluster? En småföretagare inom detaljhandeln, t.ex., har knappast så stort behov av kunskapsutbyte på samma sätt som ett högteknologiföretag.

Eftermiddagens studiebesök gick till tre olika kluster: Bioklustret – Lyon är en viktig aktör inom biomedicin; videospelsklustret; och klustret Lyon Truck & Bus. Vid sistnämnda fick deltagarna bevittna ett krocktest med docka i bästa EuroNCAP-stil. Och givetvis besöktes gastronomiklustret som socker på botten, företrätt av mästerkocken Paul Bocuses krog vid Saones strand. Restaurangkultur som förebild för vilket turismkluster som helst!

Konferensen i Lyon väckte associationen, att välfärdssektorn i Helsingfors kan betraktas som ett kluster. I dessa privatiseringens och entreprenörernas tider är det inte omöjligt att ett klustertänkade à la Lyon kunde vara till nytta för vår välfärdssektor.

joiden aikoina ei ole mahdotonta, että Lyonin kaltaisesta klusteriajattelusta voisi olla meidänkin hyvinvointisektorille hyötyä.

Lontoo: Compete Final Event

Kesäkuun 4.–5. päivä 2007 Compete-projektin päätös-konferenssi pidettiin brittiläisen ulkoministeriön *Foreign and Commonwealth Office*:n huomissa. Projektista ja loppukonferenssista kertova raportti on suunnitteilla vuoden 2007 Helsinki Quarterlyyn.

Johtopäätöksiä

Compete on ollut esimerkki eurooppalaisesta kaupunkienvälisestä integraatiosta yhteisellä päämäärällä: parempi globaali kilpailukyky eurooppalaisille kaupungeille. Competen kotisivut <http://www.compete-eu.org/> antavat hyvän perspektiivin innovatiiviseen viranomaistoimintaan Euroopan suurkaupungeissa.

Tietokeskuksesta osallistui Asta Manninen, toimitusjohtaja; Marko Karvinen, nykyisin Helsingin kaupungin talous- ja suunnittelukeskuksen pääsuunnittelija; Helena Vehmanen, Tietokeskuksen taloussuunnittelija, sekä projektin loppupuolella allekirjoittanut.

Projektin kuluessa Tietokeskus on kutsunut avainhenkilöitä Helsingin kaupungin hallinnosta sekä muulta Helsingin seudulta mukaan osallistumaan Competen tapahtumiin, ja jakanut tietoa Competestä saaduista opeista. On myös ollut kyse asianomaisten henkilöiden integroimisesta Competen tarjoamiin verkostoihin. Nämä verkostot tulevat säilymään Competen loputtua, ja se koottu vertaileva tieto, *benchmarking data*, johon projekti johti, tulee olemaan käytettävissä muodossa tai toisessa.

Projektin eräänä päättävänä vaiheena osanottaja-kaupungit laativat kukin oman osansa yhteiseen loppuraportin, joka kuvaili kunkin kaupungin tuomaa panosta. Helsingin kohdalla raportti kertoi toisaalta 1990-luvun laman jälkeen tapahtuneen jälleennousun historiaustoista ja luultavista syistä (kuten luotetta-

London: Compete Final Event

Den 4.–5. juni 2007 hölls den avslutande konferensen för projektet Compete på brittiska utrikesministeriet Foreign and Commonwealth Office i London. En rapport om Compete och slutkonferensen planeras ingå i Helsinki Quarterly 2007.

Slutsatser

Compete har varit ett uttryck för europeisk interurban integration med ett gemensamt syfte: ökad konkurrenskraft för europeiska städer. Competes webbsidor <http://www.compete-eu.org/> ger en god inblick i innovativ myndighetsverksamhet i europeiska storstäder.

Ifrån Faktacentralen deltog Asta Manninen, direktör; Marko Karvinen, numera chefsplanerare på Helsingfors stads ekonomi- och planeringscentral; Helena Vehmanen, ekonomiplanerare på Faktacentralen; och i projektet senare skeden undertecknad.

Under projektets gång har Faktacentralen inbjudit nyckelpersoner från Helsingfors stads förvaltning och från övriga Helsingforsregionen att delta i Compete-evenemangen, och delat ut information om de lärdomar Compete givit. Det har också handlat om att integrera relevanta personer härifrån i det nätverk som Compete erbjuder. Dessa nätverk kommer att finnas kvar efter att Compete avslutats, och den jämförande information, benchmarking data, som projektet lett till kommer att finnas till förfogande i en eller annan form.

Ett avslutande led i projektet var att deltagarstäderna sammanställde varsin del av en gemensam slutrapport, där det som städerna tillfört projektet beskrevs. För Helsingfors del handlade rapporten om bakgrund och tänkbara orsaker till den ekonomiska återhämtning som skedde efter 1990-talets depression (t.ex. pålitlighet och talkoanda), och om vad myndigheterna medvetet och målmedvetet gjort för att hålla Helsingfors och Finland konkurrenskraftiga, med många exempel på kompetenscentra (bl.a. Culminatum), företagskuvös, samarbete mellan kommun och universitet, mm.

vuus ja talkoohenki), ja toisaalta siitä, mitä viranomaiset ovat määrätietoisesti tehneet Helsingin ja Suomen säilyttämiseksi kilpailukykyisinä monine esimerkkeineen osaamiskeskuksista (mm. Culminatum Oy), yrityshautomosta, kunnan ja korkeakoulujen välisestä yhteistyöstä ym.

Lähteet: | Källor:

<http://www.compete-eu.org/>

Gräsbeck, Magnus: Compete Final Report, case Helsinki.

Notiisi (Tietokeskuksen henkilöstölehti – Faktacentralens personaltidning): maaliskuu–mars 2006

Henkilökohtaiset muistiinpanot – Personliga anteckningar av: Asta Manninen och Magnus Gräsbeck.

Lapset ja lapsiperheet Helsingissä

Barn och barnfamiljer i Helsingfors

Sini Askelo

Lasten ja lapsiperheiden elinoloista Helsingissä on syksyllä 2007 valmistumassa raportti. Edellinen Helsinkiä koskeva raportti on vuodelta 2001 eli kokonaisuutena lasten ja lapsiperheiden elinoloja seurataan noin viiden vuoden välein. Vastaava suomalaisen lapsen elinoloja kuvaava Tilastokeskuksen ja Stakesin yhteistyönä syntynyt raportti valmistui keväällä 2007.

Lapset asuvat idässä ja pientaloalueilla

Vuoden 2007 alussa Helsingissä asui 96 112 alaikäistä, eli 0–17-vuotiasta lasta. Helsingin eri alueilla lapsista asui 97,5 prosenttia ja perheen kanssa noin 96 prosenttia lapsista. Lapsista 3,5 prosenttia lapsista oli henkikirjoitettu laitokseen, asui tilapäisesti ulkomailla, asui Helsingissä ilman vakinaista osoitetta tai oli tietyntoimissa.

Helsingin peruspiireistä voimakkain lapsikeskittymä vuonna 2007 oli Itä-Helsingin Mellunkylän ja

Hösten 2007 utges en rapport om barns och barnfamiljers levnadsförhållanden i Helsingfors. Föregående rapport i ämnet är från år 2001, så rapporteringen fortsätter med ca. fem års intervall. En motsvarande rapport om barns levnadsförhållanden i Finland som helhet utgavs av Statistikcentralen och STAKES våren 2007.

Mest barn i österort och småhusområdena

I början av år 2007 bodde det 96 112 minderåriga, dvs. 0–17-åriga barn i Helsingfors. 96 procent av barnen bor med sin familj, men en liten del bor i antingen något slags inrättning, utan stadigvarande adress eller varaktigt utomlands, eller var helt enkelt utanför myndigheternas kännedom.

År 2007 var barntätheten högst i distrikten Mellungsby och Nordsjö i östra Helsingfors, med 8 procent vardera av stadens alla under 18-åringar. I dessa områden utgör barnen över 20 procent av befolkningen, så

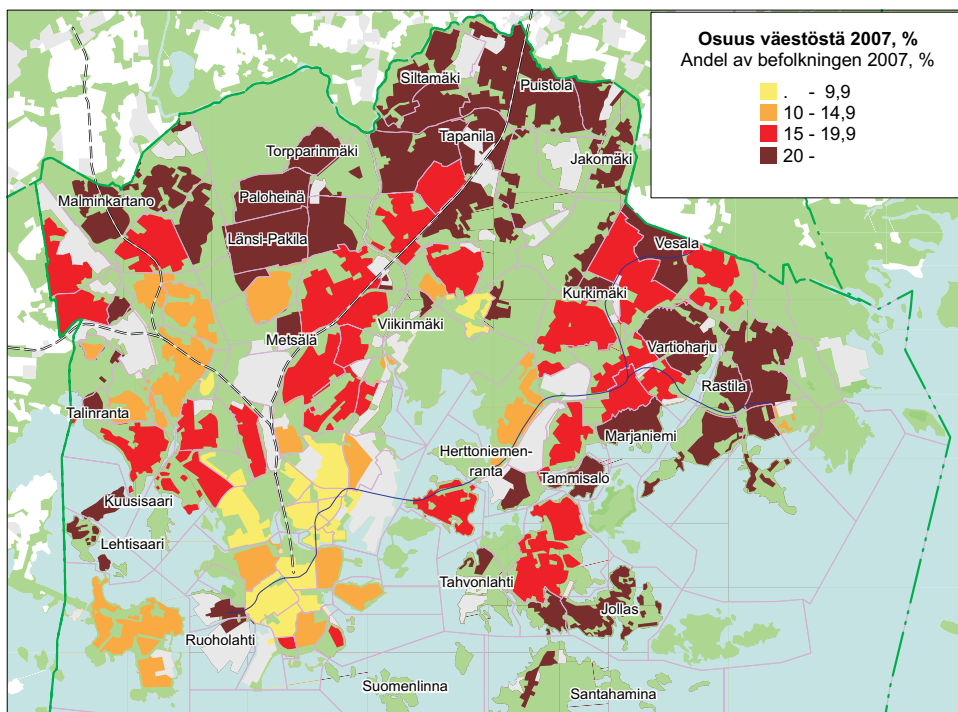
Lapset Helsingissä 2007

Barnen i Helsingfors 2007

	1.1.2007	Osuus, % Andel, %
Lapsia 0–17v. Barn 0–17v.	96 112	100,0
Asuntoväestö Bostadsbefolkning	93 687	97,5
Sairaaloissa yms. laitoksissa På sjukhus el.dyl. inrättning	657	0,7
Ulkomailla Utomlands	1 215	1,3
Muusta syystä ei asuinaluetta Utan adress av annan orsak	553	0,6

0–17-vuotiaiden osuus väestöstä Helsingissä osa-alueittain 2007, %

0–17-åringar distriktvis år 2007

Vuosaaren peruspiireissä, joista kummassakin asuu 8 prosenttia kaupungin kaikista alle 18-vuotiaista. Näillä alueilla lasten osuus alueen asukkaista on selvästi yli 20 prosenttia, joten voi odottaa lasten ja nuorten myösnäkyvän piholla ja toreilla. Malmin peruspiirissä asuu liki 7 prosenttia lapsista ja lasten suhteellinen osuus alueen asukkaista on 23 prosenttia. Kaarelan ja Herttoniemen peruspiireissä vuorostaan asuu kummassakin noin 5 prosenttia helsinkiläislapsista, mutta lasten osuus väestöstä jää alle 20 prosentin.

Vaikka Länsi- ja Itä-Pakilan sekä Tuomarinkylän pientalovaltaisilla alueilla asuukin suhteellisen pieni osa helsinkiläislapsista, nousee lasten osuus näiden alueiden väestöstä kuitenkin reilusti yli 20 prosentin. Samoin käy Puistolampi, Jakomäen ja Laajasalon peruspiireissä. Eteläisen, Läntisen ja Keskeisen Helsingin peruspiireissä asuu näihin alueisiin nähden varsin vähän lapsia sekä osuutena kaikista kaupungissa asuvista lapsista, että lasten osuutena alueen väestöstä.

det är inte oväntat att där syns mycket barn på gårdar och torg. I distriktet Malm bor nästan 7 procent av Helsingfors alla barn, och barnens andel av befolkningen är 23 procent. I vartdera distriktet Kårböle resp. Herttonäs bor ca. 5 procent av helsingforsbarnen, men barnandelen där är ändå under 20 procent.

I de småhusdominerade distrikten Västra Baggböle och Östra Baggböle samt Domarby bor bara en förhållandevis liten del av alla barn i Helsingfors, men ändå är barnandelen där klart över 20 procent. Samma sak gäller distriktet Parkstad, Jakobacka och Degerö. I distriktet i södra, västra och mellersta Helsingfors bor det mycket lite barn jämfört med tidigare nämnda distrikt, både som andel av helsingforsbarnen och som andel av distriktets befolkning.

Lapsiperheiden määrä vähentynyt

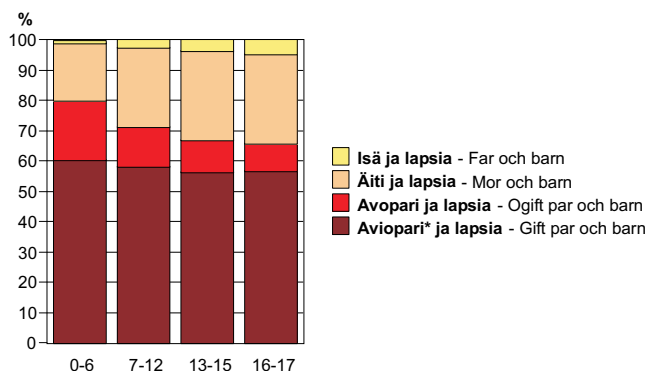
Kaikkiaan Helsingissä asui noin 69 000 lapsiperhettä vuonna 2006 kun vanhempinsa tai toisen vanhemman kanssa asuvan lapsen ikää ei rajata. Lapsiperheiden lukumäärä on vuodesta 1999 vähentynyt liki viidellä prosentilla. Niitä lapsiperheitä, joissa asui alaikäisiä lapsia (0–17-v.) oli samana vuonna 55 200 ja perheiden määrä oli vuodesta 1999 vähentynyt noin neljällä prosentilla.

Helsingiläisistä lapsiperheistä tasan kolmasosa oli yhden huoltajan perheitä vuonna 2006. Lasten jakautuminen perhetyypeittäin on yhteydessä lapsen ikään siten, että alle kouluikäisistä lapsista valtaosa, 80 prosenttia asuu kahden huoltajan, avio -tai avoparin, perheissä. Sen sijaan 16–17-vuotiaista vain 66 prosenttia asuu kahden huoltajan kanssa.

Helsingissä tullaan äidiksi myöhään, joten vain viidellä prosentilla lapsista on alle 30-vuotias äiti. Alle

Barnfamiljerna har minskat

Allt som allt bodde det ca. 69 000 barnfamiljer i Helsingfors år 2006, då vi oavsett ålder som barn räknar alla dem som bodde med föräldrarna/en förälder. Sedan år 1999 har barnfamiljernas antal minskat med nästan fem procent. Samtidigt fanns det 55 200 familjer med minderåriga barn (0–17 år), och deras antal hade sedan år 1999 minskat med ca. fyra procent.

Lapsiperheiden määrä

Antal barnfamiljer

	1999	2006	Muutos 1999–2006 Förändring 1999–2006		
			Ikml	Antal	%
Perheet, joissa lapsia Alla barnfamiljer	72 666	69 194	-3472	-4,8	
Perheet, joissa 0–17 v. lapsia Familjer med 0–17-åriga barn	57 629	55 208	-2421	-4,2	

Lähde: Tilastokeskus.
Källa: Statistikcentralen.

Lapset huoltajan iän mukaan Helsingissä 2005/2006

Barn enligt vårdnadshavarens ålder i Helsingfors 2005/2006

Naisen/miehen ikä Kvinnans/mannens ålder	Lapsia Barn				
	Yhteensä	Sammanlagt	0–6-v. år.	7–17-v. är	18-v.- 18-år-
-29	5,2		15,3	0,9	0,0
30–39	27,7		53,3	21,7	1,0
40–49	42,5		28,7	57,6	25,5
50+	24,6		2,7	19,6	73,5
	100,0		100,0	99,8	100,0

Ikä on ensisijaisesti äidin mukaan; jos perheessä ei ole äitiä, ikä on isän mukaan. Äldern anges i första hand enligt modern, men om moder saknas, enligt fadern.

kouluikäisten äidit ovat pääosin 30–39-vuotiaita, kouluikäisten pääosin 40–49-vuotiaita ja täysi-ikäisten lasten äidit ovat pääosin yli 50-vuotiaita.

Kahden huoltajan perheistä liki puolet hyvätuloisia

Lapsiperheet on verohallinnon valtionveronalaisten tulojen aineistossa jaettu yhden ja kahden huoltajan perheisiin. Lapsiperheitä ovat perheet, joissa on alle 18-vuotiaita lapsia.

Kahden huoltajan lapsiperheiden veronalaiset keskitulot olivat 73 600 euroa vuodessa vuonna 2005. Vastaavat yksinhuoltajaperheiden keskitulot jäivät 24 000 euroon. Yksinhuoltajista 95 prosenttia on naisia, eli myös naisten alempi palkkataso näkyy tässä perheiden tulotasaeroa erottavana tekijänä. Toisaalta verohallinnon aineistossa eivät näy saadut elatusavut – tai tuet, tai muut verottomat tulonsiirrot kuten lapsilisä, asumistuki tai toimeentulotuki, jotka osaltaan korottavat perheiden tulotasaeroa.

Lapsiperheet on jaettu tuloluokittain kolmeen ryhmään, pienituloiset, keskituloiset ja suurituloiset, jossa perheisiin on sovellettu huoltajien lukumäärän mukaista tulojen asteikkoa. Yhden huoltajan perheiden alempi tulotaso näkyy myös luokitelluissa tiedoissa si-

Jämmt en tredjedel av barnfamiljerna i Helsingfors var ensamförsörjarhushåll år 2006. Barnens fördelning enligt familjetyp hänger samman med barnets ålder på så sätt, att 80 procent av 0–6-åringarna, men bara 66 procent av 16–17-åringarna, bor med två föräldrar.

I Helsingfors föder kvinnorna barn förhållandevis sent, så bara fem procent av barnen har en mor som inte fyllt 30. Mödrarna till 0–6-åringar är i huvudsak 30–39 år gamla, till skolelever i regel 40–49 år gamla, och till fullvuxna barn mestadels över 50-åriga.

Nästan hälften av tvåföräldrarsfamiljerna har goda inkomster

I skatteförvaltningens statistik över statsskattepliktiga inkomster delas barnfamiljerna upp i familjer med en resp. två vårdnadshavare. Som barnfamiljer räknas bara de familjer där det finns barn under 18.

År 2005 var den skattepliktiga medelinkomster i familjer med två vårdnadshavare 73 600 euro, i ensamförsörjarsfamiljer 24 000 euro per år. Bland ensamförsörjarna är 95 procent kvinnor, så den lägre inkomstnivån bland kvinnor utgör en faktor som skiljer familjetypernas inkomster åt. Men skattestatistiken upptar inte de underhåll, bidrag och skattefria inkomstöverfö-

Lapsiperheiden veronalaiset tulot vuonna 2005

Barnfamiljernas skattepliktiga inkomster år 2005

	2 huoltajan perheet 2-föräldrarsfamiljer			1 huoltajan perheet 1-föräldersfamiljer		
	Tulorajat Inkomstgräns euroa/vuosi euro/år	Perheitä Familjer Lkm Antal	%	Tulorajat Inkomstgräns euroa/vuosi euro/år	Perheitä Familjer Lkm Antal	%
Pienituloiset Låginkomsttagare	0–19 999	3 466	8,5	0–9 999	4 436	25,7
Keskituloiset Medelinkomsttagare	20 000–59 999	17 320	42,5	10 000–34 999	9 932	57,5
Suurituloiset Höginkomsttagare	60 000–	19 922	48,9	35 000–	2 908	16,8
Keskitulot 2005 Inkomstmedeltal 2005	73 631	40 708	100,0	24 069	17 276	100,0

Lähde: Verohallinto, Maksuunpanon tilasto
Källa: Skatteförvaltningens debiteringsstatistik

Lapsiperheiden tulonsaajien määrä perhettä kohden tulotyypeittäin vuonna 2005

Barnfamiljer enligt familjetyp, inkomstslag och inkomsttagarkategori år 2005

	Kaikki perheet Samtliga familjer	Pienituloiset Låginkomsttagare	Keskituloiset Medelinkomsttagare	Suurituloiset Höginkomsttagare
2 huoltajan perheet 2 föräldrarsfamiljer				
Veronalaiset tulot yht.	2,0	1,8	2,0	2,0
Skattepliktig inkomst tot.				
Palkkatulot yms. yht.	1,7	0,7	1,7	1,9
Löneinkomster etc. tot.				
Sosiaalietuudet yht.	0,9	1,4	1,0	0,6
Sociala förmåner tot.				
1 huoltajan perheet 1 föräldersfamiljer				
Veronalaiset tulot yht.	1,0	1,0	1,0	1,0
Skattepliktig inkomst tot.				
Palkkatulot yms. yht.	0,8	0,3	0,9	1,0
Löneinkomster etc. tot.				
Sosiaalietuudet yht.	0,5	0,8	0,4	0,3
Sociala förmåner tot.				

Lähde: Verohallinto, Maksuunpanon tilasto.

Källa: Skatteförvaltningens debiteringsstatistik

ten, että perheistä 26 prosenttia on pienituloisia. Kahden huoltajan perheistä pienituloisia oli 8,5 prosenttia. Yksinhuoltajista 17 prosenttia ja kahden huoltajan perheistä 49 prosenttia oli suurituloisia vuonna 2005.

Lapsiperheiden tulotason taustalla on molemmissa perhetyypeissä valtionveronalaisia tuloja saavien ja erityisesti palkkatuloja saavien henkilöiden määrä perhettä kohden. Kahden huoltajan pienituloisissa perheissä palkkatuloja sai perhettä kohden keskimäärin vain 0,7 henkilöä, yhden huoltajan perheissä 0,3 henkilöä. Suurituloissa perheissä palkkatulojen saajien määrä lähes vastaa huoltajien lukumäärää. Lasten omat tulot eivät sisälly tähän aineistoon.

Veronalaisia sosiaalietuuksia saaneiden määrä perhettä kohden on lähes käänteinen palkkatuloihin nähden. Pienituloisissa perheissä sosiaalietuuksia sai huomattavasti useampi huoltaja kuin keski- ja suurituloisissa perheissä ja varsinkin työttömyysturvaetuksien saajien osuus oli suuri.

Alle 17-vuotiaista noin 30 prosentilla oli omia veronalaisia tuloja vuonna 2004 ja tuloja saaneiden keskimääräiset vuositulot olivat noin 1 800 euroa. Lasten ja nuorten tuloista 64 prosenttia oli ansiotuloja, 36 prosenttia pääomatuloja.

ringar, närmast barnbidrag, bostadsbidrag och utkomststöd, som bidrar till att höja familjernas inkomstnivå.

Barnfamiljerna uppdelades i tre kategorier, dvs. låginkomsttagare, medelinkomsttagare och höginkomsttagare, med ytterligare precisering angående antalet vårdnadshavare, här kallade föräldrar rätt och slätt. Bland enföräldersfamiljerna, alltså ensamförsörjarna, var 26 procent låginkomsttagare, bland tvåföräldrars bara 8,5 procent. Bland ensamförsörjarna var 17 procent och tvåföräldrarsfamiljerna 49 höginkomsttagare. Detta alltså år 2005.

Statistiken om barnfamiljernas inkomstnivå bygger på antalet personer i familjen som har statsskattepliktig inkomst och i synnerhet löneinkomster. I tvåföräldersfamiljer med låga inkomster fick i genomsnitt 0,7 personer löneinkomster, i enföräldersfamiljer med låga inkomster 0,3 personer. I höginkomsttagarfamiljer är siffran för löntagare nästan 2. Barnens egna inkomster ingår inte i detta material.

Antalet personer per familj som fick skattepliktiga sociala förmåner är nästan det motsatta jämfört med löneinkomsterna. I låginkomsttagarfamiljer var det som väntat betydligt flera föräldrar som fick sociala förmå-

Lapsiperheet käyttävät palveluja

Yleisimpiä lasten, nuorten ja lapsiperheiden käyttämiä kunnallisia palveluja ovat koulu, päivähoito ja perusterveydenhuolto.

Esikoulun, peruskoulun, lukion tai ammatillisen toisen asteen oppilaitoksen oppilaana oli noin 88 prosenttia Helsingin 6–18-vuotiaista lapsista ja nuorista vuonna 2005. Koulupalvelut eivät kata koko ikäluokkaa, sillä esikoulu järjestetään Helsingissä toistaiseksi pääosin päivähoiton puolella ja toisen asteen koulutukseen osallistuu noin 83 prosenttia 16–18-vuotiaista.

Päiväkotien, perhepäivähoidon, lasten kotihoidon tuen ja yksityisen hoidon tuen piirissä oli noin 83 prosenttia alle kouluikäisistä lapsista vuonna 2006 eli 30 700 lasta. Näiden lisäksi 4 300 lasta käytti leikki- ja puistojen, kerhojen ja yksityisen päivähoiton palveluja, osan käyttäjistä ollessa jo kouluikäisiä.

Perusterveydenhuollon lääkärin palvelua käytti 66,5 prosenttia alle 15-vuotiaista vuonna 2005. Hammashuollon palveluja käytti 58 prosenttia alle 18-vuotiaista. Lapset ja lapsiperheet käyttivät myös terveystieteiden neuvonnan piiriin lukeutuvia kouluterveydenhuoltoa ja lastenneuvolaa. Terveyspalvelujen käytössä on paljon eri kunnallisten palvelujen monikäyttöä ja myös kunnallisten tai yksityisten palvelujen käyttöä tarpeen mukaan vuorotellen.

Helsingiläiset lapset ovat terveempiä kuin koko maan ja useiden muiden suurten kaupunkien alle 16-vuotiaat, kun terveyttä kuvataan vakaviin ja pitkäaikaisiin sairauksiin erikoiskorvattavia lääkkeitä käyttäneiden väestöosuudella. Helsingiläisistä alle 16-vuotiaista erikoiskorvattaviin lääkkeisiin oikeutettuja oli 3,5 prosenttia, kun koko maassa osuus oli 4,2 prosenttia vuonna 2005. Lasten yleisin pitkäaikainen sairaus on astma, mutta sitä sairastavien lasten osuus on alentunut hieman 2000-luvun alun aikana. Vuonna 2005 astmaa sairasti ja sai siihen erikoiskorvattavia lääkkeitä 2,3 prosenttia alle 16-vuotiaista helsinkiläisistä. Koko maan vastaava taso oli 2,8 prosenttia.

ner än i medel- eller höginkomsttagarfamiljerna, och i synnerhet var skillnaden stor beträffande åtnjutande av arbetslöshetsbidrag.

År 2004 hade 30 procent av under 17-åringarna egna skattepliktiga inkomster, i genomsnitt 1 800 euro per år. Av barns och ungas inkomster var 64 procent löneinkomster, 36 procent kapitalinkomster.

Barnfamiljerna nyttjar service

De vanligaste kommunala tjänsterna som barn, unga och barnfamiljer nyttjar är dagvård, skola och bashälsosvård.

År 2005 gick 88 procent av 6–18-åringarna i Helsingfors i antingen förskola, grundskola, gymnasium eller yrkesutbildning på sekundär- dvs. gymnasienivå. Skolservicen täcker inte hela åldersklassen, därför att förskolan tillsvärdare övervägande sker vid daghemmen och att 17 procent av 16–18-åringarna inte deltar i utbildningen på sekundärnivå.

År 2006 åtnjöt 30 700 barn, dvs. 83 procent av barnen dagvård, familjedagvård, hemvårdsstöd, eller stöd för privat vård. Dessutom nyttjade 4 300 barn lekpark, klubbar eller privat dagvård, och en del av dessa barn var redan i skolålder.

År 2005 nyttjade 66,5 procent av under 15-åringarna läkarservice inom bashälsosvården. 58 procent av under 18-åringarna nyttjade tandvårdens tjänster. Barn och barnfamiljer nyttjade också skolhälsovård och barnrådgivning, som hörde till hälsoupplýsningen. Nyttjandet av kommunal hälsoservice är mångsidigt och sker vid behov parallellt med privat hälso- och sjukvårdstjänster.

Barn under 16 är friskare i Helsingfors än i hela landet och i många andra stora städer, om man mäter friskhet med andelen barn som använder läkemedel som berättigar till särskild ersättning. I Helsingfors gjorde 3,5 procent av under 16-åringarna det, i hela landet 4,2 procent år 2005. Den vanligaste långvariga sjukdomen bland barn är astma, trots att andelen barn med astma har minskat något under 2000-talet. År 2005 fick 2,3

Tulevaan julkaisuun on koottu eri henkilöiden kirjoittamia artikkeleita helsinkiläisten lasten ja lapsiperheiden mm. asumisesta, palveluista, terveydestä ja työelämään osallistumisesta. Tässä käsiteltyjen aihepiirien artikkeleiden kirjoittajia ovat Sini Askelo, Leena Hietaniemi, Tea Tikkanen ja Timo Äikäs.

procent av under 16-åringarna i Helsingfors specialersättning för astmamedicin. Motsvarande andel i hela landet var 2,8 procent.

Den publikation som ges ut hösten 2007 innehåller artiklar av olika skribenter om barn och barnfamiljer i Helsingfors, deras boende, service, hälsa och förvärvsfrekvens. Författarna till artiklarna om de ämnen som behandlats här är Sini Askelo, Leena Hietaniemi, Tea Tikkanen och Timo Äikäs.

Helsingin Euroviisut tutkimuksen kohteena

Helsingissä järjestettiin toukokuun puolivälissä 2007 Eurovision laulukilpailut. Tapahtuma oli historiallinen, sillä Euroviisut olivat nyt ensimmäistä kertaa Suomessa Lordin voitettua vuoden 2006 kisat kappaleellaan Hard Rock Halleluja. Pasilan Areenalla pidetty loppukilpailut televisioitiin Euroopan lisäksi myös Japaniin ja Australiaan. Laulukilpailujen oheen järjestettiin paljon tapahtumia kaupunkilaisille. Järjestäjien mukaan näitä oli kaikkiaan 350.

Euroviisut -suur tapahtumaa tutkitaan useasta näkökulmasta:

- asukasmielipide ennen ja jälkeen kisojen
- mediaseuranta, mediakokonaisuus
- tapahtumien kirjo viikkoa ennen huipentumaa ja kisaviikonloppuna
- OurVision - kävijähaastattelut + semifinalistien ja finalistien haastattelut
- taloudelliset vaikutukset
- Euroviisujen tuotantorakenne ja yhteistyöverkostot
- euroviisujen kävijät ja heidän elämyskokemukset
- fanien verkkoyhteisö
- Euroviisujen musiikkianalyysi
- Euroviisujen aikaan saamat muut tapahtumat, tapahtumallisuus
- Euroviisujen queer-ilmio eli sukupuolivähemmistöjen näkyvyys

Artikkelikokoelma Helsingin Euroviisuista julkaistaan Tietokeskuksen julkaisusarjassa vuoden 2008 alussa. Aikaisemmin Helsinkiä on tutkittu suur tapahtumien näkökulmasta Euroopan kulttuuripääkaupunkina 2000 sekä yleisurheilun MM-kisojen 2005 järjestäjänä.

Schlagerfestivalen, "Eurovisan", i Helsingfors under lupp

En samling artiklar om schlagerfestivalen Eurovision Song Contest i Helsingfors kommer att utges av Faktacentralen i början av år 2008.

Schlagerfestivalen i Helsingfors hölls i medlet av maj 2007. Evenemanget var historiskt i och med att det skedde för första gången i Finland, efter att gruppen Lordi vunnit festivalen 2006 med låten Hard Rock Hallelujah. Finalen i Bölearenan år 2007 televiserades i Europa, Japan och Australien. Förutom själva sångtävlingen ordnades en mängd olika jippon i staden, enligt arrangörerna hela 350 stycken.

Schlagerfestivalen analyseras ur många synvinklar:

- invånarnas åsikter före och efter festivalen
- följningen i media
- de olika evenemangen under veckan före själva tävlingen
- besökarintervjuer (Our Vision) + intervjuer med semifinalister och finalister
- ekonomiska verkningar
- schlagerfestivalens produktionsstruktur och samarbetsnätverk
- festivalbesökarna och deras upplevelser
- nätsamarbetet fansen emellan
- en musikalisk analys av de tävlande låtarna
- övriga evenemang förorsakade av festivalen
- queer-fenomenet, dvs. olika sexuella minoriteters synlighet

Liknande stora tilldragelser som analyserats av Faktacentralen upptar Helsingfors år som europeisk kulturhuvudstad år 2000 och Helsingfors värdskap för världsmästerskapstävlingarna i friidrott år 2005.

Uusi tilasto kulttuurialasta

Kulttuurialoilla oli vuonna 2005 Helsingissä 4 762 toimipaikkaa, joissa oli henkilöstöä yhteensä 23 431. Kulttuurialojen liikevaihto pääkaupungissa oli yhteensä lähes 5,7 miljardia euroa. Vuosien 2002 ja 2005 välillä kulttuurialojen liikevaihto kasvoi Helsingissä lähes 20 prosenttia. Toimipaikkojen määrä lisääntyi hie-man, mutta alojen henkilöstö puolestaan supistui. Vuonna 2005 Helsingin osuus koko maan kulttuurialojen liikevaihdosta oli peräti 41,5 prosenttia. Sellaisia toimialoja, joissa koko alan liikevaihdosta 70–80 prosenttia syntyi Helsingissä, olivat mm. radio ja televisiotoiminta, kirjojen kustantaminen, aikakauslehtien kustantaminen, elokuvien ja videoiden tuotanto ja äänitallenteiden kustantaminen.

Helsingissä kulttuurialojen työpaikkoja oli vuoden 2004 lopussa 29 783 ja koko pääkaupunkiseudulla 37 140. Kulttuurin toimialojen osuus Helsingin kaikista työpaikoista oli 8,1 prosenttia. Helsingissä on kulttuurialojen työpaikkoja suunnilleen yhtä paljon kuin teollisuudessa ja selvästi enemmän kuin koulutusala-la. Erikoistumisindeksin arvot antavat Helsingin vahvoiksi erikoistumisaloiksi mm. radio- ja televisiotoiminnan, elokuvien ja videoiden tuotannon, kirjojen kustantamisen ja aikakauslehtien kustantamisen. Helsingin vahvoja erikoistumisaloja ovat edelleen mm. näyttämö- ja konserttitoiminta, taideteollinen muotoilu ja suunnittelu, museot, näyttelyt yms. sekä taiteilija-toiminta. Alueellisesti kulttuurin työpaikat ovat Helsingissä voimakkaasti keskittyneet viiteen peruspiiriin. Nämä viisi ovat Kampinmalmin, Pasilan, Vironniemen, Ullanlinnan ja Kallion peruspiirit. Yli 67 prosenttia kaikista Helsingin kulttuurialan työpaikoista sijaitsee mainituissa peruspiireissä. Kampinmalmissa erottuvat hallitseviksi toimialoiksi kirjojen kustantaminen ja mainonta. Pasilan kulttuurialan työpaikoista

Ny statistik om kulturbranschen

År 2005 fanns det 4 762 verksamhetsställen inom kultur i Helsingfors, med sammanlagt 23 432 anställda. Kulturbranschernas totala omsättning i huvudstaden var nästan 5,7 miljarder euro. Mellan år 2002 och 2005 växte kulturbranschernas omsättning i Helsingfors med nästan 20 procent. Antalet verksamhetsställen ökade något, men personalen minskade. År 2005 stod Helsingfors för 41,5 procent av kultursektorns sammanlagda omsättning i landet. De branscher där 70–80 procent av landets omsättning skedde i Helsingfors omfattade bl.a. radio- och TV-verksamhet, bokförlagsverksamhet, tidskriftsförlagsverksamhet, produktion av film och video, samt skivförlag.

I slutet av år 2004 fanns det 29 783 kulturjobb i Helsingfors och 37 140 i hela Huvudstadsregionen. I Helsingfors står kulturbranscherna för 8,1 procent av all jobb. Denna andel är ungefär lika stor som industrins och klart större än utbildningens. Specialiseringsindexet visar att de starka kulturbranscherna i Helsingfors är bl.a. radio- och TV-verksamhet, produktion av film och video, bokförlagsverksamhet och tidskriftsförlagsverksamhet. Starka specialiseringsbranscher i Helsingfors är fortfarande bl.a. scen- och konsertverksamhet, konstindustriell formgivning och planering, museer, utställningar o. dyl. samt konstnärsverksamhet.

Kulturjobben i Helsingfors ligger starkt anhopade i fem distrikt, dvs. Kampmalmen, Böle, Estnäs, Ulrikasborg och Berghäll, med sammanlagt över 67 procent av alla kulturjobb i staden. I Kampmalmen är det bokförlag och reklam som är de stora kulturbranscherna, i Böle radio- och TV-verksamhet (nästan 82 procent av kulturjobben), i Estnäs tidningsförlag, bibliotek och arkiv samt museer och utställningar, i Ulrikasborg re-

lähes 82 prosenttia on radio- ja televisiotoiminnan alalla. Vironniemen peruspiirissä eniten kulttuurin työpaikkoja on sanomalehtien kustannusalalla, kirjastoissa ja arkistoissa sekä museoissa ja näyttelyissä. Ullanlinnan peruspiirissä mainostoimistoissa on 22 prosenttia alan työpaikoista. Kalliossa hallitseva kulttuurin toimiala on näyttämö- ja konserttitoiminta (23 %).

Viite:

Kulttuurialan yritysten toimipaikat ja kulttuurin työpaikat Helsingissä ja pääkaupunkiseudulla

Timo Äikäs, tutkija

klambyråer (22 % av kulturjobben), och i Berghäll scenkonst och konsertverksamhet (23 %).

Källa:

Jobb och arbetsställen i Helsingors och Huvudstadsregionen

Timo Äikäs, forskare

Summary in English

by Magnus Gräsbeck MA, Translator

Quotations are translations from Finnish or Swedish

In her editorial **Asta Manninen**, managing director of Helsinki City Urban Facts, **sums up the present issue of Kvartti**:

“The articles of the present Kvartti focus on the inhabitants and the city and how inhabitants feel about Helsinki and their housing areas. A special target of interest is the angle of children and adolescents. A comprehensive thematic statistics publication on children and adolescents has been compiled by Helsinki City Urban Facts, and the present Kvartti looks at some of the findings. These can be compared with those in Statistics Finland’s and the STAKES’s (National Research and Development Centre for Welfare and Health) recent publication *Suomalainen lapsi* (the Finnish child).”

Anna Kanervo MSc, a cultural geographer, contributes with an article on how a “Softie GIS Method” is used to find out about **how children perceive their local environment**.

“Children are the real experts of their neighbourhoods. Whereas adults take roads or walks, children take paths and go places where adults don’t go. Our close environment looks totally different in the eyes of a child. ... An important finding of our study was that

wildlife can be both lovely and scary to city children. Even for one and the same pupil, one and the same place can be both beautiful and scaring. ... Pupils were able to distinguish between two kinds of feelings: the ugly can be nice and the beautiful can be frightening.”

Sini Askelo, an Urban Facts senior actuary in welfare and living condition statistics writes about **children in Helsinki in the light of statistics**.

“Autumn 2007 will see publication of a statistical report on the living conditions of families in Helsinki. The previous similar report dates back to 2001, so the matter is reported on at roughly five year intervals. Spring 2007 just saw the publication of a similar report on children in Finland as a whole by Statistics Finland and the Stakes expert agency. ... Children in Helsinki are more healthy than their peers in the country as a whole and in many other big cities, if health is measured in terms of how large a proportion of children under 16 take specially refunded drugs against certain diseases. ... asthma being the most common of these disorders.”

Erkki Korhonen, a researcher at Helsinki City Urban Facts, contributes with an article on **adult perception of their living environment**, as reported in a recent poll among council house tenants.

“On the whole, residents are comfortable with their neighbourhoods. Nine in ten liked it much or very much in their house ... According to residents, well-being in the area is related to a closeness to nature, spaciousness, opportunities for outdoor pursuits, good public transport and easy access, peace and quiet, and functional public services. ... Other factors increasing wellbeing in the area included a nice local spirit and safety in the neighbourhood ... Respondents felt that the bad things about neighbourhoods related to visible alcohol or drug abuse, bad public order, problems near the shopping centres and stations, a bad reputation, inadequate public services, and to some, to immigrants.

Satu Silvanto MSc., a researcher in urban culture and cultural policy of Helsinki City Urban Facts, writes about **festivals, their background and the present state of the festival sector in Helsinki:**

“It is considered that the first real festivals of mankind date back to the Dionysos cult in ancient Greece. ... [Later,] in Salzburg, the idea was born to view the whole city as a stage, where the festival audience becomes part of the show and the traditional shackles of arts and culture are cast off. ... Offering both traditional high-brow culture and more popular events, festivals appeal to larger audiences than cultural events in general. ... The residents of the Helsinki Metropolitan Area are active festival goers. An internet poll in October 2006 (N=1055) showed that 37 per cent had participated in some kind of festival some time during the preceding 12 months.”

Mats Nylund PhD, a docent of communication sciences at Helsinki University, makes us aware of things we may not have reflected on, in his article on **neo-textuality and urban space:**

“Western cultures are characterised by a strong flow of information and a heavily loaded and limited capacity of reception. ... When we take the bus, stroll in the city centre, go shopping, we daily encounter innumerable signals and messages. The urban space makes for an increasingly symbolic and medial, sometimes almost cacophonous environment. ... People’s attitude towards these signals seems to depend on how free they are to choose what information to receive. ... According to the Finnish Aamulehti daily, 25 per cent of Finns think tabloid posters should be forbidden.”

Magnus Gräsbeck, a translator at Helsinki City Urban Facts, also known as an editor of Helsinki Quarterly, reports on **Compete, a pan-European benchmarking project for competitiveness.**

“In November 2003, Helsinki City Urban Facts was contacted by Professor Michael Parkinson, who invited us to form the Compete Network, along with the British Core Cities represented by Sheffield, and five other Central-European major cities, to find out about best practices to keep cities competitive in a globalising world. ... Helsinki and the Central-European cities ... form showcases of city regions with certain characteristics, regions that have found successful strategies for competitiveness. ... All cities have realised they should invest in their strengths ... Innovation, education, human resources and partnerships are the tools.”

Our news bulletin reports on a statistical compilation on **workplaces and jobs in the cultural sector in Helsinki** and the Helsinki Metropolitan Area, and on an anthology of articles on **the 2007 Eurovision Song Contest in Helsinki** to be published in early 2008.

KIRJOITTAJAT | SKRIBENTER

ANNA KANERVO, FM. Kulttuurimaantieteilijä ja Kansalaiskanava-hankkeen projektipäällikkö Helka ry:ssä (Helsingin Kaupunginosayhdistysten Liitto). | ANNA KANERVO, FM. Kulturgeograf och chef för projektet Kansalaiskanava (medborgarkanalen) inom stadsdelsföreningsförbundet Helka ry.

MATS NYLUND on Helsingin yliopiston viestinnän dosentti. | MATS NYLUND är docent i kommunikationslära vid Helsingfors universitet.

SATU SILVANTO, VTM, on kaupunkikulttuurin ja kulttuuripolitiikan tutkija Helsingin kaupungin tietokeskuksessa. | SATU SILVANTO, pol.mag., är forskare i stadskultur och kulturpolitik vid Helsingfors stads faktacentral.

ERKKI KORHONEN on Helsingin kaupungin tietokeskuksen tutkija. | ERKKI KORHONEN är forskare vid Helsingfors stads faktacentral.

MAGNUS GRÄSBECK, Helsingin kaupungin tietokeskuksen kielenkääntäjä, on toiminut myös Helsinki Quarterlyn toimittajana ja Kvartin sijaistoimittajana. | MAGNUS GRÄSBECK, Helsingfors stads faktacentral översättare, har också verkat som redaktör för Helsinki Quarterly och som inhoppande redaktör för Kvartti.

SINI ASKELO on Helsingin kaupungin tietokeskuksen yliaktuaari tehtäväalueena hyvinvointitilastot ja väestön elinolot. | SINI ASKELO är överaktuarie vid Helsingfors stads faktacentral med ansvar för statistik om välfärd och levnadsförhållanden.

TILASTOKATSAUS | STATISTISK ÖVERSIKT

Toimittanut | Sammanställd av: Annikki Suihkonen ja Aila Perttilä
Tilasto- ja tietopalveluyksikkö | Enheten för statistik och informationstjänst

Ympäristö Miljö	65
Väestö Befolkning	66
Rakentaminen Byggande	69
Liikenne ja matkailu Trafik och turism	71
Työmarkkinat Arbetsmarknaden	74
Sosiaalitoimi- ja terveystalvet Social- och hälsoväsende	75
Kulttuuri Kultur	80
Koko maan indeksisarjoja Indexserier för hela landet	81

Symbolit

Ei mitään ilmoitettavaa	-
Suure pienempi kuin puolet käytetystä yksiköstä	0
Tietoa ei ole saatu tai liian epävarma ilmoitettavaksi	..
Loogisesti mahdoton esitettäväksi	..
Ennakkotieto	*
Korjattu luku	*

Vaakasuora aikasarjan katkaiseva viiva osoittaa, että viivan yläpuolella ja sen alapuolella olevat tiedot eivät ole täysin verrannollisia.

Symboler

Intet finns att redovisa	-
Storheten mindre än hälften av den använda enheten	0
Uppgift inte tillgänglig eller alltför osäker för att anges	..
Logiskt omöjligt uppgift	..
Preliminär uppgift	*
Korrigerat tal	*

En horisontal linje som avskär en tidsserie markerar att uppgifterna ovanför och nedanför linjen inte är fullt jämförbara.

PÄÄKAUPUNKISEUTU

HUVUDSTADSREGIONEN

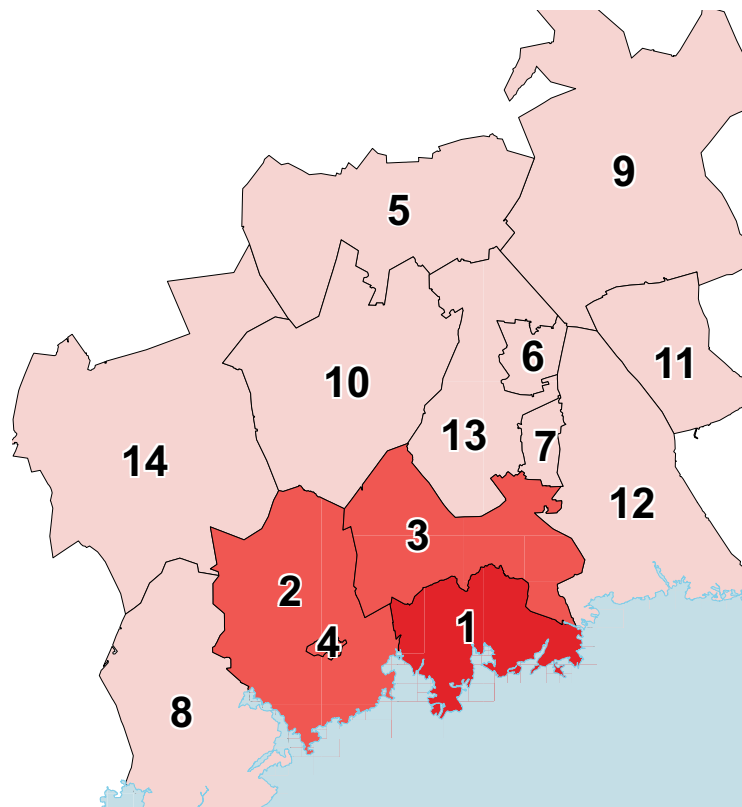
- 1 Helsinki | Helsingfors
- 2 Espoo | Esbo
- 3 Vantaa | Vanda
- 4 Kauniainen | Grankulla

MUU HELSINGIN SEUTU

ÖVRIGA HELSINGFORSREGIONEN

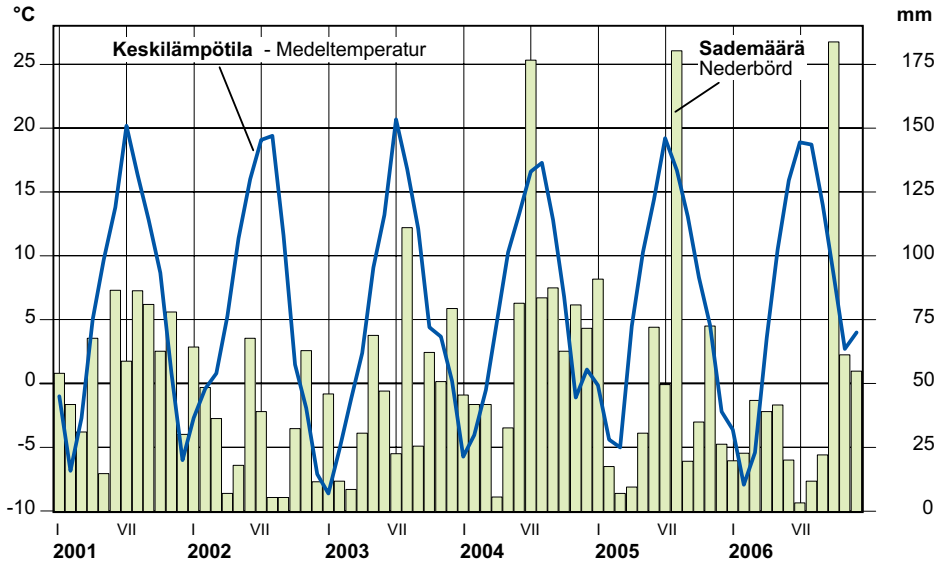
- 5 Hyvinkää | Hyvinge
- 6 Järvenpää | Träskända
- 7 Kerava | Kervo
- 8 Kirkkonummi | Kyrkslätt
- 9 Mäntsälä
- 10 Nurmijärvi
- 11 Pornainen | Borgnäs
- 12 Sipoo | Sibbo
- 13 Tuusula | Tusby
- 14 Vihti | Vichtis

Helsingin seutuun kuuluu 14 kuntaa 1.1.2006 alkaen. Uudet kunnat ovat Mäntsälä ja Pornainen. | Fr.o.m. 1.1.2006 består Helsingforsregionen av 14 kommuner. De nya kommunerna är Mäntsälä och Borgnäs.

1. Sademäärä ja keskilämpötila Helsingissä, Kaisaniemen havaintoasemalla I/2001–XII/2006

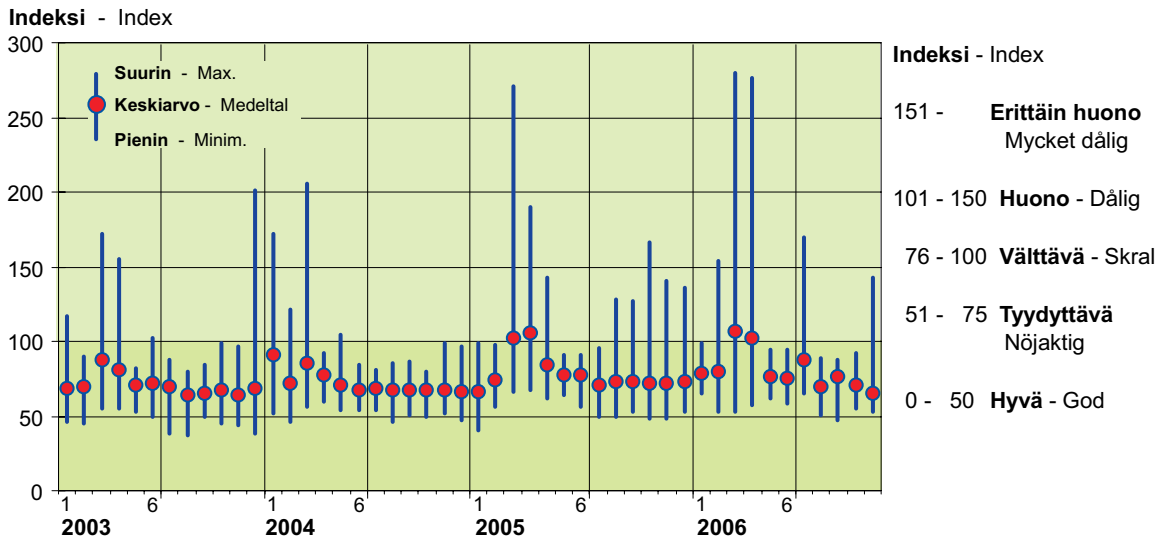
Nederbörd och medeltemperatur vid Helsingfors Kajaniemi observationsstation 1/2001–10/2006

Lähde: Ilmatieteen laitos. Källa: Meteorologiska institutet.

2. YTV:n ilmanlaatuindeksi Helsingissä, Mannerheimintien¹ havaintoasemalla I/2003–XII/2006

SADs luftskvalitetsindex i Helsingfors vid Mannerheimvägens¹ observationsstation 1/2003–10/2006

¹Vuoteen 2004 asti Töölön havaintoasema. | Fram till 2004 Tölö observationsstation.

Ilmanlaatuindeksi on rikkidioksidin (SO₂), typpidioksidin (NO₂), hiilimonoksidin eli hään (CO), otsonin (O₃) ja hengitettävän pölyn (PM₁₀) mittaus-tuloksista päivittäin laskettava luku, joka kuvaa senhetkistä ilmanlaatua. Indeksien arvo 0-50 kuvaa hyvää, 51-75 tyydyttävää, 76-100 välttävää ja 101-150 huonoa ja 151- erittäin huonoa ilmanlaatua. | Luftkvalitetsindexet är ett tal beräknat ur mätta halter av svaveldioxid (SO₂), kvävedioxid (NO₂), kolmonoxid (CO), ozon (O₃) och svävande partiklar (PM₁₀) under vissa dagar. Ett värde mellan 0 och 50 betyder god, 51-75 nöjaktig, 76-100 skral och 101-150 dålig och 151- mycket dåligt luftkvalitet.

Lähde: YTV. Källa: SAD.

3. Väestö Helsingissä, pääkaupunkiseudulla, Helsingin seudulla ja koko maassa

Befolkningen i Helsingfors, Huvudstadsregionen, Helsingforsregionen och hela landet

Vuosi År (1.1.)	Helsinki Helsingfors		Pääkaupunkiseutu Huvudstadsregionen		Helsingin seutu Helsingforsregionen		Koko maa Hela landet	
	Luku Antal	Väkiluvun- muutos ¹ Befolknings- förändringar ¹	Luku Antal	Väkiluvun muutos ¹ Befolknings- förändringar ¹	Luku Antal	Väkiluvun muutos ¹ Befolknings- förändringar ¹	Luku Antal	Väkiluvun muutos ¹ Befolknings- förändringar ¹
1995	515 765	7 177	874 953	14 315	1 103 310	16 102	5 098 754	20 842
1997	532 053	7 022	905 555	14 499	1 137 244	16 651	5 132 320	15 494
1998	539 363	7 310	920 009	14 454	1 154 770	17 526	5 147 349	15 029
1999	546 317	6 954	933 669	13 660	1 171 596	16 826	5 159 646	12 297
2000	551 123	4 806	945 725	12 056	1 187 195	15 599	5 171 302	11 656
2001	555 474	4 351	955 748	10 023	1 200 568	13 373	5 181 115	9 813
2002	559 718	4 244	964 953	9 205	1 213 743	13 175	5 194 901	13 786
2003	559 716	-2	971 785	6 832	1 224 107	10 364	5 206 295	11 394
2004 ²	559 330	-386	976 222	4 437	1 232 595	8 488	5 219 732	13 437
2005 ²	559 046	-284	980 412	4 190	1 262 950	8 449	5 236 611	16 879
2006 ²	560 905	1 859	988 347	7 935	1 274 746	11 796	5 255 580	18 969
2007 ²	564 521	3 616	997 730	9 383	1 288 791	14 045	5 276 955	21 375

¹Edellisestä vuodesta. | Från föregående år.

²Helsingin seutu 14 kuntaa. | De 14 kommunerna i Helsingforsregionen.

Lähde: Henkikirjat ja Väestörekisterikeskus.

Källa: Mantalslängderna och Befolkningsregistercentralen.

4. Ulkomaalaiset Helsingissä, pääkaupunkiseudulla, Helsingin seudulla ja koko maassa

Utlänningar i Helsingfors, Huvudstadsregionen, Helsingforsregionen och hela landet

Vuosi År 1.1.	Helsinki Helsingfors		Pääkaupunkiseutu Huvudstadsregionen		Helsingin seutu Helsingforsregionen		Koko maa Hela landet	
	Luku Antal	Osuus koko väestöstä, % Andel av hela befolkningen, %	Luku Antal	Osuus koko väestöstä, % Andel av hela befolkningen, %	Luku Antal	Osuus koko väestöstä, % Andel av hela befolkningen, %	Luku Antal	Osuus koko väestöstä, % Andel av hela befolkningen, %
1995	18 669	3,6	26 444	3,0	29 181	2,6	62 012	1,2
1997	22 154	4,2	32 120	3,5	35 188	3,1	73 754	1,4
1998	24 244	4,5	35 573	3,9	38 869	3,4	80 600	1,6
1999	25 465	4,7	37 696	4,0	40 959	3,5	85 060	1,6
2000	25 884	4,7	38 429	4,1	41 843	3,5	87 680	1,7
2001	26 363	4,7	39 460	4,1	42 879	3,6	91 074	1,8
2002	28 034	5,0	42 810	4,4	46 408	3,8	98 577	1,9
2003	28 812	5,1	45 148	4,6	48 881	4,0	103 682	2,0
2004 ¹	29 635	5,3	46 982	4,8	50 791	4,1	107 002	2,0
2005 ¹	29 186	5,2	46 827	4,8	50 889	4,0	108 346	2,1
2006 ¹	30 770	5,5	49 828	5,0	54 171	4,3	113 852	2,2
2007 ¹	33 196	5,9	53 739	5,4	58 522	4,5	121 739	2,3

¹Helsingin seutu 14 kuntaa. | De 14 kommunerna i Helsingforsregionen.

Lähde: Väestörekisterikeskus.

Källa: Befolkningscentralen.

5. Muuttoliike Helsingissä

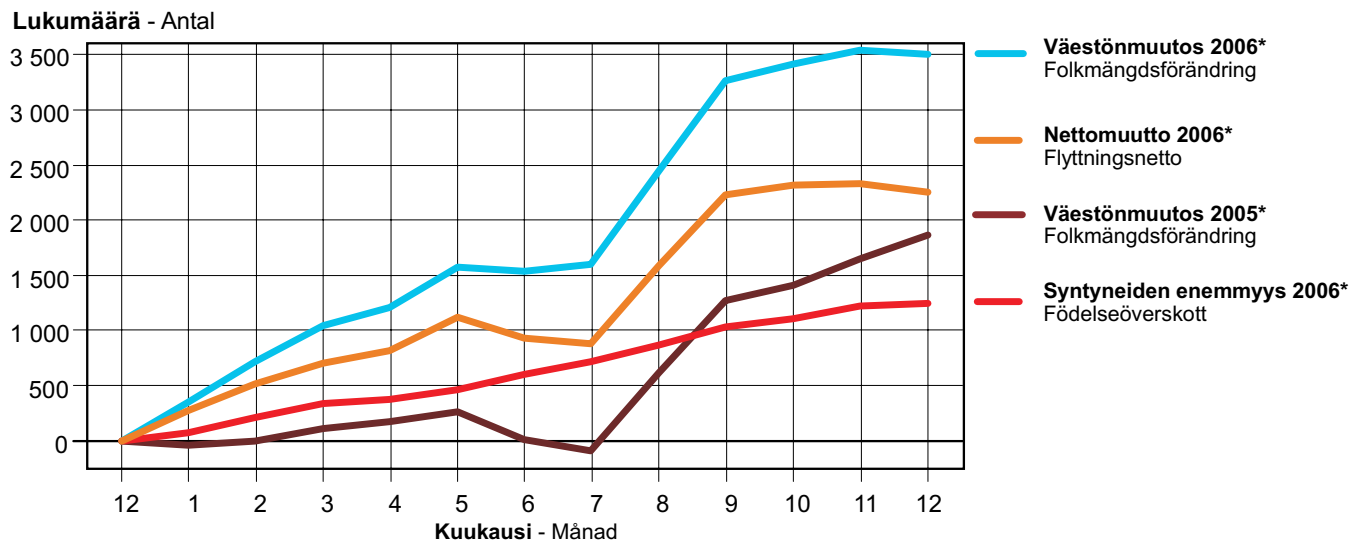
Flyttningsrörelse i Helsingfors

Vuosi, neljännes År, kvartal	Maassamuutto Flyttning inom landet			Maahan- ja maastamuutto In- och utvandring			Nettomuutto yhteensä Flyttningsnetto totalt
	Tulo Inflyttade	Lähtö Utflyttade	Netto	Tulo Inflyttade	Lähtö Utflyttade	Netto	
1996	26 514	21 024	5 490	3 129	3 061	68	5 558
1997	26 223	21 574	4 649	3 219	2 099	1 120	5 769
1998	27 951	23 206	4 745	3 133	2 123	1 010	5 755
1999	28 505	25 138	3 367	3 123	2 404	719	4 086
2000	28 229	25 535	2 694	4 042	3 487	555	3 249
2001	30 493	28 331	2 162	4 171	2 971	1 200	3 362
2002	28 049	29 648	-1 599	4 015	3 292	723	-876
2003	26 809	29 771	-2 962	4 151	2 730	1 421	-1 541
2004	27 758	29 705	-1 947	4 227	3 672	555	-1 392
2005	29 056	30 462	-1 406	4 897	2 919	1 978	572
2006	28 959	29 138	-179	5 332	2 682	2 650	2 471
2006*							
I	6 079	5 929	150	1 201	674	527	677
II	7 261	7 603	-342	1 175	607	568	226
III	9 625	9 020	605	1 684	780	904	1 509
IV	5 994	6 586	-592	1 272	621	651	59
2007							
I	5 681	6 115	-434	1 405	667	738	304

Lähde: Tilastokeskus ja Helsingin väestötietojärjestelmä.
Källa: Statistiskcentralen och Helsingfors befolkningsdatasystem.

6. Väestönmuutosten kertymät Helsingissä 12/2005–12/006

Folkmängdsförändringarna i Helsingfors 2005 och 2006

Lähde: Helsingin väestötietojärjestelmä.
Källa: Helsingfors befolkningsdatasystem.

7. Väestönmuutokset Helsingissä, pääkaupunkiseudulla ja Helsingin seudulla

Folkmängdens förändringar i Helsingfors, Huvudstadsregionen och Helsingforsregionen

Vuosi nelj. År, kvartal	Elävänä syntyneet Levande födda	Kuolleet Döda	Syntyneiden enemmyys Födelse- överskott	Tulomuutto Inflyttning	Lähtömuutto Utflyttning	Nettomuutto Flyttnings- netto	Väestön- muutos Folkmängds- förändring	
Helsinki Helsingfors								
1999	6 317	5 225	1 092	31 628	27 542	4 086	5 178	
2000	6 282	5 122	1 160	32 271	29 022	3 249	4 409	
2001	6 169	5 133	1 036	34 664	31 302	3 362	4 398	
2002	6 064	5 176	888	32 064	32 940	-876	12	
2003	6 299	5 163	1 136	30 960	32 501	-1 541	-405	
2004	6 180	5 045	1 135	31 985	33 377	-1 392	-257	
2005	6 103	4 785	1 318	33 953	33 391	572	1 890	
2006	6 156	4 942	1 318	34 715	32 368	2 347	3 665	
2006*	I	1 546	1 190	356	7 280	6 603	677	1 033
	II	1 540	1 257	283	8 436	8 210	226	509
	III	1 581	1 123	458	11 309	9 800	1 509	1 967
	IV	1 488	1 277	211	7 266	7 207	59	270
2007*	I	1 427	1 226	201	7 086	6 782	304	505
Pääkaupunkiseutu² Huvudstadsregionen²								
1999	11 857	7 223	4 634	60 176	52 674	7 502	12 136	
2000	11 970	7 208	4 762	60 902	55 504	5 398	10 160	
2001	11 726	7 162	4 564	65 516	60 832	4 684	9 248	
2002	11 800	7 253	4 547	63 525	61 238	2 287	6 834	
2003	12 219	7 440	4 779	61 320	61 682	-362	4 417	
2004	12 178	7 249	4 929	62 975	63 701	-726	4 203	
2005	12 087	7 085	5 002	66 000	63 716	2 884	7 886	
2006	12 430	7 178	5 252	65 978	61 995	3 983	9 235	
2006*	I	3 097	1 768	1 329	13 654	12 664	990	2 319
	II	3 117	1 813	1 304	16 225	15 507	718	2 022
	III	3 191	1 654	1 536	20 859	18 642	2 217	3 753
	IV	3 013	1 825	1 188	14 567	14 305	262	1 450
2007*	I	2 955	1 813	1 142	13 734	13 036	692	1 834
Helsingin seutu² Helsingforsregionen²								
1999	14 827	8 779	6 048	76 173	66 631	9 542	15 590	
2000	14 997	8 871	6 126	76 832	69 418	7 414	13 540	
2001	14 747	8 790	5 957	83 137	75 931	7 206	13 163	
2002	15 010	8 814	6 196	80 902	76 705	4 197	10 393	
2003	15 402	9 000	6 402	79 494	77 409	2 085	8 487	
2004	15 552	8 822	6 730	81 366	80 203	1 163	7 893	
2005 ^{1*}	15 645	8 957	6 688	87 360	82 317	5 043	11 731	
2006 ^{1*}	16 222	8 882	7 340	86 615	80 064	6 551	13 891	
2006 ^{1*}	I	4 053	2 193	1 860	17 803	16 170	1 633	3 493
	II	4 088	2 210	1 878	21 775	19 863	1 912	3 790
	III	4 173	2 085	2 087	26 611	24 444	2 167	4 254
	IV	3 899	2 258	1 647	19 538	18 560	978	2 619
2007*	I	3 884	2 268	1 616	18 132	16 654	1 372	2 988

¹Helsingin seutu 14 kuntaa. | De 14 kommunerna i Helsingforsregionen.

²Muuttotiedot sisältävät myös kuntien väliset muutot. | Uppgifterna gäller också flyttningarna mellan kommuner.

Lähde: Tilastokeskus ja Helsingin väestötietojärjestelmä.

Källa: Statistikcentralen och Helsingfors befolkningsdatasystem.

8. Talonrakennustoiminta rakennusvaiheittain Helsingissä, pääkaupunkiseudulla ja Helsingin seudulla

Husbyggnadsverksamheten enligt byggskede i Helsingfors, i Huvudstadsregionen och Helsingforsregionen

Vuosi, neljännes År, kvartal	Helsinki Helsingfors		Pääkaupunkiseutu Huvudstadsregionen		Helsingin seutu Helsingforsregionen		
	Asuinrakennukset Bostads- byggnader	Muut kuin asuin- rakennukset Övriga än bostadshus	Asuinrakennukset Bostads- byggnader	Muut kuin asuin- rakennukset Övriga än bostadshus	Asuinrakennukset Bostads- byggnader	Muut kuin asuin- rakennukset Övriga än bostadshus	
kerrosala - våningsyta, 1 000 m ²							
Myönnetyt rakennusluvut Beviljade byggnadstillstånd							
2002	298	377	775	696	1 077	911	
2003	256	209	788	671	1 154	896	
2004	296	174	730	476	1 345	868	
2005	220	221	658	592	1 275	1 086	
2006	307	342	684	905	1 370	1 530	
2006	I	92	37	184	198	385	279
	II	77	153	178	277	379	525
	III	71	102	144	201	290	372
	IV*	67	50	178	229	316	354
2007	I *	63	130	129	232	259	410
Aloitettut rakennustyöt Påbörjade byggnadsarbeten							
2002	258	293	726	531	1 033	844	
2003	277	235	783	551	1 118	758	
2004	271	152	712	538	1 218	888	
2005	212	112	621	468	1 160	792	
2006	262	266	608	676	1 195	1 116	
2006	I	52	33	164	117	263	183
	II	115	129	217	286	444	463
	III	48	57	118	146	266	279
	IV *	47	47	109	127	222	217
2007	I *	36	58	94	107	159	195
Valmistuneet rakennukset Färdigställda byggnader							
2002	279	311	693	632	952	808	
2003	312	249	741	509	1 036	700	
2004	264	220	740	478	1 259	856	
2005	229	250	692	671	1 255	1 102	
2006	198	148	602	506	1 144	837	
2006	I	57	32	137	150	263	246
	II	46	78	180	159	324	279
	III	50	20	145	93	277	146
	IV*	45	18	140	104	280	166
2007	I *	73	15	166	70	323	112

Lähde: Rakennusvalvontavirasto ja Tilastokeskus.

Källa: Byggnadstillsynsverket och Statistikcentralen.

9. Valmistuneet asunnot lainoituksen, hallintasuhteen ja rakennuttajan mukaan Helsingissä

Färdigställda bostäder enligt finansiering, upplåtelseform och byggherre i Helsingfors

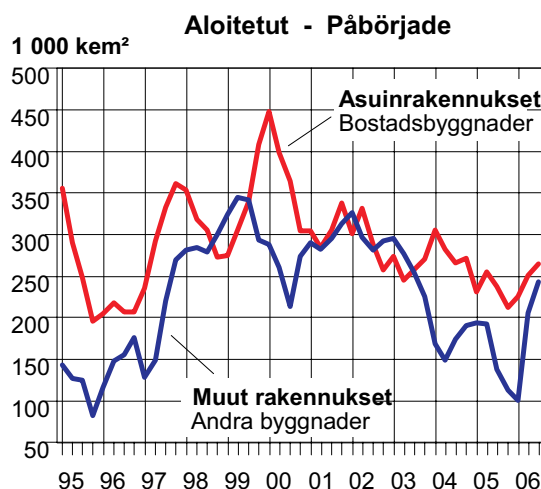
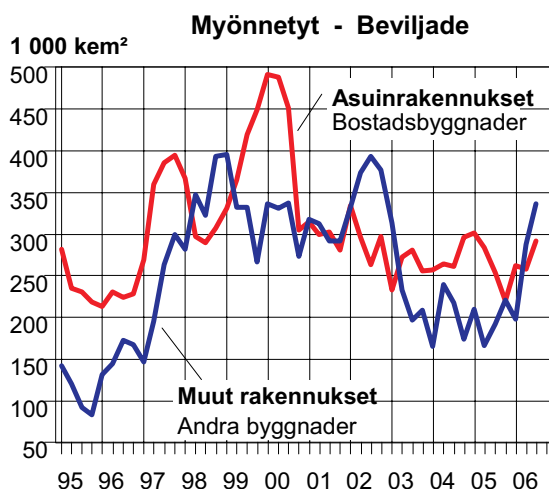
Vuosi, neljännes År, kvartal	Asuntoja yhteensä	Valtion tukema asuntotuotanto Bostäder totalt bostadsproduktion	Vuokra-asunnot Hyresbostäder Statsstödd	Kaupungin rakennuttamat asunnot Bostäder som staden låtit bygga	
				Yhteensä Totalt	Valtion tukema asuntotuotanto Statsstödd bostadsproduktion
2000	4 853	2 656	2 319	1 182	1 104
2001	4 457	1 536	1 176	800	618
2002	3 083	1 364	1 082	892	753
2003	3 582	1 886	1 291	1 458	1 406
2004	3 134	1 474	896	730	680
2005	2 698	660	725	513	310
2006	2 289	574	626	306	145
2006 I	663	148	100	125	48
2006 II	586	320	352	97	97
2006 III	544	0	68	64	0
2006 IV	496	106	106	20	0
2007 I	787	305	252	360	305

Lähde: Rakennusvalvontavirasto.

Källa: Byggnadstillsynsverket.

10. Rakennusluvan saaneiden ja aloitettujen rakennusten kerrosalan liukuva vuosisumma Helsingissä I/1995–IV/2006

Glidande årssumman för beviljad och påbörjad våningsyta i Helsingfors I/1995–IV/2006

Lähde: Rakennusvalvontavirasto.

Källa: Byggnadstillsynsverket.

11. Rekisteriin merkityt uudet moottoriajoneuvot

Inregistrerade nya motorfordon

Vuosi, neljännes År, kvartal	Rekisteröidyt uudet moottoriajoneuvot Inregistrerade nya motorfordon						
	Henkilöautoja Personbilar	Kuorma-autoja Lastbilar	Pakettiautoja Paketbilar	Linja-autoja Bussar	Moottoripyöriä Motorcyklar	Yhteensä Totalt	
2000	23 838	811	1 686	120	584	27 039	
2001	20 484	554	2 306	87	568	23 999	
2002	20 601	484	2 214	120	541	23 960	
2003	24 309	467	2 198	120	762	27 856	
2004	24 763	788	1 568	92	914	28 125	
2005	25 895	604	2 352	88	884	29 823	
2006	26 449	510	2 222	86	1 132	30 399	
2005	IV	5 641	160	506	10	18	6 335
2006	I	6 570	130	590	35	107	7 432
	II	8 699	137	667	21	630	10 154
	III	5 555	147	501	9	311	6 523
	IV	5 625	96	464	21	84	6 290

Lähde: Tilastokeskus.

Källa: Statistikcentralen.

12. Kaupungin sisäinen liikenne¹

Kollektivtrafiken inom staden¹

Vuosi, kuukausi År, kvartal	Matkustajia Passagerare, 1 000					
	Raitiliikenne Spårvägstrafiken	Linja-autoliikenne Busstrafiken	Metroliikenne Metrotrafiken	Suomenlinnan lauttaliikenne Färjtrafiken till Sveaborg	Yhteensä Totalt	
2001	57 330	99 320	52 780	1 420	210 850	
2002	56 120	97 390	54 910	1 510	209 930	
2003	56 840	93 360	55 350	1 330	206 880	
2004	56 620	90 040	55 400	1 390	203 450	
2005	55 550	79 380	56 040	1 420	192 390	
2006	52 757	78 477	56 771	1 447	189 452	
2005	IV	14 380	21 650	14 950	210	51 190
2006	I	14 000	21 520	14 880	180	50 580
	II	12 640	18 580	14 320	450	45 990
	III	12 130	16 920	12 950	610	42 610
	IV	13 992	21 452	14 936	207	50 587

¹Kaupungin ylläpitämä joukkoliikenne. Taulukko ei sisällä YTV:n seutuliikennettä. | Den av staden upprätthållna kollektivtrafiken. Tabellen innehåller inte SAD:s regiontrafik.

Lähde: Liikennelaitos.

Källa: Trafikverket.

13. Matkustajaliikenne

Persontrafiken

Vuosi, kuukausi År, månad	Matkustajia Passagerare, 1000							
	Lentoteitse Med flyg		Meritse Med båt					
	Saapuneet ja lähteneet Anländer och avresta	Siitä kansainvälisessä liikenteessä Därav i internationell trafik	Ulkomailta saapuneet Anländer från utlandet	Tallinnasta Från Tallinn	Tukholmasta Från Stockholm	Ulkomaille lähteneet Avresta till utlandet	Tallinnaan Till Tallinn	Tukholmaan Till Stockholm
2003	9 711	7 026	4 433	2 839	1 256	4 403	2 830	1 249
2004	10 729	7 893	4 549	3 004	1 250	4 546	3 017	1 258
2005	11 133	8 327	4 633	3 030	1 257	4 637	3 046	1 261
2006	12 148	9 220	4 522	2 924	1 270	4 523	2 947	1 269
2005 XII	862	624	315	211	100	325	224	98
2006 I	863	629	245	145	95	235	135	96
II	878	621	267	155	101	271	159	102
III	1 072	743	270	174	94	273	177	95
IV	1 025	749	327	215	110	334	222	110
V	1 038	794	443	303	107	425	289	103
VI	1 146	910	499	316	121	505	325	118
VII	1 021	872	612	393	143	605	392	138
VIII	1 050	846	530	330	118	529	325	121
IX	1 100	839	355	245	83	363	252	83
X	1 046	810	368	254	110	358	244	110
XI	977	708	304	211	89	308	214	92
XII	925	692	302	201	97	317	215	100

Lähde: Ilmailulaitos ja Merenkulkuhallituksen tilastotoimisto.
Källa: Luftfartsverket och Sjöfartsstyrelsens statistiska byrå.

14. Tavaraliikenne Helsingissä

Godstrafiken i Helsingfors

Vuosi, neljännes År, kvartal	Ulkomainen tavaraliikenne Internationell godstrafik						
	Kappaletavara- tuonti Styckegods- Importen	Osuus Suomen kappaletavara- tuonnista, % Andel av Fin- lands st.gods- import, %	Kappaletavara- vienti Styckegods- exporten	Osuus Suomen kappaletavara- viennistä, % Andel av Fin- lands st.gods- export, %	Bulkkitavara Massgods	Rannikko- liikenne Kusttrafiken	Kokonais- tavaraliikenne Godstrafik totalt
	1 000 tonnia 1 000 ton						
2002	4 229	38	4 984	18	1 466	744	11 423
2003	4 322	37	4 983	17	1 862	485	11 652
2004	4 560	35	5 530	18	1 680	420	12 130
2005	4 451	34	5 319	18	924	296	10 990
2006	4 544	32	5 719	19	1 100	283	11 647
2005 IV	1 178	33	1 472	18	297	75	2 977
2006 I	1 037	31	1 400	18	327	46	2 798
II	1 091	32	1 449	18	192	92	2 914
III	1 134	31	1 426	19	182	66	2 731
IV	1 282	33	1 444	18	399	79	3 205

Lähde: Helsingin Satama.
Källa: Helsingfors Hamn.

15. Hotellien käyttö

Utnyttjande av hotellkapacitet

Vuosi, kuukausi År, månad	Hotellien käyttöaste, % Utnyttjande av hotell- kapaciteten, %	Saapuneet matkustajat Anlända resande		Yöpymiset Övernattningar	
		Yhteensä Totalt	Ulkomailta Från utlandet	Yhteensä Totalt	Ulkomaalaiset Utlänningar
1999	69	1 215 212	644 359	2 188 389	1 283 484
2000	68	1 352 942	731 690	2 379 572	1 428 432
2001	67	1 348 990	746 066	2 369 637	1 448 754
2002	65	1 313 096	729 769	2 303 008	1 424 745
2003	64	1 313 475	713 392	2 297 226	1 398 217
2004	66	1 337 870	720 306	2 291 848	1 413 544
2005	67	1 356 897	703 274	2 365 261	1 431 425
2006	69	1 484 230	798 949	2 554 951	1 585 559
2005*					
IV	64	343 846	152 142	552 428	295 195
2006*					
I	55	268 316	128 438	443 801	238 601
II	69	365 581	207 936	629 289	405 036
III	78	447 593	273 049	808 136	548 264
IV	69	364 593	173 990	606 942	344 843

Lähde: Tilastokeskus, Liikenne ja matkailu, Matkailutilasto.
Källa: Statistikcentralen, Transport och turism, Turismstatistik.

16. Työttömät työnhakijat Helsingissä

Arbetslösa arbetssökande i Helsingfors

Vuosi, kuukausi År, månad	Työttömiä työnhakijoita ¹ Arbetslösa arbetssökande ¹				Pitkäaikais- työttömät Långtids- arbetslösa	Työttömyys- aste, % Arbets- löshets- grad, %		
	Yhteensä Totalt	Naisia Kvinnor	Alle 25-v. Pers. under 25-år	Yli 50-v. työttömät Över 50-åriga arbetslösa ¹				
2003	27 859	11 933	2 308	8 741	8 426	9,0		
2004	28 707	12 358	2 327	9 215	8 855	9,4		
2005	27 582	12 027	2 022	9 210	8 728	9,1		
2006	25 094	10886	1 722	8 732	7 579	8,3		
2006	III	25 254	10 518	1 610	8 797	8 059	8,3	
	IV	24 683	10 294	1 596	8 691	7 887	8,1	
	V	24 506	10 569	1 509	8 671	7 742	8,0	
	VI	26 685	12 230	2 026	8 891	7 775	8,8	
	VII	28 022	13 025	2 331	9 089	7 803	9,2	
	VIII	25 639	11 496	1 901	8 811	7 507	8,4	
	IX	23 600	10 262	1 562	8 473	7 099	7,8	
	X	23 191	9 946	1 484	8 415	6 954	7,6	
	XI	22 731	9 626	1 395	8 378	6 750	7,5	
	XII	23 796	10 283	1 544	8 504	6 647	7,9	
	2007	I	23 150	9 833	1 606	8 321	6 492	7,6
		II	22 031	9 285	1 406	8 162	6 202	7,3
III		21 117	8 843	1 243	7 955	5 984	7,0	

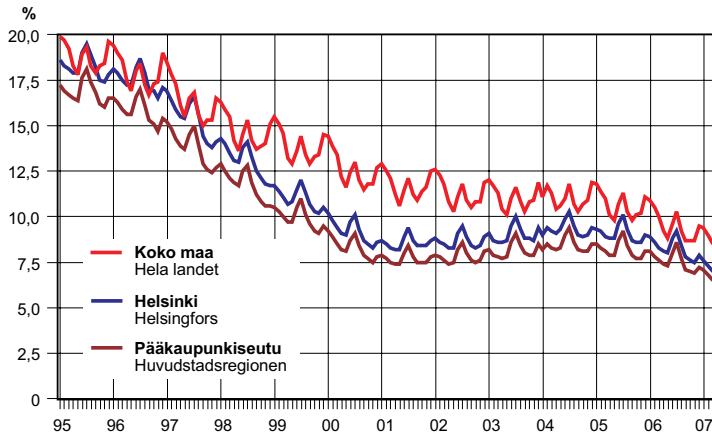
¹Henk.kohtaisesti lomautetut ml. | Inkl. personl. permitterade.

Lähde: Työministeriön työnvälitystilasto.

Källa: Arbetsministeriets arbetsförmedlingsstatistik.

17. Työttömyysaste Helsingissä, pääkaupunkiseudulla ja koko maassa I/1995–III/2007

Arbetslöshetsgraden i Helsingfors, Huvudstadsregionen och hela landet 1/1995–3/2007

Lähde: Työministeriön työnvälitystilasto.

Källa: Arbetsministeriets arbetsförmedlingsstatistik.

SOSIAALITOIMI- JA TERVEYSPALVELUT

SOCIAL- OCH HÄLSOVÄSENDET

18. Lasten päivähoito

Barndagvård

	2005	2006				2007
	IV	I	II	III	IV	I
Kunnallinen päivähoito Kommunal dagvård						
Päiväkotihoidossa olevia lapsia						
Barn i daghemsvård	16 651	17 560	17 500	16 735	16 883	17 776
Kokopäivä Heldags	15 281	16 167	16 159	15 531	15 728	16 642
Osapäivä Halvdags	1 370	1 393	1 341	1 204	1 155	1 134
Perhepäivähoidossa olevia lapsia						
Barn i familjedagvård	1 775	1 844	1 795	1 694	1 689	1 761
Kokopäivä Heldags	1 665	1 740	1 695	1 607	1 602	1 679
Osapäivä Halvdags	110	104	100	87	87	82
Yksityinen, kunnan valvoma päivähoito						
Privat, av kommunen övervakad dagvård						
Päiväkotihoidossa olevia lapsia Barn i daghemsvård	2 768	2 762	2 758	2 701	2 627	2 649
Perhepäivähoidossa olevia lapsia Barn i familjedagvård	240	240	240	240	222	222
Lasten kotihoidon tuki Hemvårdsstöd för barn						
Tukea saavia perheitä Familjer som får hemvårdsstöd	6 528	6 526	7 087	6 065	6 419	6 448

Luvut koskevat neljänneksen loppua. | Talen hänför sig till slutet av kvartalet.

Kunnallisen päivähoiton toisen neljänneksen lapsiluvut ovat toukokuulta. | Barnantalen för den kommunala dagvårdens andra kvartal gäller maj.

Lähde: Sosiaalivirasto.

Källa: Socialverket.

19. Lastensuojelun asiakkaat

Barnskyddsklienter

Vuosi, Är, kvartal	Avohuollossa neljänneksen aikana ¹ I öppen vård under kvartal ¹	Sijaishuollossa sijoitettuna neljänneksen päättyessä ¹ Placerade i vård utom hemmet i slutet av kvartalet ¹				Yhteensä Totalt
		Kaupungin laitoksissa I stadens anstalter	Ostolaitoksissa ² Inom köpt service ²	Perhehoidossa ³ I familjevård ³		
2002	5 293	376	418	642	1 436	
2003	5 435	379	422	655	1 456	
2004	5 537	384	403	639	1 426	
2005	5 101	464	510	656	6 630	
2006	5 212	461	602	803	7 135	
2006	I	5 069	464	552	812	6 897
	II	5 275	482	576	811	7 144
	III	5 235	463	545	783	7 026
	IV	5 269	461	602	803	7 135
2007	I	5 282	468	616	802	7 168

¹Avohuollossa keskimäärin neljänneksen aikana ja sijaishuollossa sijoitettuna olleet lapset ja nuoret vuoden lopussa. | I öppen vård i medeltal per kvartal, samt barn och unga placerade i vård utom hemmet vid slutet av året.

²Luvut eivät sisällä ammatillisia perhekoteja. | Talen inbegriper inte professionella familjehem.

³Luvut sisältävät ammatilliset perhekodit. | Talen inbegriper professionella familjehem.

Lähde: Sosiaalivirasto.

Källa: Socialverket.

20. Vammaisten henkilökohtaisia palveluja ja taloudellista tukea saaneet¹

Personer som mottagit personlig service och ekonomiskt stöd för handikappade¹

Vuosi, neljännes År, kvartal	Saajat yhteensä Mottagare sammanlagt	Henkilökohtaisia palveluja saaneet Personer som mottagit personlig service		Taloudellista tukea saaneet yhteensä Personer som mottagit ekonomiskt stöd sammanlagt
			siitä kuljetusapua saaneet därav de som fått transportsstöd	
2001	14 899	14 670	14 301	804
2002	14 015	13 763	13 415	829
2003	13 133	12 924	12 531	809
2004	11 956	11 716	11 312	827
2005	11 257	..	10 623	..
2006	10 766	10 538	10 128	851
2006 I	10 877	10 651	10 243	844
2006 II	10 782	10 560	10 147	842
2006 III	10 705	10 489	10 068	854
2006 IV	10 698	10 453	10 055	863
2007 I	10 668	10 459	10 044	855

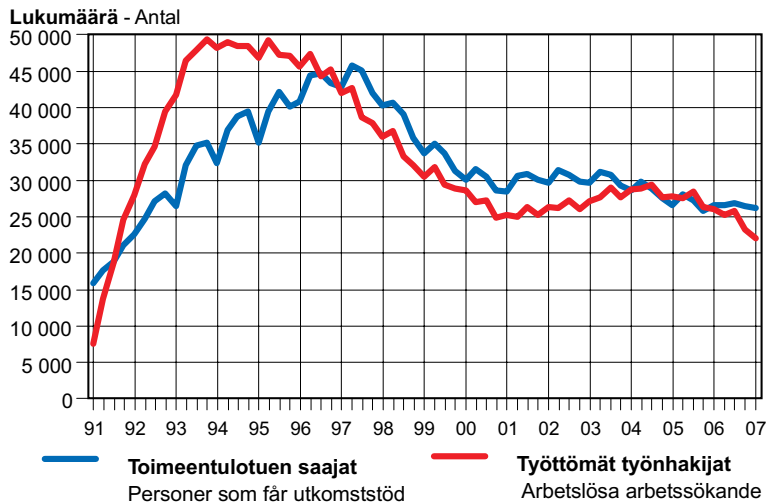
¹Neljänneksiä koskevat tiedot ovat kunkin neljänneksen kuukausitietojen keskiarvoja, vuositiedot keskimääriä kuukaudessa. Uppgifterna för kvartalet är medeltal av månadsuppgifterna inom respektive kvartal, årsuppgifterna är medeltal i månaden.

Lähde: Sosiaalivirasto.

Källa: Socialverket.

21. Toimeentulotukea saaneet henkilöt ja työttömät työnhakijat Helsingissä I/1991–I/2007

Personer som får utkomststöd och arbetslösa arbetssökande I/1991–IV/2006

Lähde: Sosiaalivirasto ja työministeriö.

Källa: Socialverket och Arbetsministeriet.

22. Vanhuspalvelu, palvelukeskus- ja virkistystoiminta

Åldringsservice, servicecentrals- och rekreativverksamhet

Vuosi, neljännes År, kvartal	Vanhainkodeista laitospalvelua saaneet ¹ Personer som vårdats på åldringshem ¹			Palvelukeskus- ja virkistystoiminta ¹ Servicecentrals- och rekreativverksamhet ¹	
	Yhteensä Totalt	Sosiaaliviraston laitokset Anstalter under socialverket	Yksityiset laitokset Privata anstalter	Kävijöitä keskim./avoinnaolopäivä Besökare i medeltal per öppethållningsdag	
2001	2 711	1 200	1 522	3 720	
2002	2 025	1 231	1 488	3 651	
2003	2 661	1 217	1 455	3 473	
2004	2 614	1 186	1 435	2 614	
2005	2 565	1 152	1 396	3 962	
2006	2 604	1 190	1 423	4 277	
2006	I	2 568	1 170	1 404	4 666
	II	2 593	1 174	1 430	3 601
	III	2 620	1 197	1 432	3 732
	IV	2 636	1 219	1 427	5 109
2007	I	2 614	1 214	1 411	5 005

¹Neljänneksiä koskevat tiedot ovat kunkin neljänneksen kuukausitietojen keskiarvoja, vuositiedot keskimääriä kuukaudessa. Uppgifterna för kvartalet är medeltal av månadsuppgifterna inom respektive kvartal, årsuppgifterna är medeltal i månaden.

Lähde: Sosiaalivirasto.

Källa: Socialverket.

23. Kotihoito

Hemnavård

Vuosi, neljännes År, kvartal	Kotihoito yhteensä Hemnavård sammanlagt				Yli 75-vuotiaiden kotihoito Hemnavård för över 75-år				
	Kotihoito- palveluja käyttäneet henkilöt Personer som anlitat hemvårds- tjänsten	Kotihoitokäynnit Hemnavårdsbesök			Kotihoito- palveluja käyttäneet henkilöt Personer som anlitat hemvårds- tjänsten	Kotihoitokäynnit Hemnavårdsbesök			
Kaikki käynnit yhteensä Samtliga besök		Terveyskeskus	Hälsocentralen	Kaikki käynnit yhteensä Samtliga besök		Kotisaira- hoitokäynnit Hemmasjuk- vårdsbesök	Kotipalvelu- käynnit Hemservice- besök	Kotipalvelu- käynnit Hemservice- besök	
2003	..	2 041 598	472 211	22 689	..	1 571 243	334 882	16 465	
2004	..	1 623 204	481 833	19 493	..	1 245 595	349 405	15 342	
2005	15 071	1 423 881	1 031 784	392 097	9 931	1 101 766	782 982	318 784	
2006	15 011	1 563 528	767 375	796 153	10 150	1 232 985	565 761	667 224	
2006*	I	9 479	383 316	240 261	143 055	6 816	303 411	183 591	119 820
	II	9 291	380 636	172 676	207 960	6 690	302 249	128 244	174 005
	III	9 160	394 968	172 660	222 308	6 534	312 197	125 171	187 026
	IV	9 630	404 608	181 778	222 830	6 844	315 128	128 755	186 373
2007	I	9 388	400 404	182 742	217 662	6 779	316 070	132 682	183 388

Vanhusten ja vammaisten kotipalvelu on siirtynyt 1.1.2005 sosiaalivirastosta terveyskeskuksen kotihoidon yhteyteen. | Sedan 1.1.2005 har hemser-
viken för åldringar och handikappade flyttats över från Socialverket till Hälsovårdscentralens hemnavård.
Hoitopuhelut on jätetty laskelman ulkopuolelle. | Telefonsamtal för vård ingår inte i kalkylen.

Lähde: Sosiaalivirasto ja terveyskeskus.

Källa: Socialverket och hälsovårdscentralen.

24. Terveysthuoltokäynnit (Helsingin terveystakeskuksen oma toiminta sekä ostopalvelut Helsingin ja Uudenmaan sairaanhoitopiirin kuntayhtymältä (HUS))

Besök vid Helsingfors stads egen och den hälsövärdsservice staden köper av Helsingfors och Nylands sjukvårdsdistrikt HNS

Vuosi, neljännes År, kvartal	Avohoito- käynnit Besök inom öppenvård	Lääkäriin vastaanotto Läkar- mottagning	Terveyst- keskus- päivystys Hälsocentral- jour	Kotihoito yhteensä Hemvård sammanlagt	Hammas- huolto Tandvård	Muu perus- terveyden- huolto Övrig bas- hälsövärd	Somaattinen erikois- sairaanhoito Somatisk special- sjukvård	Psykiatrinen erikois- sairaanhoito Psykiatrisk special- sjukvård	
2003	3 187 259	458 966	116 134	496 317	423 726	910 616	577 560	203 940	
2004	3 165 270	460 058	109 357	501 683	414 523	909 708	571 426	198 515	
2005	4 180 972	484 304	115 814	1 427 720	414 136	953 790	580 919	204 289	
2006	4 306 319	464 120	115 924	1 563 528	448 111	930 904	582 218	201 514	
2006	I	1 121 827	126 787	28 146	383 316	124 239	248 815	155 637	54 887
	II	1 052 431	113 800	30 198	380 636	108 817	221 506	145 528	51 946
	III	982 823	103 067	28 309	394 968	92 531	190 697	131 430	41 821
	IV	1 149 238	120 466	29 271	404 608	122 524	269 886	149 623	52 860
2007	I	1 121 308	123 388	29 869	397 010	116 275	242 704	156 533	55 529

Vanhusten ja vammaisten kotipalvelu on siirtynyt 1.1.2005 sosiaalivirastosta terveystakeskuksen kotihoidon yhteyteen. | Sedan 1.1.2005 har hemser-
viken för åldringar och handikappade flyttats över från Socialverket till Hälsövärdscentralens hemmvård.

Hoitopuhelut on jätetty laskelman ulkopuolelle. | Telefonsamtal för värd ingår inte i kalkylen.

Lähde: Perusterveydenhuollon osalta Helsingin terveystakeskuksen (Helsingin kaupungin terveystviraston) Gentia -tulosteet. Erikoissairaanhoidon osal-
ta Helsingin terveystakeskuksen (Helsingin kaupungin terveystviraston) Ecomed/OR -tulosteet.

25. Käynnit Helsingin terveystakeskuksen sekä Helsingin ja Uudenmaan sairaanhoitopiirin kuntayhtymän (HUS) poliklinikoilla

Besök vid Helsingfors hälsocentrals och Helsingfors och Nylands sjukvårdsdistrikts HNS polikliniker

Vuosi, neljännes År, kvartal	Kaikki poliklinikka- käynnit yhteensä Samtliga poliklinik- besök totalt	Kaupungin poliklinikat Stadens polikliniker			Käynnit HUS:n poliklinikoilla Besök vid HNS polikliniker			
		Poliklinikka- käynnit yhteensä Poliklinik- besök totalt	Päivystys- käynnit Jourbesök	Ajanvaraus- käynnit Tidsbeställda besök	Poliklinikka- käynnit yhteensä Poliklinik- besök totalt	Päivystys- käynnit Jourbesök	Ajanvaraus- käynnit Tidsbeställda besök	
2003	781 500	218 223	22 777	180 555	563 277	88 891	254 872	
2004	769 942	199 745	25 795	152 100	570 197	88 149	258 937	
2005	785 208	204 787	24 206	149 470	580 421	86 508	263 362	
2006	783 732	206 280	24 532	150 934	577 452	86 831	257 023	
2006*	I	210 524	55 791	5 947	41 436	154 733	21 709	70 159
	II	197 474	53 363	6 018	39 179	144 111	21 756	64 140
	III	173 251	43 380	6 292	31 125	129 871	21 877	56 835
	IV	202 483	53 746	6 275	39 194	148 737	21 489	65 889
2007	I	212 062	57 183	6 544	41 490	154 879	22 351	68 983

Lähde: Helsingin terveystakeskuksen (Helsingin kaupungin terveystviraston) Ecomed/OR -tulosteet.
Källa: Helsingfors hälsocentrals (Helsingfors stads hälsövärdsservice) Ecomed/OR -utskriften.

26. Laitoshoito Helsingin terveystieteiden keskuksen sairaaloissa sekä helsinkiläisten potilaiden hoito Helsingin ja Uudenmaan sairaanhoitopiirin kuntayhtymän (HUS)

Anstaltsvård på Helsingfors hälsocentrals sjukhus och vård av helsingforspatienter vid bäddavdelningarna på Helsingfors och Nylands sjukvårdsdistrikts (HNS) sjukhus

Vuosi, neljännes År, kvartal	Kaupungin sairaaloissa hoidetut potilaat Patienter vårdade på stadens sjukhus			HUS:n sairaaloissa hoidetut helsinkiläiset potilaat Helsingforspatienter vårdade på HNS			
	Jakson aikana päätyneet hoitojaksot Avslutade vårdperioder	Potilaita hoidossa jakson lopussa Patienter vid slutet av året/kvartalet	Toteutuneet hoitopäivät jakson aikana Utförda vård- dagar	Jakson aikana päätyneet hoitojaksot Avslutade vårdperioder	Potilaita hoidossa jakson lopussa Patienter vid slutet av året/kvartalet	Toteutuneet hoitopäivät Utförda vård- dagar	
2004	24 818	2 540	900 048	78 026	737	340 601	
2005	24 606	2 419	858 660	81 819	601	340 951	
2006	25 651	2 399	852 975	
2006*	I	6 507	2 424	212 390	20 177	798	87 202
	II	6 483	2 394	212 967	18 714	631	83 075
	III	6 215	2 413	213 870	15 912	297	78 025
	IV	6 447	2 399	213 748
2007*	I	6 619	2 419	209 375

Lähde: Helsingin terveystieteiden keskus (Helsingin kaupungin terveystieteiden keskus): hoitopäivät Gentia-raportista, hoitojaksot Ecomed/OR-raportista Helsingin ja Uudenmaan sairaanhoitopiirin kuntayhtymä (HUS).

Källa: Helsingfors hälsocentral (Helsingfors stads hälsovårdsverk): vårddagarna ur Gentia-rapporten, vårdperioderna ur Ecomed/OR-rapporten Samkommunen för Helsingfors och Nylands sjukvårdsdistrikt (HNS).

27. Tartunta- ja eräiden muiden tautien todetut tapaukset

Upptäckta fall av smittosamma och vissa andra sjukdomar

	2004	2005	2006	2005	2006*			
				IV	I	II	III	IV
Salmonellataudit								
Salmonellasjukdomar	318	353	399	75	118	65	118	98
Punatauti - Dysenteri	27	32	22	5	8	2	4	8
Malaria	10	9	8	2	-	3	3	2
Vesikauhuepäily - Misstänkt rabies	10	11	11	2	4	3	3	1
Tuberculosis alia	14	14	16	2	4	3	3	6
Tuberculosis pulmonum	32	45	25	13	6	8	7	4
Virushepatiitti A	8	5	6	1	1	1	4	-
Virushepatiitti B akuutti	11	7	13	2	4	5	2	2
Virushepatiitti B krooninen	56	48	58	20	19	18	8	13
Virushepatiitti C akuutti	4	-	-	-	-	-	-	-
Virushepatiitti C krooninen	216	208	217	66	65	41	49	62
Tippuri · Gonorré	75	61	77	15	18	17	25	17
Kuppa · Syfils	37	43	46	17	13	9	6	18
Klamydia	1 933	1 639	1 936	431	451	490	562	433
HIV	63	49	85	11	23	19	24	19

Lähde: Terveystieteiden keskus.

Källa: Hälsovårdsverket.

28. Konsertit, teatterit ja ooppera

Konserter, teatrar och opera

Vuosi, kuukausi År, månad	Konsertit Konserter		Teatterit Teatrar		Ooppera Opera		
	Konsertteja Konserter	Kävijöitä Besökare	Näytäntöjä Föreställningar	Myytyjä lippuja Sålda biljetter	Näytäntöjä Föreställningar	Myytyjä lippuja Sålda biljetter	
2000	131	135 697	3 279	659 032	393	227 180	
2001	113	117 603	3 409	672 721	344	218 663	
2002	131	126 649	3 727	739 128	382	226 152	
2003	130	144 627	3 647	730 694	397	217 945	
2004	158	140 859	3 918	718 603	368	210 063	
2005	144	180 525	3 669	743 019	418	216 185	
2005	II	25	26 854	872	166 294	88	47 615
	III	52	82 132	374	88 202	54	42 946
	IV	34	36 717	1 317	305 004	145	65 684
2006	I	32	30 337	1 130	245 856	105	58 944
	II	30	34 457	802	150 160	85	51 116

Lähde: Kaupunginorkesterin kanslia, Oy Yleisradio Ab:n konserttitoimisto, Helsingin Juhlaviikot, Teatterin tiedotuskeskus ry.

Källa: Stadsorkesterens kansli, Rundradions konsertbyrå, Helsingfors Festspelel, Informationscentralen för teater i Finland.

29. Kaupunginkirjaston kokonaislainaus

Stadsbibliotekets totala utlåning

Vuosi, kuukausi År, månad	Kokonaislainaus Totalt antal lån	Muutos-% Förändrings-%	Lainaukset/asukas Lån per invånare	Käyntikerrat/asukas Besök per invånare	
					2001
2002	9 877 608	5,7	17,8	13,9	
2003	9 970 197	0,9	17,8	12,6	
2004	10 232 092	2,6	18,3	12,5	
2005	10 073 766	-1,5	18,0	11,8	
2006	9 604 384	-4,7	17,0	11,2	
2005	IV	2 534 204	1,1	4,5	3,0
	2006	I	2 500 327	-1,9	4,5
	II	2 276 657	-8,2	4,1	2,6
	III	2 400 250	-4,4	4,2	2,8
	IV	2 427 150	-4,2	4,3	2,8

Lähde: Kaupunginkirjasto.

Källa: Stadsbibliotek.

KOKO MAAN INDEKSISARJOJA

INDEXSERIER FÖR HELA LANDET

30. Kuluttajahintaindeksi

Konsumentprisindex

Vuosi, kuukausi, År, månad	2005 = 100					2000 = 100
	Kokonais- indeksi Totalindex	Elintarv. ja alko- holittomat juomat Livsmedel och alkoholfria drycker	Asuminen, lämpö ja valo Boende, värme och lyse	Uusimaat Nyland	Etelä-Suomi Södra Finland	Kokonaisindeksi Totalindex
2005	100	100	100	100	100	100
2006	101,6	101,4	104,4	101,5	101,5	108,1
2005 XII	100,2	99,8	100,9	100,1	100,2	106,6
2006 I	99,9	100,5	101,5	99,6	99,9	106,3
II	100,7	102,0	102,2	100,7	100,6	107,1
III	101,0	101,4	102,4	101,1	100,9	107,5
IV	101,5	101,7	103,0	101,5	101,4	108,0
V	101,6	101,4	104,0	101,4	101,7	108,2
VI	101,7	101,1	104,3	101,7	101,7	108,3
VII	101,5	101,0	105,0	101,2	101,3	108,0
VIII	101,9	100,9	105,8	101,7	101,8	108,4
IX	102,0	101,1	105,5	102,1	101,9	108,5
X	102,3	101,3	106,1	102,4	102,2	108,8
XI	102,3	101,9	106,5	102,3	102,4	108,9
XII	102,4	102,1	106,8	102,3	102,5	109,0

Lähde: Tilastokeskus, Kuluttajahintaindeksi.

Källa: Statistickentralen, Konsumentprisindex.

31. Asuntojen hintaindeksi

Bostadsprisindex

Vuosi, neljännes År, kvartal	2000 = 100				
	Helsinki Helsingfors	Espoo–Kauniainen Esbo–Grankulla	Vantaa Vanda	Pääkaupunkiseutu Huvudstadsregionen	Koko maa Hela landet
2002	109,7	108,5	107,8	109,2	106,8
2003	116,8	114,8	114,5	116,1	113,6
2004	123,8	122,4	124,5	123,6	121,9
2005	131,6	127,9	128,9	130,7	129,3
2006	144,6	137,9	137,7	142,3	139,0
2005 IV	138,2	132,6	130,6	136,0	133,5
2006* I	140,4	133,8	134,6	138,2	135,9
II	143,0	137,6	137,2	141,1	138,3
III	146,3	139,8	138,3	143,9	140,0
IV	148,8	140,8	140,7	146,1	141,7

Lähde: Tilastokeskus, Asuminen, Asuntojen hinnat.

Källa: Statistickentralen, Boende, Bostädernas priser.

32. Tukkuhinta- ja kotimarkkinoiden perushinta- ja partiprisindeksi

Partiprisindex, samt basprisindex för hemmamarknadsvaror

Vuosi, kuukausi År, månad	Tukkuhinta- ja partiprisindeksi						Kotimarkkinoiden perushinta- ja basprisindex för hemmamarknadsvaror 2000 = 100
	Kokonaisindeksi Totalindex	Kotim. tavarat Inhemskavarors	Tuontitavarat Importvaror	Raaka-aineet ja tuotantohyödykkeet Råvaror och produktionsförnödenheter	Kulutus- tavarat Konsumtions- varor	Investointi- tavarat Investerings- varor	
2003	97,4	99,5	94,4	96,2	98,0	90,2	98,4
2004	98,3	99,0	97,3	98,8	95,9	88,6	99,9
2005	101,6	101,0	103,3	102,4	94,4	89,4	103,6
2006	107,4	105,2	110,6	110,6	94,2	90,3	109,5
2005 XII	103,4	101,6	106,1	104,2	94,7	89,7	105,5
2006 I	104,4	101,9	108,0	105,5	94,4	90,0	106,4
II	104,8	102,5	108,1	105,8	94,8	90,3	106,8
III	105,5	103,3	108,7	106,3	94,6	90,3	107,5
IV	106,8	104,1	110,8	108,1	94,3	90,3	108,8
V	107,2	104,7	110,8	109,7	93,8	90,4	109,2
VI	107,2	105,0	110,6	109,2	94,0	90,6	109,4
VII	108,5	105,8	112,6	111,2	94,2	90,4	110,6
VIII	109,2	106,7	112,8	112,0	94,1	90,2	111,1
IX	109,0	107,6	111,1	114,0	94,0	90,2	111,1
X	109,2	107,8	111,2	115,1	94,3	90,4	111,3
XI	109,3	108,3	110,8	114,9	94,0	90,4	111,5
XII	107,9	105,2	111,8	115,1	93,7	90,5	110,2

33. Ansiotasoindeksi

Förtjänstnivåindex

Vuosi, neljännes År, kvartal	Palkansaajien ansiotasoindeksi Löntagarnas förtjänstnivåindex					
	Kaikki palkan- saajat Löntagare totalt	Tuntipalkkaiset Med timlön	Kuukausi- palkkaiset Med månads- lön	Kuntien Kommunalt	Valtion Statligt	Yksit. Privat
2000	100	100	100	100	100	100
2001	104,5	104,7	104,5	103,5	105,1	104,8
2002	108,2	108,1	108,3	106,8	109,3	108,6
2003	112,6	112,1	112,7	110,7	114,0	113,0
2004	116,8	115,6	117,2	115,1	118,6	117,1
2005	121,3	119,3	122,0	119,9	123,0	121,6
2006*	125,0	122,7	125,8	123,5	126,3	125,4
2005* IV	122,9	120,9	123,6	121,7	124,1	123,2
2006* I	123,1	120,9	123,8	121,8	124,3	123,4
II	124,2	121,9	125,0	122,6	125,5	124,6
III	126,1	123,4	127,0	124,7	127,4	126,4
IV	126,7	124,5	127,4	124,9	127,8	127,1

Lähde: Tilastokeskus, Ansiotasoindeksi.

Källa: Statistickentralen, Förtjänstnivåindex.